1. Nadzór nad zdrowiem roślin 3
1.1. Kontrola roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kraju....3
1.1.1. Kontrola występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych 3
1.2. Kontrola występowania organizmów niekwarantannowych 10
1.2.1. Ocena stanu fitosanitarnego roślin uprawnych na terenie województwa mazowieckiego w roku 2018....10
1.2.2. Działania podejmowane w ramach współpracy z placówkami naukowymi i badawczymi w 2018 roku. 14
1.2.3. Działania podejmowane w ramach programu SURVEY....14
1.3. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami z krajami trzecimi....16
1.3.1. Kontrola towarów eksportowanych na terenie województwa mazowieckiego 16
1.3.2. Zakwestionowania towarów roślinnych eksportowanych z terenu województwa mazowieckiego 22
1.3.3. Graniczna kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, importowanych z krajów trzecich....23
1.4. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami w kraju oraz wewnątrz Unii Europejskiej....24
1.4.1. Urzędowa rejestracja przedsiębiorców oraz paszportowanie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów....24
1.4.2. Zakwestionowania przesyłek towarów roślinnych w obrocie wewnątrz Unii Europejskiej....27
1.4.3. Nadzór nad wykorzystaniem organizmów kwarantannowych lub porażonych/zakazanych materiałów roślinnych w pracach naukowo – badawczych lub pracach nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych 30
1.4.4. Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami. 31
2. Nadzór nad ochroną roślin i techniką....33
2.1. Obrót i stosowanie środków ochrony roślin 33
2.1.1. Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków 33
2.1.2. Kontrola wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków oraz stosowania środków ochrony roślin 34
2.1.3. Wycofywanie środków ochrony roślin z obrotu 44
2.1.4. Szkolenia dla osób zajmujących się obrotem, konfekcjonowaniem oraz stosowaniem środków ochrony 50
2.1.5. Kontrola jakości i pozostałości środków ochrony roślin 54
2.2. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy 61
2.2.1. Jednostki upoważnione do przeprowadzania badań opryskiwaczy....61
2.2.2. Ogólna liczba opryskiwaczy 63
2.2.3. Badania opryskiwaczy 64
2.2.4. Nowy sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin 65
2.3. Nadzór nad podmiotami upoważnionymi przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa do prowadzenia badań skuteczności działania środków ochrony roślin 67
2.4. Nadzór nad jednostkami certyfikującymi integrowaną produkcję roślin....68
2.5. Monitoring zużycia środków ochrony roślin na terenie woj. mazowieckiego. 71
2.6. Nadzór nad stosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego. 72

3. Ocena polowa i laboratoryjna materiału siewnego oraz kontrola obrotu tym materiałem 73
3.1. Ocena polowa materiału siewnego 73
3.1.1. Rośliny rolnicze i warzywne 73
3.1.2. Dyskwalifikacje w ocenie polowej roślin rolniczych 77
3.1.3. Ocena polowa plantacji roślin rolniczych wykonana przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych 78
3.1.4. Ocena polowa materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych 83
3.2. Nadzór nad materiałem siewnym 91
3.2.1. Wpis podmiotów do ewidencji przedsiębiorców, rolników i dostawców 91
3.2.2. Kontrola materiału siewnego 94
3.3. Kontrola stosowania materiału siewnego kukurydzy i kontrola upraw rzepaku ozimego w kierunku obecności modyfikacji genetycznej. 99
Kontrola upraw rzepaku ozimego w kierunku obecności modyfikacji genetycznej. 99
3.4. Rolnictwo ekologiczne 102
4. Diagnostyka laboratoryjna 104
4.1. Badania laboratoryjne 104
4.1.1. Działalność diagnostyczna Laboratorium Wojewódzkiego WIORiN 104
4.2. Rozwój bazy diagnostycznej Inspekcji 111
4.2.1. Działania w kierunku poprawy warunków technicznych, w tym zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego 111
4.2.2. Działania ukierunkowane na akredytację metod badawczych w Laboratorium Wojewódzkim 112
4.3. Nadzór merytoryczny nad działalnością diagnostyczną Inspekcji 113
4.3.1. Badania biegłości/porównania międzylaboratoryjne 113
4.3.2. Sterowanie jakością badań 114
4.3.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Laboratorium Wojewódzkiego. 115
5. Ocena laboratoryjna materiału siewnego. 117
5.1. Ocena laboratoryjna. 117
5.1.1. Ogólne podsumowanie. 118
5.1.2. Testy sprawdzające „Proficiency Test" organizowane przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA) oraz krajowe testy porównawcze 119
5.1.3. Nadzór i kontrola nad podmiotami akredytowanymi. 119
5.1.4. Nadzór nad upoważnieniami do wypełniania etykiet urzędowych materiału siewnego 120
5.1.5. Drukowanie etykiet i paszportów. 121

1. Nadzór nad zdrowiem roślin

1.1. Kontrola roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kraju

1.1.1. Kontrola występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych

1.1.1.1. Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych

Struktura użytkowania gruntów w województwie mazowieckim przedstawia się następująco. Użytki rolne stanowią 86%, lasy 9%, pozostałe grunty stanowią 5% powierzchni województwa. Teren województwa mazowieckiego jest różnorodny pod względem produkcji roślinnej. W strukturze zasiewów zboża podstawowe zajmują ok. 60% powierzchni, rośliny przemysłowe ok. 5%, ziemniaki 3,2% powierzchni zasiewów.

Mazowsze jest zagłębiem ogrodniczym i sadowniczym. Około 30% powierzchni polskich sadów znajduje się na Mazowszu, co stanowi ponad 40% krajowej produkcji owoców. Największy areał uprawy ok. 74 tys. ha stanowi jabłoń – zbiory ok. 1,700 mln. ton rocznie. Ponad połowa polskich jabłek i jedna czwarta truskawek pochodzi z naszego województwa. Mazowsze jest również wiodącym producentem warzyw w tym pod osłonami. Na terenie województwa prowadzona jest intensywna produkcja materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i ozdobnych oraz materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych i warzywnych. W rejonie Zakroczymia prowadzona jest produkcja cebuli dymki. Ponadto kontrole przeprowadzano w szkółkach leśnych oraz lasach w kierunku występowania nicienia - węgorka sosnowca oraz grzyba *Gibberella circinata*.

Ze względu na różnorodną specyfikę produkcji do rejestru producentów ze względu na wymagania fitosanitarne wpisanych było według stanu na koniec 2018 roku 7754 podmioty, które zgodnie z ustawą o chronię roślin podlegają kontroli PIORiN. Największa grupę stanowią producenci i dystrybutorzy ziemniaka. Pozostali to producenci materiału szkółkarskiego, producenci cebuli dymki, importerzy, producenci roślin ozdobnych, dystrybutorzy. Mając powyższe na uwadze w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie najważniejszym zadaniem z zakresu fitosanitarnego było wykonywanie kontroli zdrowotności upraw w tym gleby i podłoży oraz roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów będących w obrocie pod kątem występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych.

Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych była prowadzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie na podobnych zasadach jak w latach ubiegłych. W planach dotyczących kontroli w zakresie zdrowia roślin, brano pod uwagę zdrowotnościowe wymagania specjalne dla roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów. W 2018 roku w skali całego województwa inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wykonali łącznie 8659 kontroli (wizyty kontrolne), w trakcie których wykonywano min. kontrole zdrowotności.

Kontrolami w zakresie zdrowia roślin objęto m.in. uprawy roślin, produkty roślinne i przedmioty w przechowalniach i magazynach, miejscach przeładunku, na giełdach i targowiskach. Ogółem kontroli poddano 9 078 ha *(wzrost o 43% w stosunku do 2017 r.)* upraw roślin oraz 74 654 t (*wzrost o 26 %*), 35 526 781 szt. oraz 246630 m^3 roślin, produktów roślinnych i przedmiotów. W poszczególnych oddziałach liczba przeprowadzonych kontroli była zróżnicowana i zależała od rodzaju upraw, produktów roślinnych lub przedmiotów, znajdujących się na danym terenie.

Najwięcej kontroli przeprowadzono w oddziałach: Grodzisk Mazowiecki – 697 kontroli, Nowy Dwór Maz. – 562 kontroli, Płock – 533 kontroli, Płońsk – 515 kontroli.

Najmniej kontroli wykonano w oddziałach: Pułtusk – 194 kontroli, Ostrów Mazowiecka – 204 kontroli oraz Ciechanów – 211 kontroli

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące ilości przeprowadzonych kontroli w zakresie zdrowia roślin w 2018 r. w skali całego województwa zostały przedstawione w tabeli 1.1 oraz na wykresie 1.1.

Tabela 1.1 Zestawienie kontroli w zakresie zdrowia roślin (organizmy kwarantannowe) roślin produktów roślinnych i przedmiotów wykonanych w 2018 roku przez WIORiN w Warszawie.

L.p.	Oddział	Ogólna liczba kontroli (wizyty kontrolne)
1	Białobrzegi	242
2	Ciechanów	211
3	Garwolin	435
4	Grodzisk	697
5	Grójec	435
6	Kozienice	499
7	Lipsko	294
8	Łosice	297
9	Maków Maz.	212
10	Mińsk Maz.	230
11	Mława	314
12	Nowy Dwór Maz.	562
13	Ostrołęka	255
14	Ostrów Maz.	204
15	Piaseczno	284
16	Płock	533
17	Płońsk	515
18	Przysucha	292
19	Pułtusk	194
20	Radom	440
21	Siedlce	325
22	Sochaczew	252
23	Sokołów Podl.	222
24	Warszawa	359
25	Wyszków	356
	WIORiN RAZEM	**8 659**

Wykres 1.1. Liczba kontroli przeprowadzonych w odniesieniu do upraw i partii roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w poszczególnych oddziałach w 2018 roku.

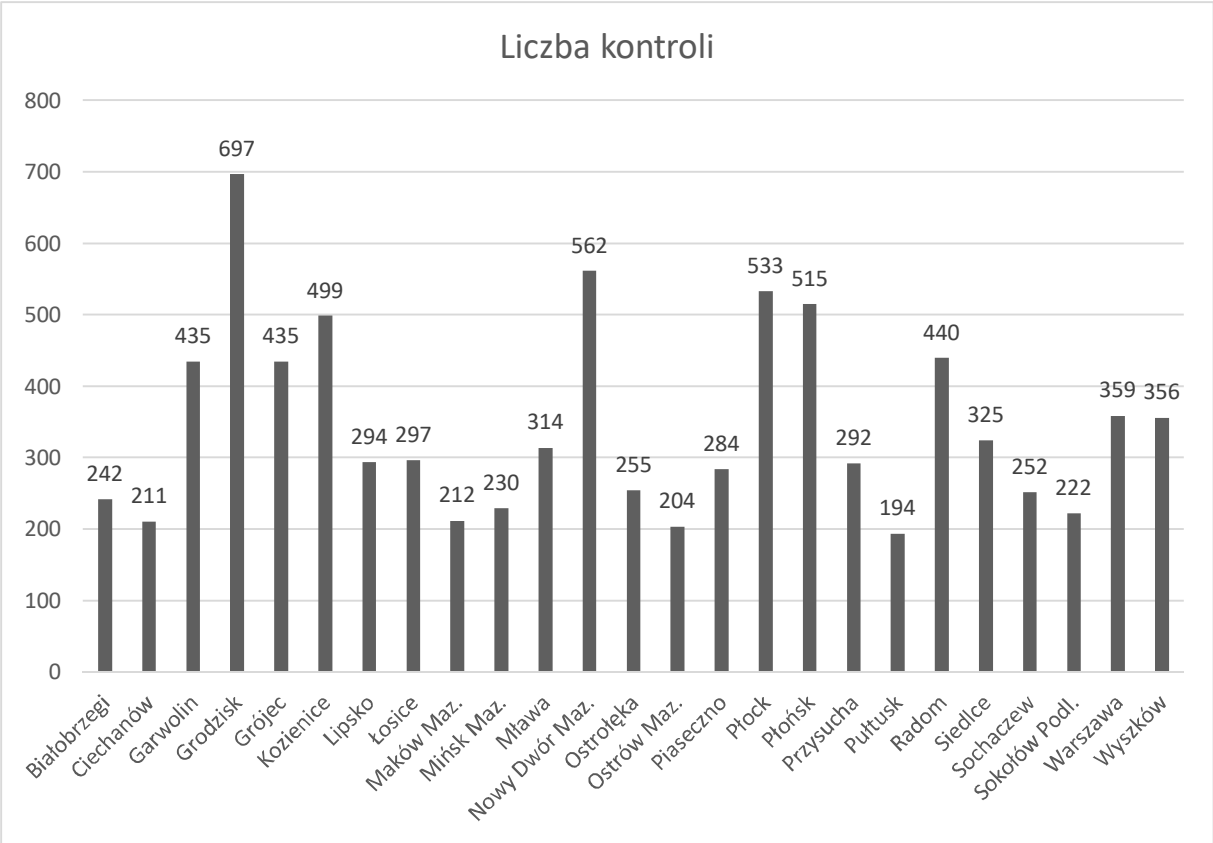

Najwięcej kontroli przeprowadzono na ziemniaku. Kontrole prowadzono w kierunku występowania bakterii, ***Clavibacter michiganensis*** **ssp.** ***sepedonicus*** sprawcy **bakteriozy pierścieniowej ziemniaka,** ***Ralstonia solanacearum*** sprawcy śluzaka oraz pod kątem występowania chrząszcza ***Epitrix tuberis***. Liczba przeprowadzonych kontroli zdrowotności w tym zakresie była zróżnicowana w poszczególnych oddziałach. Najwięcej takich kontroli przeprowadzono w Oddziale Grodzisk Mazowiecki, Nowy Dwór Mazowiecki. Najmniej kontroli wykonano w Oddziałach w Grójcu i Białobrzegach.

Zwiększona liczba kontroli w kierunku poszukiwania bakterii powodujących śluzaka ziemniaka związana była z występowaniem ognisk choroby na ternie Oddziału w Grodzisku Mazowieckim.

Ze względu na zagrożenie zawleczenia z Hiszpanii i Portugali na terytorium Polski szkodnika ziemniaka ***Epitrix tuberis*** przeprowadzono kontrolę bulw ziemniaka pod kątem występowania tego szkodnika.

W związku z zagrożeniem występowania na terenie Unii Europejskiej nowego szkodnika drzew liściastych prowadzono kontrole w kierunku wykrycia ***Anoplophora chinensis*** jak również szkodnika roślin iglastych węgorka sosnowca ***Bursaphelenchus xylophilus.***. Kontrole prowadzone były na materiale szkółkarskim jak również w drzewostanach leśnych i parkach. W związku z podpisaniem protokołu dotyczącego warunków eksportu polskiego jabłka do Chińskiej Republiki Ludowej, prowadzono kontrole zarejestrowanych sadów w kierunku występowania zarazy ogniowej *Erwinia amylvora.*

W 2018 r. podczas przeprowadzanych kontroli zdrowotności pobrano 14 467 prób do badań laboratoryjnych. Najwięcej prób pobrano w Oddziale w Grodzisku Mazowieckim – 2349, w Płocku – 1884, w Nowym Dworze Mazowieckim - 1622. Najmniej prób pobrano w

Oddziałach: Mława – 115, Mińsk Maz. – 128, Maków Maz... – 148. Bardzo duża liczba pobranych prób w Grodzisku Mazowieckim związana jest z występowaniem na terenie tego oddziału ognisk *Ralstonia solanacearum*.

Na wykresie 1.2 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące liczby pobranych prób.

Wykres1..2. Liczba pobranych prób w 2018 r.

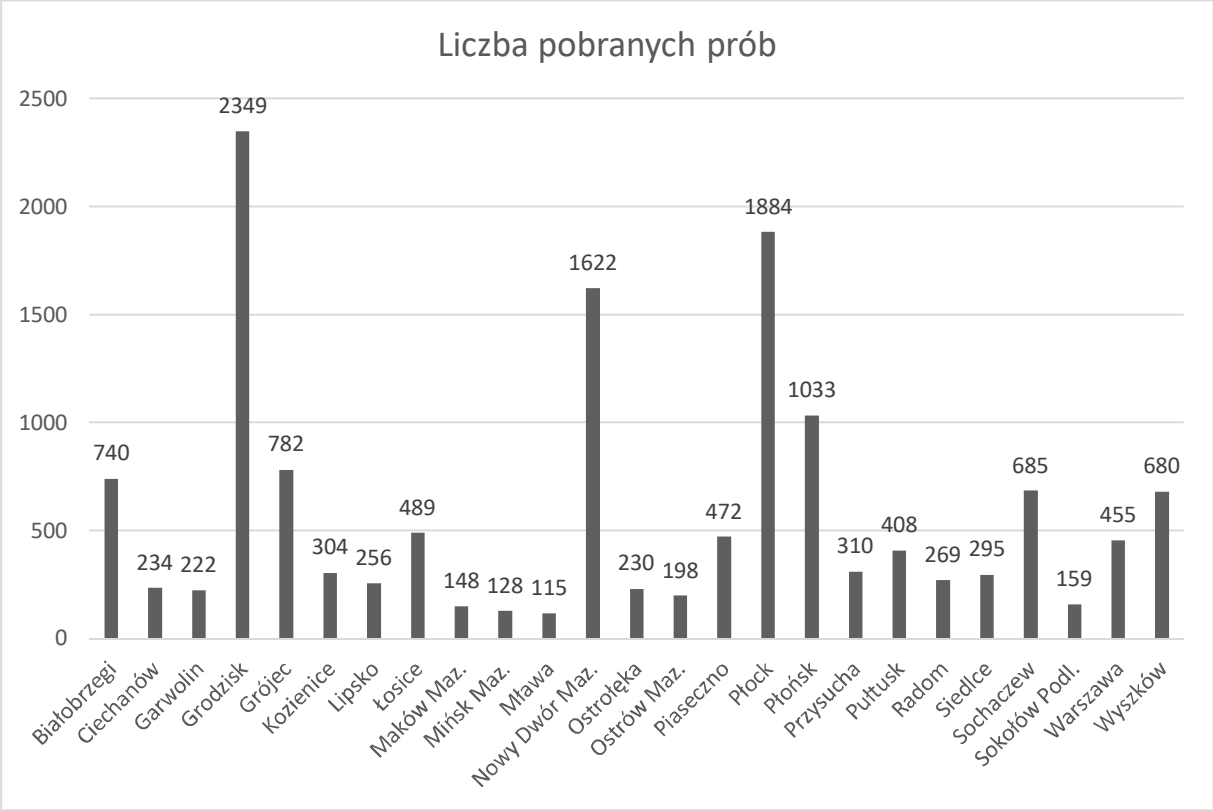

W 2018 roku w wyniku prowadzonych inspekcji i wykonanych analiz laboratoryjnych w miejscach produkcji na terenie województwa mazowieckiego stwierdzono ogółem występowanie 3 rodzaje organizmów kwarantannowych. Wykryto organizmy kwarantannowe w 168 miejscach produkcji: 160 - *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, 6 - *Globodera rostochiensis*, 2 - Plum pox virus.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2018 roku na terenie województwa mazowieckiego stwierdzano obecność bakterii ***Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*** sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. Wyżej wymienioną bakterię stwierdzono w 160 miejscach produkcji. Najwięcej wykryć odnotowano na terenie Oddziału Łosice, Siedlce i Kozienice, najmniej porażonych miejsc produkcji przez ten organizm kwarantannowy stwierdzono na terenie Oddziału Mińsk Maz., Ciechanów, Ostrołęka Pułtusk i Sochaczew. (dane w tabeli 1.3).

W przypadku nicieni - mątwik ziemniaczany (***Globodera rostochiensis***) w 2018 roku wykryto go w 6 miejscach produkcji. W 2017 roku było wykrycie 14 miejscach produkcji.

Szczegółowe dane o liczbie miejsc produkcji, gdzie wykryto w 2018 r. poszczególne organizmy kwarantannowe i regulowane przedstawia poniższa tabela 1.3.

Tabela 1.3. Liczba miejsc produkcji, w których wykryto poszczególne organizmy kwarantannowe i regulowane w 2018 r.

Lp.	Organizm kwarantannowy	**Clavibacter michiganensis subsp. sepedonicus**	**Globodera rostochiensis**	**Plum pox virus**	**RAZEM**
1	Białobrzegi	**4**			**4**
2	Ciechanów	**2**			**2**
3	Garwolin	**6**			**6**
4	Grodzisk Mazowiecki	**5**	**2**		**7**
5	Grójec	**4**			**4**
6	Kozienice	**11**			**11**
7	Lipsko	**9**			**9**
8	Łosice	**15**			**15**
9	Maków Mazowiecki	**11**			**11**
10	Mińsk Mazowiecki	**1**			**1**
11	Mława	**4**	**1**		**5**
12	Nowy Dwór Mazowiecki	**9**	**1**		**10**
13	Ostrołęka	**2**			**2**
14	Ostrów Mazowiecka	**8**			**8**
15	Piaseczno	**4**		**1**	**5**
16	Płock	**10**			**10**
17	Płońsk	**10**			**10**
18	Przysucha	**5**			**5**
19	Pułtusk	**4**			**4**
20	Radom	**7**			**7**
21	Siedlce	**16**	**2**		**18**
22	Sochaczew	**2**			**2**
23	Sokołów Podlaski	**4**			**4**
24	Warszawa	**4**			**4**
25	Wyszków	**3**		**1**	**4**
RAZEM		**160**	**6**	**2**	**168**

Mapa 1. Ogniska bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* w poszczególnych gminach na terenie województwa mazowieckiego.

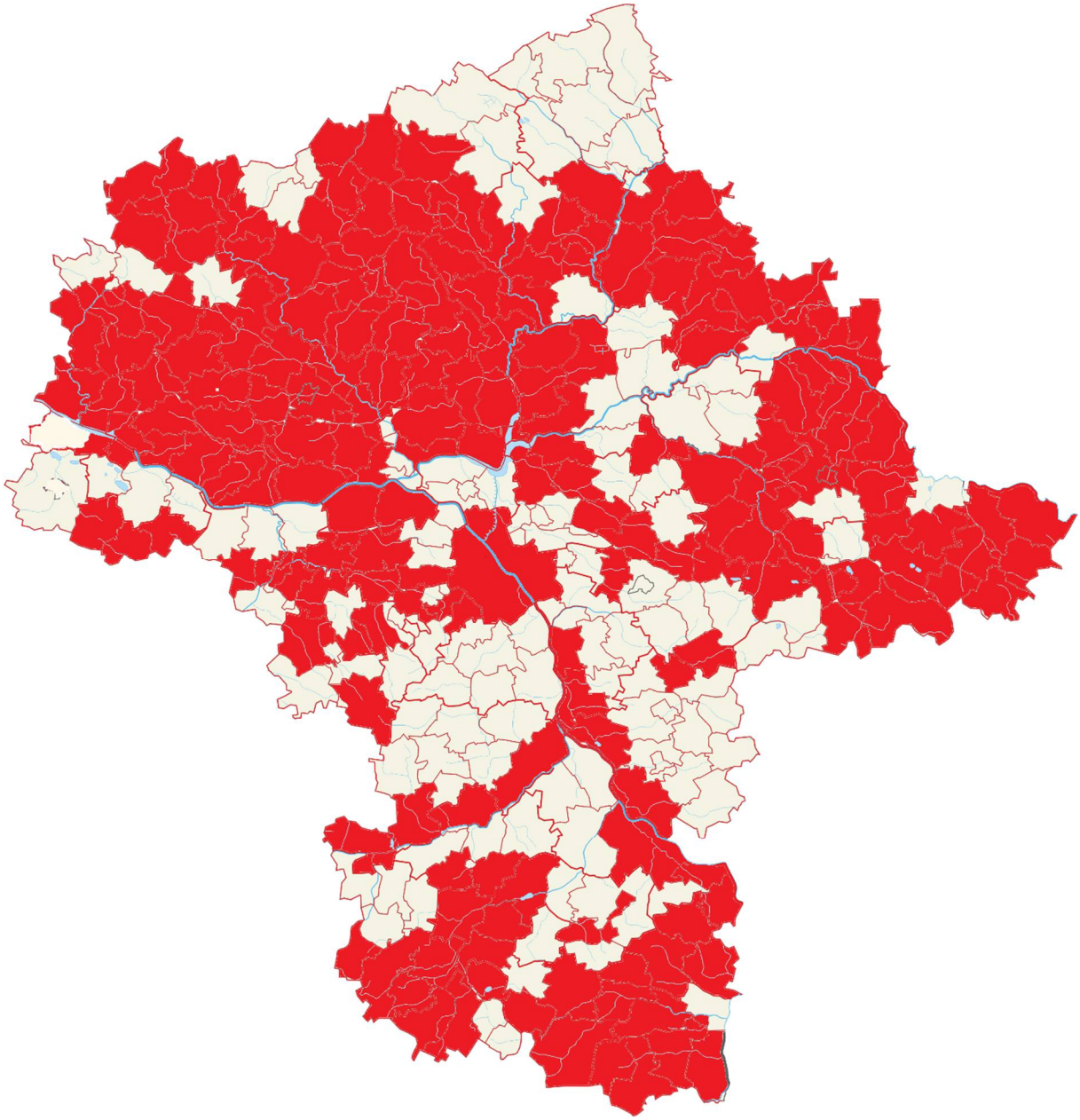

Mapa 2. Ogniska *Globodera rostochiensis* w poszczególnych gminach na terenie województwa mazowieckiego.

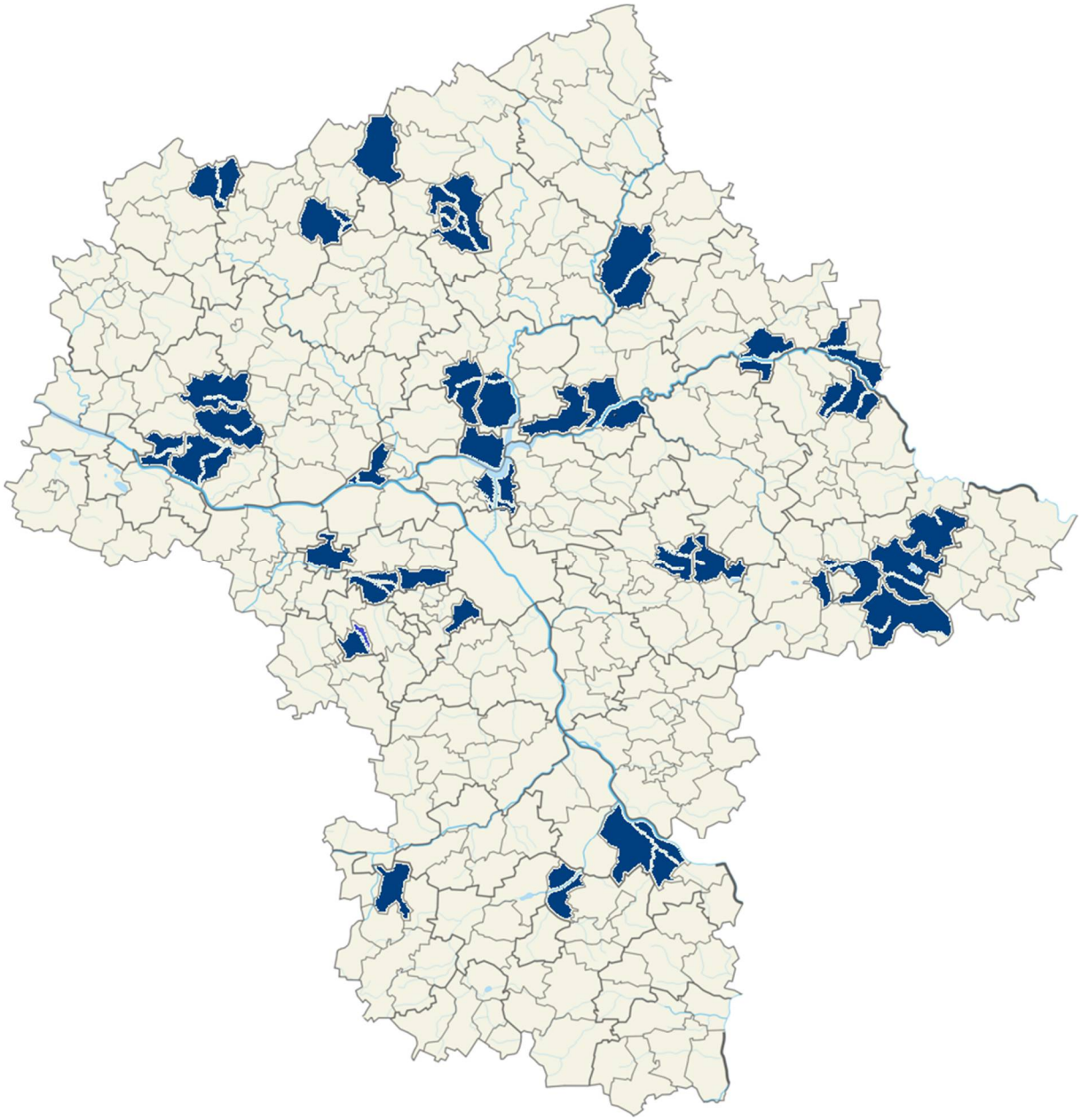

Zwalczanie organizmów kwarantannowych i regulowanych

W związku z wykryciem organizmów kwarantannowych i regulowanych w 2018 roku wydano 214 decyzji administracyjnych w sprawie zwalczania tych organizmów. Najwięcej decyzji wydano ze względu na wykrycie bakteriozy pierścieniowej ziemniaka.

Ze względu na obowiązki określone w decyzjach administracyjnych dotyczących zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się tych organizmów, pracownicy Inspekcji przeprowadzali kontrole w zakresie wykonania tych obowiązków przez producentów. W 2018 roku przeprowadzono 1040 kontroli wykonania decyzji.

Najwięcej takich kontroli przeprowadzono na terenie Oddziału w Grodzisku Maz. - 90 kontroli, w Płocku – 80 kontroli, w Kozienicach – 78 kontroli. Najmniej kontroli wykonania decyzji przeprowadzono na terenie Oddziału w Sochaczewie – 8 kontroli, w Ostrołęce - 11 kontroli, oraz w Piasecznie – 11 kontroli.

Łącznie w województwie mazowieckim w 2018 roku było 885 ognisk, które były objęte nadzorem Inspekcji w zakresie zwalczania organizmów kwarantannowych.

Tabela 1.4. Zestawienie liczby decyzji w sprawie zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych w 2018 roku.

Lp.	Oddziały	Liczba decyzji administracyjnych w sprawie zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych
1	Białobrzegi	0
2	Ciechanów	2
3	Garwolin	6
4	Grodzisk Mazowiecki	11
5	Grójec	3
6	Kozienice	15
7	Lipsko	10
8	Łosice	21
9	Maków Mazowiecki	10
10	Mińsk Mazowiecki	0
11	Mława	7
12	Nowy Dwór Mazowiecki	14
13	Ostrołęka	3
14	Ostrów Mazowiecka	7
15	Piaseczno	3
16	Płock	18
17	Płońsk	25
18	Przysucha	5
19	Pułtusk	6
20	Radom	7
21	Siedlce	21
22	Sochaczew	2
23	Sokołów Podlaski	4
24	Warszawa	4
25	Wyszków	10
	RAZEM	**214**

1.2. Kontrola występowania organizmów niekwarantannowych

1.2.1. Ocena stanu fitosanitarnego roślin uprawnych na terenie województwa mazowieckiego w roku 2018

W roku 2018 rejestracja, tj. ocena występowania ważnych gospodarczo chorób i szkodników roślin uprawnych wzorem roku ubiegłego, prowadzona była przez wszystkie 25 jednostkach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie. Dane z rejestracji tych organizmów są wykorzystywane do opracowania informacji o stanie zdrowotności upraw w roku sprawozdawczym. Zakres obserwowanych agrofagów (34 agrofagów) został ustalony w oparciu o strukturę roślin ważnych gospodarczo dla poszczególnych rejonów województwa. Wyniki obserwacji agrofagów, przekazywane są do

Zakładu Metod Prognozowania i Rejestracji Agrofagów Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu. Stanowią materiał źródłowy dla tworzonej komputerowej bazy danych, pozwalają na uchwycenie dynamiki zmienności w nasileniu występowania poszczególnych agrofagów oraz stanowią podstawę dla prognozowania ich pojawu w latach następnych. Średni procent porażenia roślin uprawnych przez choroby i szkodniki w 2018 roku dla województwa mazowieckiego przedstawia tabela 1.6.
W sezonie wegetacyjnym na wybranych losowo plantacjach prowadzono obserwacje występowania organizmów niekwarantannowych oraz poziomu uszkodzeń wywołanych przez choroby i szkodniki.
W 2018 roku na terenie województwa mazowieckiego przeprowadzono 1143 obserwacje na obecność organizmów niekwarantannowych z zakresu rejestracji i sygnalizacji zabiegów ochrony roślin.
Obserwacje w ramach rejestracji prowadzono na:

- Uprawach roślin rolniczych:
  - **Pszenica zwyczajna** *(Triticum aestivum),*
    - Mączniak prawdziwy zbóż i traw (pszenica)
    - Septorioza plew pszenicy
    - Rdza brunatna pszenicy
    - Zgorzel podstawy źdźbła
    - Fuzariozy
    - Łamliwość źdźbła zbóż i traw
    - Mszyca czeremchowo-zbożowa
    - Mszyca zbożowa
    - Skrzypionki
    - Pryszczarek zbożowiec
  - **Kukurydza zwyczajna** *(Zea mays),*
    - Ploniarka zbożówka
    - Omacnica prosowianka
  - **Ziemniak** *(Solanum tuberosum),*
    - Zaraza ziemniaka
    - Stonka ziemniaczana
  - **Rzepak** *(Brassica napus* var. *napus),*
    - Słodyszek rzepakowy
    - Chowacz brukwiaczek
    - Chowacz czterozębny
    - Chowacz podobnik
- Upraw roślin warzywnych:
  - **Cebula** *(Allium cepa),*
    - Mączniak rzekomy cebuli
  - **Ogórek** *(Cucumis sativus),*
    - Mączniak rzekomy dyniowatych
    - Bakteryjna kanciasta plamistość liści ogórka
  - **Kapusta głowiasta biała** (*Brassica oleracea),*
    - Mszyca kapuściana
    - Piętnówka kapustnica
    - Bielinek kapustnik
  - **Marchew jadalna** *(Daucus carota),*
    - Połyśnica marchwianka
- Uprawach roślin sadowniczych:
  - **Jabłoń domowa** *(Malus domestica),*

- Parch jabłoni
- Kwieciak jabłkowiec
- Owocówka jabłkóweczka

– **Śliwa domowa** *(Prunus domestica),*
- Owocówka śliwkóweczka

– **Wiśnia pospolita** *(Prunus cerasus),*
- Nasionnica trześniówka
- Brunatna zgnilizna drzew pestkowych

– **Truskawka** *(Fragaria ananassa)*
- Kwieciak malinowiec
- Szara pleśń truskawek
- Biała plamistość liści truskawek

Obserwacje występowania organizmów niekwarantannowych wykorzystywane są również przy prowadzeniu sygnalizacji. Sygnalizacja terminów wykonywania zabiegów zwalczających agrofagi ma na celu wspomaganie decyzji posiadaczy roślin i produktów roślinnych o potrzebie i terminie wykonania takich zabiegów. Jednostki organizacyjne WIORiN informują podmioty o czasie i sposobie zwalczania agrofagów niekwarantannowych wydając komunikaty sygnalizacyjne umieszczane w Internetowym Systemie Sygnalizacji Agrofagów. W 2018 roku sygnalizacja prowadzona była w oparciu o 45 rodzajów komunikatów.

W związku z wytycznymi Głównego Inspektoratu w roku 2018, na 10 plantacjach zbóż żywicielskich w każdym oddziale prowadzone były obserwacje, wynikające z realizacji porozumienia w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. Kontrole upraw na obecność patogenów wytwarzających mykotoksyny ukierunkowane były na monitoring plantacji zbóż w kierunku sporyszu zbóż i traw (*Claviceps purpurea*) oraz fuzariozy kłosów zbóż (*Fusarium spp.)*. Na potrzeby wynikające z eksportu zbóż - monitoring plantacji prowadzony był na zbożach pod kątem śnieci (*Tilletia caries, Tilletia controversa*) oraz głowni liściowej pszenicy (*Urocistis agropyri*). Monitoring przeprowadzony został na 250 plantacjach zbóż żywicielskich w oparciu o metodyki opracowane przez IOR-PIB.

Tabela 1.6. Średni procent porażenia roślin uprawnych przez choroby i szkodniki w 2018 roku dla całego województwa (rejestracja agrofagów ważnych w woj. mazowieckim).

Lp.	agrofag	gatunek rośliny	% porażenia		stopień nasilenie	
			maksymalny	średni	maksymalny	średni
1	Mączniak prawdziwy zbóż i traw *Erysiphe graminis*	pszenica ozima	41	7	3	1
2	Rdza brunatna pszenicy *Puccinia recondita* f.sp. *tritici*	pszenica ozima	76	14	3	1
3	Zgorzel podstawy źdźbła pszenicy *Gaeumannomyces graminis*	pszenica ozima	24	6	2	1
4	Łamliwość podstawy źdźbła *Pseudocercosporella herpotrichoides*	pszenica ozima	18	4	2	1
5	Fuzariozy zbóż *Fusarium* spp.	pszenica ozima	22	3	2	1
6	Mszyca czeremchowo zbożowa *Rhopalosiphum padi*	pszenica ozima	9	3	3	1

Lp.	agrofag	gatunek rośliny	% porażenia		stopień nasilenie	
			maksymalny	średni	maksymalny	średni
7	Skrzypionki *Lema* ssp.	pszenica ozima	21	5	3	1
8	Pryszczarek zbożowiec *Haplodiplosis equestris*	pszenica ozima	3	1	2	1
9	Mszyca zbożowa Sitobion avenae	pszenica ozima	5	3	1	1
10	Septorioza plew pszenicy Stagonospora nodorum	pszenica ozima	11	4	1	1
11	Ploniarka zbożówka *Oscinis frit*	kukurydza	12	2	2	1
12	Omacnica prosowianka *Pyrausta nubilalis*	kukurydza	49	5	2	1
13	Zaraza ziemniaka *Phytophthora infestans*	ziemniak	71	17	2	1
14	Stonka ziemniaczana *Leptinotarsa decemlineata*	ziemniak	70	7	2	1
15	Słodyszek rzepakowy *Meligethes aeneus*	rzepak ozimy	2	1	1	1
16	Chowacz czterozębny *Ceutorrhynchus quadridens*	rzepak ozimy	2	1	1	1
17	Chowacz brukwiaczek *Ceutorrhynchus napi*	rzepak ozimy	3	2	1	1
18	Chowacz podobnik *Ceutorrhynchus assimilis*	rzepak ozimy	4	2	1	1
19	Mączniak rzekomy dyniowatych *Pseudoperonospora cubensis*	ogórek	33	12	2	1
20	Bakteryjna kanciasta plamistość ogórka Pseudomonas syringae pv. lachrymans	ogórek	25	8	1	1
21	Mączniak rzekomy cebuli *Peronospora destruktor*	cebula	6	3	1	1
22	Piętnówka kapustnica *Mamestra brassicae*	kapusta	5	4	1	1
23	Bielinek kapustnik *Pieris brassicae*	kapusta	10	4	1	1
24	Mszyca kapuściana *Brevicoryne brassicae*	kapusta	17	6	2	1
25	Połyśnica marchwianka *Psila rosae*	marchew	4	3	1	1
26	Parch jabłoni *Venturia inaequalis*	jabłoń - owoce	5	1	1	1
27	Kwieciak jabłkowiec *Anthonomus pomorum*	jabłoń – pąki	1	1	1	0
28	Owocówka jabłkóweczka *Cydia pomonella*	jabłoń – owoce	3	1	2	0
29	Owocówka śliwkoweczka *Laspeyresia funebrana*	śliwa	9	4	1	1

Lp.	agrofag	gatunek rośliny	% porażenia		stopień nasilenie	
			maksymalny	średni	maksymalny	średni
30	Nasionnica trześniówka *Rhagoletis cerasi*	wiśnia	11	6	1	1
31	Brunatna zgnilizna drzew pestkowych *Monilinia laxa*	wiśnia	10	6	1	1
32	Kwieciak malinowiec *Anthonomus rubi*	truskawka	1	1	0	0
33	Biała plamistość liści truskawki *Mycosphaerella fragariae*	truskawka – liście	3	2	1	1
34	Szara pleśń truskawek *Botrytis cinerea*	truskawka-owoce	89	5	1	1

Legenda:

- procent porażenia tj. ilość roślin opanowanych, porażonych lub uszkodzonych przez agrofaga w stosunku do ogólnej ilości roślin obserwowanych,
- stopień nasilenia tj. liczebność agrofaga, nasilenia choroby lub uszkodzeń spowodowanych wystąpieniem organizmu niekwarantannowego (stopień nasilenia: słaby-1, średni-2, silny-3

1.2.2. Działania podejmowane w ramach współpracy z placówkami naukowymi i badawczymi w 2018 roku.

W 2018 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontynuował współpracę z placówką naukowo-badawczą tj. Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, Zakładem Nasiennictwa i Ochrony Ziemniaka w Boninie. Zakres i rodzaj podejmowanych działań był przydzielany wybranym Oddziałom w sposób umożliwiający najefektywniejsze wykonanie prac w ramach współpracy, a jednocześnie niewpływający na wykonywanie zadań ustawowych Inspekcji.

W ramach współpracy z IHAR Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie Oddziały: Łosice, Maków Mazowiecki, Mława, Nowy Dwór Mazowiecki oraz Ostrów Mazowiecka opracowywały ankiety dotyczące podstawowych agrofagów w uprawie ziemniaka, prognozowania pojawu łodygowej i liściowej formy zarazy ziemniaka oraz monitoringu form grzyba *Phytophthora infestans* odpornych na fenyloamidy. W ramach tej współpracy pobierano również i przesyłano próby porażonych roślin do Zakładu Nasiennictwa i Ochrony Ziemniaka w Boninie, jednostki IHAR-PIB.

1.2.3. Działania podejmowane w ramach programu SURVEY

W ubiegłym roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie w 2018 roku realizował przedstawiony przez GIORiN i pozytywnie zaakceptowany przez KE program kontroli występowania wybranych organizmów szkodliwych finansowany ze środków unijnych (potocznie nazywany SURVEY). Kontrola występowania agrofagów w 2018 r. obejmowała wszystkie najważniejsze uprawy, rośliny i naturalne siedliska i była ukierunkowana na różne uprawy i siedliska, w szczególności w okresie wegetacji. W niektórych przypadkach kontrole prowadzone były na etapie przechowywania, np. bulw ziemniaków.

Cele i korzyści programu to:

- zebranie informacji o stanie, rozmieszczeniu i liczebności poszczególnych organizmów szkodliwych na przestrzeni lat przez porównanie z latami ubiegłymi;
- podniesienie poziomu wiedzy o stanie zdrowia drzew iglastych i liściastych oraz innych nieuwzględnianych wcześniej upraw;
- rozpoznanie faktycznego rozmieszczenia organizmów szkodliwych znanych z występowania w kraju;
- stworzenie sieci nadzoru zdolnej do wczesnego wykrywania ognisk organizmów szkodliwych;
- zaangażowanie producentów, interesariuszy i społeczeństwa w procedurę nadzoru i podniesienie świadomości ryzyka, jakie niosą ze sobą organizmy szkodliwe;
- podniesienie poziomu wiedzy o nowych organizmach szkodliwych oraz niesionym przez nie ryzyku na poziomie krajowym i europejskim;

Wskaźnikami osiągnięcia celów są: liczba przeprowadzonych kontroli wzrokowych; liczba próbek pobranych i poddanych badaniu laboratoryjnemu; liczba pozytywnych wyników badania próbek; liczba ognisk. Tworzone są również sprawozdania zawierające analizy porównawcze działań lustracyjnych i ich wyników w różnych latach.

Oczekiwane wyniki są następujące:

- w zakresie organizmów szkodliwych nie znanych z występowania w Polsce objętych przepisami UE - lustracje dostarczą rzetelnych danych o braku/obecności tych organizmów. Stwierdzenie występowania organizmu będzie podstawą do zintensyfikowania lustracji w latach kolejnych. W niektórych przypadkach, tzn. jeżeli dany organizm znany jest z występowania w Polsce, lustracje pozwolą ustalić jego faktyczne rozmieszczenie;
- w zakresie *Bursaphelenchus xylophilus* - lustracje podczas kontroli importowych pozwolą na ocenę ryzyka związanego z danym typem obrotu w celu monitorowania przestrzegania wymogów ISPM 15;
- w zakresie organizmów szkodliwych nieobjętych przepisami UE i nieznanych z występowania w Polsce (np. wymienionych na liście alertowej EPPO) - lustracje pozwolą ustalić, czy takie organizmy występują w Polsce i jak duże zagrożenie stanowią;
- w zakresie organizmów szkodliwych dla ziemniaków - lustracje umożliwią dalsze badanie faktycznego rozmieszczenia tych organizmów w kraju.

Przeprowadzone kontrole i badania pod kątem organizmów szkodliwych wskazanych w programie objęte zostały dofinansowaniem unijnym.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Rośli i Nasiennictwa w Warszawie, zrealizował program „SURVEY 2017'' zgodnie z przyjętymi założeniami. Inspektorzy WIORiN prowadzą obserwacje w kierunku 32 organizmów szkodliwych, lustracje poszukiwawcze prowadzone były m.in. na drzewostanach iglastych i liściastych oraz wybranych uprawach ogrodniczych i rolniczych. Na terenie województwa mazowieckiego wykonanych zostało 2118 kontroli (wykonanie planu w 100%) oraz pobrano 1400 prób do badań laboratoryjnych (wykonanie planu w 100%). W ramach programu, wykryte zostały 47 ognisk bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* oraz kolejne 54 ogniska ww. bakterii w ramach równoległych badań prowadzonych pod kątem *Ralstonia solanacearum*. Na 250 (1 próba ; 400 ml) prób pobranych w kierunku *Globodera spp*. wykrycie miało miejsce 1 jednej próbie (‘400 ml).

1.3. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami z krajami trzecimi

1.3.1. Kontrola towarów eksportowanych na terenie województwa mazowieckiego

W roku 2018 w jednostkach organizacyjnych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydano łącznie 19 648 sztuk świadectw fitosanitarnych, w tym: 19 457 sztuk dla eksportu i 191 sztuk dla reeksportu. W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano 45% spadek ilości wydanych świadectw. Zestawienie kierunków eksportu w 2018 roku prezentuje tabela 1.7.

Działania podejmowane przez Główny Inspektorat we współpracy z WI w Warszawie pozwoliły na przeprowadzenie audytu przez tajskich ekspertów w sprawie procedury PRA dla jabłek świeżych, co przyczyni się w najbliższych latach do poszerzenia asortymentu produktów dopuszczonych na powyższy rynek.

Tabela 1.7 Zestawienie kierunków eksportu w 2018 roku

Eksport w 2017 roku prowadzony był z następującymi państwami							
1	Algieria	18	Gwinea	35	Kuba	52	Peru
2	Armenia	19	Honduras	36	Kuwejt	53	RPA
3	Australia	20	Hong-Kong	37	Kosowo	54	Serbia
4	Azerbejdżan	21	Indie	38	Liberia	55	Singapur
5	Bahrajn	22	Indonezja	39	Libia	56	Sri Lanka
6	Bangladesz	23	Irak	40	Macedonia	57	Stany Zjednoczone
7	Belize	24	Islandia	41	Malezja	58	Tadżykistan
8	Białoruś	25	Japonia	42	Meksyk	59	Tajlandia
9	Bośnia i Hercegowina	26	Jordania	43	Mjanmar	60	Tajwan
10	Brazylia	27	Kambodża	44	Mongolia	61	Tunezja
11	Chile	28	Kanada	45	Mołdawia	62	Turcja
12	Chiny	29	Katar	46	Nepal	63	Turkmenistan
13	Egipt	30	Kazachstan	47	Nigeria	64	Ukraina
14	Federacja Rosyjska	31	Kirgistan	48	Norwegia	65	Uzbekistan
15	Filipiny	32	Kolumbia	49	Oman	66	Wenezuela
16	Gambia	33	Korea Południowa	50	Pakistan	67	Wietnam
17	Gruzja	34	Królestwo Arabii Saudyjskiej	51	Paragwaj	68	ZEA

Liczbę wystawionych świadectw fitosanitarnych w latach 2010–2018 przedstawia wykres 1.9.

Wykres 1.9. Porównanie liczby wystawionych świadectw fitosanitarnych w latach 2010–2018 (w sztukach).

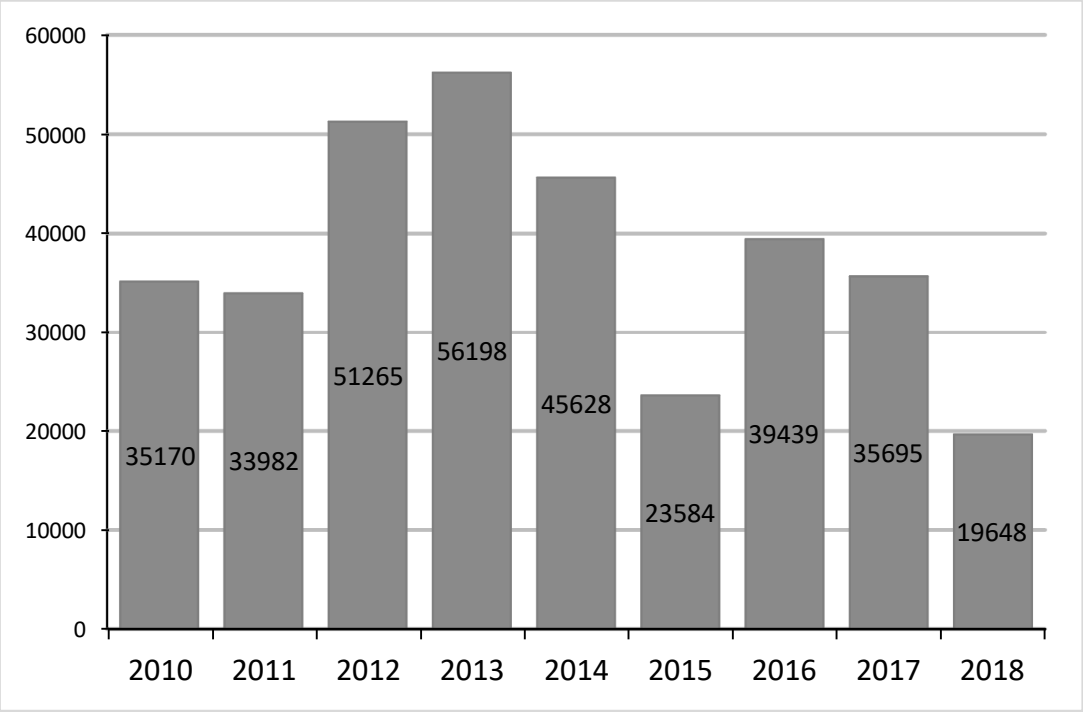

W 2018 roku największą liczbę świadectw fitosanitarnych wystawiono w Oddziałach: w Grójcu (11 099 szt.), w Białobrzegach (1282 szt.) i Łosicach (1415 szt.). Porównanie udziału poszczególnych oddziałów w ogólnej liczbie wystawionych w województwie mazowieckim świadectw przedstawia tabela 1.8.

Tabela 1.8. Porównanie liczby wystawionych świadectw fitosanitarnych przez oddziały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie.

Lp.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa Warszawie Oddział w	Ilość wydanych świadectw	
		Szt.	% udział w ogólnej liczbie wystawionych w WIORiN Warszawa świadectw
1	Grójcu	11099	56,49
2	Łosicach	1415	7,19
3	Białobrzegi	1282	6,51
4	Płońsku	1173	5,96
5	Garwolinie	931	4,73
6	Grodzisk Mazowiecki	770	3,91
7	Piasecznie	614	3,12
8	Nowym Dwórze Mazowieckim	565	2,87
9	Warszawa	508	2,58
10	Sochaczewie	365	1,85
11	Siedlce	361	1,83
12	Radomiu	217	1,10
13	Kozienicach	130	0,66
14	Przysusze	75	0,38
15	Ciechanowie	49	0,25
16	Lipsko	36	0,18
17	Płock	36	0,18
18	Mińsku Mazowieckim	13	0,07
19	Sokołowie Podlaskim	6	0,03
20	Ostrołęce	2	0,01
21	Ostrowi Mazowieckiej	1	0,00
22	Warszawa WI	0	0,00
23	Makowie Mazowieckim	0	0,00
24	Mławie	0	0,00
25	Pułtusku	0	0,00
26	Wyszkowie	0	0,00
Razem		**19648**	**100%**

Szczegółowe dane dotyczące ilości eksportowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, dla których wystawione zostały dokumenty fitosanitarne zawiera tabela 1.9 oraz tabela 1.10

Tabela 1.9. Szczegółowe dane z ilości eksportowanych i reeksportowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w 2018 roku, dla których wystawione zostały dokumenty fitosanitarne.

Towar	Towar skontrolowany		
	tony	ilość sztuk	metry sześcienne
inne rośliny / gałęzie z liśćmi, cięte kwiaty i inne / cięte kwiaty	0	1711550	0
inne rośliny /kiełki	0.002		0
inne rośliny / inne / korzenie	24,350	0	0
inne rośliny / inne / porost	1,726	0	0
inne rośliny / inne / rosnące rośliny	1,536	57	0
inne rośliny / liście / liście	0.050	0	0
inne rośliny / owoce i warzywa / orzechy	16,582	0	0
inne rośliny / owoce i warzywa / ow. cytr. b. liści i szyp.	3938,959	0	0
inne rośliny / owoce i warzywa / owoc. pd. - inne	682.936	0	0
inne rośliny / owoce i warzywa / owoce św.	292196.185	845	0
inne rośliny / owoce i warzywa / warz. św.	20510.351	5896	0
inne rośliny / ziemniaki konsumpcyjne i przemysłowe / ziemniaki kons.	2945,386	0	0
inne rośliny / ścięte drzewa z liśćmi / ścięte drzewa z liśćmi i gałęziami i szyszkami	0	22222	0
produkty / drewno i kora / drewno r. igl. okor.	15.509	1820	0
produkty / drewno i kora / drewno r. igl. z korą	2,669	0	0
produkty / drewno i kora / drewno r. liść. okor.	113,871	0	1197,165
produkty / drewno i kora / inne	2,338	0	0
produkty / drewno i kora / kora	43,758	0	44,000
produkty / inne / inne	4513,290	64526	0,000
produkty / nasiona / nasiona	238,393	0	0

Towar	Towar skontrolowany		
	tony	ilość sztuk	metry sześcienne
produkty / odpady pochodzenia roślinnego / pestki	0,0021	0	0
produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / liście susz.	294,076	0	0
produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / słód	6748,260	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania/ grys	0,108	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania/ grzyby św.	8017,951	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / kasza	15,019	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / mączka	6,787	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / mąka	50,309	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / owoce mroż.	928,705	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / owoce susz.	150,998	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / płatki	149,493	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / susz	894,750	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / warz. mroż.	0,008	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / warz. susz.	1,715	0	0
Produkty/ziarno pasz./zairno pasz.	10,204	0	0
produkty / ziarno kons. / ziarno kons.	22,366	0	0
przedmioty / przedmioty / opakowania drewniane	25,740	65889	0
przedmioty / przedmioty / przedmioty	469,679	195	2952,500

Towar	Towar skontrolowany		
	tony	ilość sztuk	metry sześcienne
rośl. do sadzenia / inne / rośl. doniczkowe	0	101029	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / drzewka	0	355837	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / nasiona	6,0866	0	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / rośl. w kult. tkan.	0	1329096	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / sadz. nieukorz.	0	34	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / sadz. ukorz. b. podł.	0	814261	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / sadz. ukorz. z podł.	8,056	1015314	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / zrazy	0	6000	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / bulwocebule	0	255140	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / bulwy	0,590	96849	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / cebule	0,559	636799	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / dymka	192,000	0	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / korzenie	0,000	270	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / kłącza	0,143	56540	0
Razem	**343331,838**	**7520487**	**4193,665**

Tabela 1.10. Szczegółowe dane dotyczące ilości eksportowanych w 2018 roku owoców i warzyw

Towar	Ilość wyeksportowanych w 2018 roku owoców i warzyw	
	tony	sztuki
Owoce (bez cytrusowych) Razem	**292196**	**0**
Jabłko	278122	0
Gruszka	10429	0
Inne	3645	0
Warzywa Razem	**20510**	**0**
Kapusta pekińska	8197	0
Pomidor	4898	0
Inne	7415	0
Owoce (bez cytrusowych) i Warzywa Razem	**312706**	**0**

1.3.2. Zakwestionowania towarów roślinnych eksportowanych z terenu województwa mazowieckiego

W 2018 r. wystawiono 7 notyfikacje w odniesieniu do przesyłek zaopatrzonych w świadectwa fitosanitarne wydane przez inspektorów WIORiN w Warszawie. Dane dotyczące przyczyn zakwestionowania rodzaju zakwestionowanych towarów roślinnych oraz państw, których służby fitosanitarne dokonały zatrzymania, podano w tabeli 1.11.

Tabela 1.11. Zestawienie zakwestionowanych przesyłek ze wskazaniem przyczyn.

Kraj kwestionujący (Kraj przeznaczenia)	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań
Egipt (Egipt)	owoce świeże - jabłka	wykrycie organizmu szkodliwego – *Panonychus ulmi*	2
Indie (Indie)	drewno – jesion	Brak deklaracji dodatkowej	1
Białoruś (Białoruś)	warzywa świeże – pomidor (reeksport)	wykrycie organizmu szkodliwego – *Tuta absoluta*	1
Serbia (Serbia)	owoce świeże - jabłka	brak właściwego oznakowania opakowań drewnianych	1
Ukraina (Ukraina)	owoce świeże - mandarynki	wykrycie organizmu szkodliwego – *Ceratitis capitata*	1
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - mandarynki	wykrycie organizmu szkodliwego – *Ceratitis capitata*	1

1.3.3. Graniczna kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, importowanych z krajów trzecich

W 2018 roku inspektorzy Oddziału Granicznego w Warszawie poddali kontroli 4,07 ton i 18 619 741 szt. roślin i produktów roślinnych lub przedmiotów, podlegających granicznej kontroli fitosanitarnej przy wprowadzaniu na terytorium Polski i innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Wydano:

- **698 decyzji administracyjnych zezwalających** na wprowadzenie na terytorium Polski (i innych państw UE) przede wszystkim:
  - rośliny do sadzenia (sadzonki roślin ozdobnych, rośliny akwariowe, rośliny w kulturach tkankowych, nasiona, organy podziemne, cebule, kłącza),
  - kwiaty cięte,
  - owoce i warzywa południowe,
  - liście *Ocimum* spec.
- **5 decyzji administracyjnych zakazujących** wprowadzenia na terytorium Polski (i innych państw UE) roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów z powodu:
  - braku świadectwa fitosanitarnego
  - braku właściwego oznakowania opakowań drewnianych
  - obecności zakazanych roślin

Dodatkowo w 2018 roku ocenie poddano (monitoring) **81** przesyłek z roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami, które nie podlegają granicznej kontroli fitosanitarnej. Przesyłki te, zawierały m.in. warzywa i owoce południowe, kwiaty cięte, nasiona kwiatów, warzyw i drzew, zieleń ciętą, liście, które nie należą do towarów regulowanych.

Tabela 1.12. Zestawienie liczby decyzji administracyjnych dotyczących postępowania z roślinami, produktami roślinnymi przedmiotami pochodzącymi z państw trzecich, wydanych w latach 2017 i 2018.

Rodzaj decyzji	2017 rok	2018 rok
decyzje zezwalające na wprowadzenie na terytorium Polski (i państw UE)	646	693
decyzje zakazujące wprowadzenia na terytorium Polski (i państw UE)	4	5

Tabela 1.13. Asortyment i wolumen skontrolowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów.

Asortyment	Ilość towaru skontrolowana na granicy			W tym ilość towaru objęta decyzjami zezwalającymi			W tym ilość towaru objęta decyzjami zakazującymi		
	tony	sztuki	m^3	tony	sztuki	m^3	tony	sztuki	m^3
INNE ROŚLINY	**3.01**	**2855831**	**0**	**3.01**	**2855831**	**0**	**0**	**0**	**0**
CIĘTE KWIATY	0	**2855831**	0	0	**2855831**	0	0	0	0
LIŚCIE	2.0	0	0	2.0	0	0	0	0	0
OW. CYTR. B. LIŚCI I SZYP.	1.01	0	0	1.01	0	0	0	0	0

Asortyment	Ilość towaru skontrolowana na granicy			W tym ilość towaru objęta decyzjami zezwalającymi			W tym ilość towaru objęta decyzjami zakazującymi		
	tony	sztuki	m^3	tony	sztuki	m^3	tony	sztuki	m^3
PRODUKTY	**0**	**3**	**0**	**0**	**3**	**0**	**0**	**0**	**0**
DREWNO I KORA	0	3	0	0	3	0	0	0	0
PRZEDMIOTY	**0**	**65**	**0**	**0**	**40**	**0**	**0**	**25**	**0**
OPAKOWANIA DREWNIANE	0	47	0	0	22	0	0	25	0
PRZEDMIOTY	0	18	0	0	18	0	0	0	0
ROŚL. DO SADZENIA	**1.06**	**15763842**	**0**	**1.03**	**15763821**	**0**	**0**	**21**	**0**
INNE	0	1490913	0	0	1490913	0	0	0	0
ROŚL. AKWAR.	0	11490913	0	0	1490913	0	0	0	0
MAT.ROZMN.	1.06	14252102	0	1.03	14252081	0	0	21	0
NASIONA	1.06	0	0	1.03	0	0	0	0	0
ROŚL. W KULT. TKAN.	0	555005	0	0	555005	0	0	0	0
SADZ. NIEUKORZ.	0	12379795	0	0	12379795	0	0	0	0
SADZ. UKORZ. B. PODŁ.	0	121575	0	0	121554	0	0	21	0
SADZ. UKORZ. Z PODŁ.	0	1195727	0	0	1195727	0	0	0	0
ORGANY PODZIEMNE	0	20827	0	0	20827	0	0	0	0
BULWY	0	16	0	0	16	0	0	0	0
BULWOCEBULE	0	19	0	0	19	0	0	0	0
KORZENIE	0	20060	0	0	20060	0	0	0	0
KŁĄCZA	0	345	0	0	345	0	0	0	0
RAZEM	**4.07**	**18619741**	**0**	**4.04**	**18619695**	**0**	**0**	**46**	**0**

1.4. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami w kraju oraz wewnątrz Unii Europejskiej

1.4.1. Urzędowa rejestracja przedsiębiorców oraz paszportowanie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów

W rejestrze przedsiębiorców, prowadzonym przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie ze względu na rolę fitosanitarną, (wg stanu na dzień 31.12.2018 r.), zarejestrowanych było 7754 przedsiębiorców. Największa ilość zarejestrowanych przedsiębiorców znajduje się na terenach podległym następującym Oddziałom terenowym: Grodzisk Mazowiecki (1126), Płock (813), Płońsk (484), Kozienice (437). W porównaniu z rokiem ubiegłym, ogólna liczba zarejestrowanych podmiotów zmniejszyła się o 194 podmiotów. Główną przyczyną wyrejestrowania się podmiotów było zaprzestanie działalności, na którą zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2138), wymagane było dokonanie wpisu do rejestru przedsiębiorców oraz wykreślenie z urzędu podmiotów, które nie przestrzegały wymagań określonych w art. 14 ust 1 ww. ustawy.

Liczbę podmiotów, wpisanych do urzędowego rejestru, prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, w podziale na poszczególne oddziały, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r., przedstawia wykres nr 1.10.
Łącznie w okresie 01.01. – 31.12.2018 r. przeprowadzonych zostało 7675 kontroli urzędowych w zakresie spełnienia wymagań określonych w art. 14 ust. 1 ustawy o ochronie roślin, które przeprowadzone zostały u 7513 podmiotów. Ogólnie na terenie województwa mazowieckiego przedmiotowe kontrole zostały przeprowadzone na poziomie 97% wszystkich zarejestrowanych. Procent przeprowadzonych kontroli dokumentów w poszczególnych oddziałach WIORIN w Warszawie przedstawia wykres nr 1.11

Wykres 1.10. Zestawienie liczby przedsiębiorców zarejestrowanych w poszczególnych oddziałach (według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.)

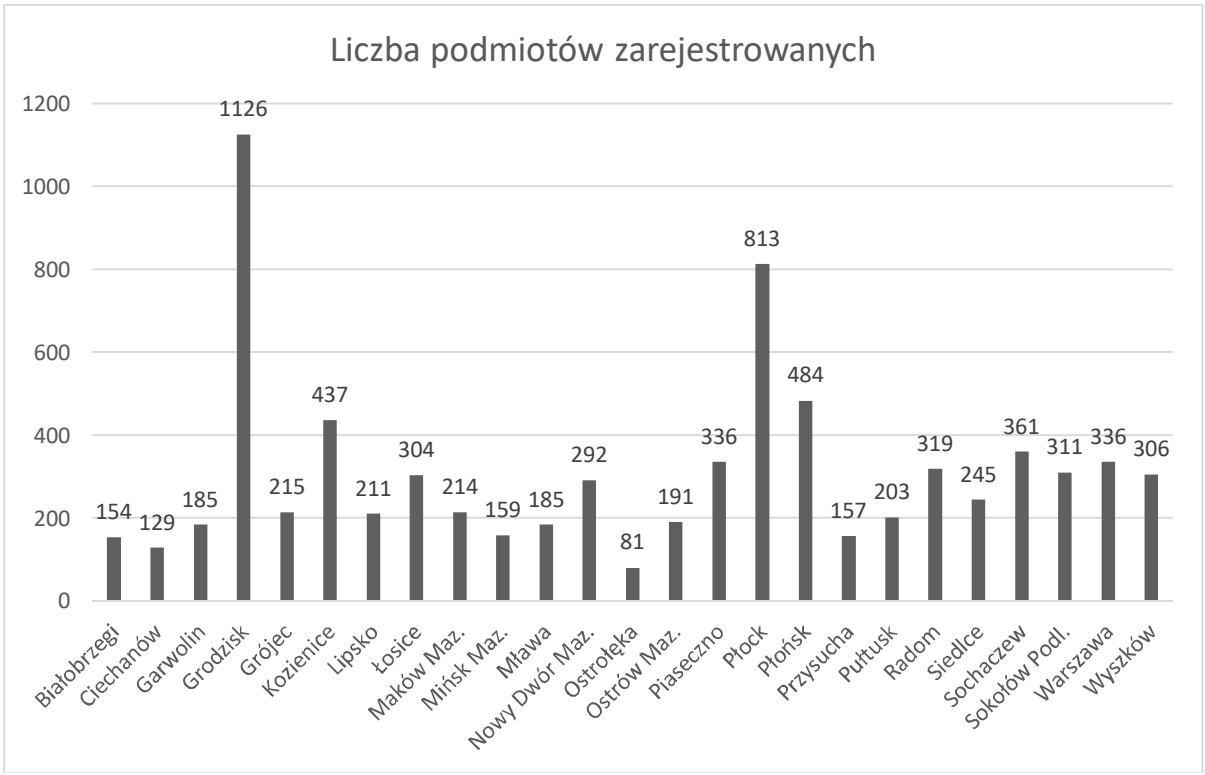

Wykres 1.11. Procent skontrolowanych podmiotów w rozbiciu na oddziały.

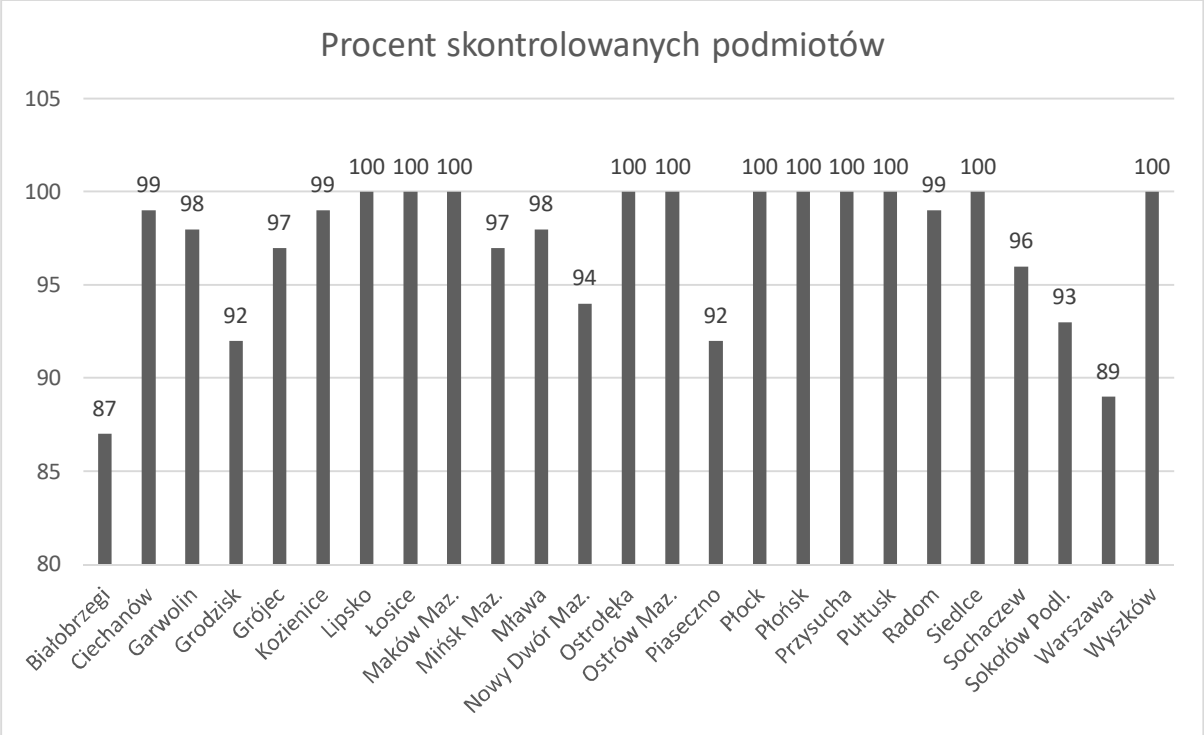

Zgodnie z zasadami systemu nadzoru nad zdrowotnością roślin, obowiązującego w państwach członkowskich UE, rośliny, produkty roślinne i przedmioty uznane za stwarzające ryzyko przeniesienia organizmów kwarantannowych, mogą znajdować się w obrocie na rynku wspólnotowym tylko po ich zaopatrzeniu w tzw. „paszport roślin". Paszport roślin gwarantuje, że opatrzona nim partia towaru roślinnego spełnia ustalone przepisami specjalne wymagania fitosanitarne (jest wolna od organizmów kwarantannowych i tzw. regulowanych), a ponadto, że została wyprodukowana przez urzędowo zarejestrowanego producenta, którego miejsce produkcji było regularnie kontrolowane przez służbę ochrony roślin i nasiennictwa. W roku sprawozdawczym Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydał 234 243 szt. sztuki paszportów roślin, w tym w oddziałach terenowych wystawiono 133 903 sztuki paszportów. Oddział Graniczny wystawił 4 345 sztuk paszportów roślin. Tabela nr 1.14 przedstawia liczbę wydanych paszportów w rozbiciu na oddziały.

Tabela 1.14. Liczba wydanych paszportów roślin (stan na 31.12.2018 r.) w rozbiciu na oddziały.

L.p.	Oddział	Liczba wydanych paszportów (malejąco)
1	WI Warszawa	100 340
2	Nowy Dwór Mazowiecki	38 102
3	Grodzisk Mazowiecki	18 281
4	Warszawa	16 172
5	Płock	15 338
6	Płońsk	9 502
7	Piaseczno	6 937
8	Oddział Graniczny	4 345
9	Wyszków	4 221

L.p.	Oddział	Liczba wydanych paszportów (malejąco)
10	Przysucha	3 334
11	Ostrołęka	3 317
12	Grójec	3 305
13	Ciechanów	2 007
14	Białobrzegi	2 005
15	Sochaczew	1 472
16	Sokołów Podlaski	1 395
17	Mińsk Mazowiecki	1 135
18	Radom	956
19	Maków Mazowiecki	707
20	Garwolin	454
21	Kozienice	406
22	Lipsko	197
23	Ostrów Mazowiecka	128
24	Łosice	83
25	Pułtusk	70
26	Mława	33
27	Siedlce	1
	RAZEM	**234 243**

1.4.2. Zakwestionowania przesyłek towarów roślinnych w obrocie wewnątrz Unii Europejskiej

W 2018 roku służby fitosanitarne innych krajów członkowskich Unii Europejskiej zakwestionowały 4 przesyłki roślin i produktów roślinnych polskiego pochodzenia, przemieszczanych w ramach obrotu wspólnotowego. Zestawienie zakwestionowanych towarów i przyczyny ich zakwestionowania przedstawia poniższa tabela 1.15.

Tabela 1.15. Zestawienie przesyłek roślin lub produktów roślinny, polskiego pochodzenia zakwestionowanych przez służby ochrony roślin innych państw członkowskich Unii Europejskiej (ze wskazaniem przyczyny zakwestionowania)

Kraj kwestionujący	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań	Postępowanie
Estonia	rośliny Amelanchier spec.	Podmiot wysyłający nie dołączył do przesyłki paszportów roślin właściwych dla strefy chronionej dla *Erwinia amylovora*	1	W przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające. Skontrolowano dokumentację

Kraj kwestionujący	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań	Postępowanie
				prowadzoną przez podmiot – w konsekwencji na kontrolowanego nałożona została grzywna w postaci mandatu karnego oraz z uwagi na podejrzenie sfałszowania paszportów, WIORiN w Warszawie złożył zawiadomienie do Prokuratury o podejrzenia popełnienia przestępstwa *(sprawa jest w toku).*
Estonia	bulwy ziemniaka	Podmiot wysyłający nie dołączył do przesyłki zaświadczenia potwierdzającego, że w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych w bulwach ziemniaków, nie stwierdzono występowania bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*.	1	W przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w wyniku, którego ustalono, że pomimo tego, że dla przesyłki wystawiono stosowne zaświadczenie, nie towarzyszyło ono przesyłce. Kontrolowany odmówił przyjęcia mandatu karnego, w związku z powyższym sprawa została skierowana do sądu, który ukarał wysyłającego grzywną .
Estonia	bulwy ziemniaka	Podmiot wysyłający nie dołączył do przesyłki zaświadczenia potwierdzającego, że w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych	1	W przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w wyniku, którego ustalono, że pomimo tego, że dla przesyłki wystawiono

Kraj kwestionujący	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań	Postępowanie
		w bulwach ziemniaków, nie stwierdzono występowania bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*.		stosowne zaświadczenie, nie towarzyszyło ono przesyłce. Na kontrolowanego nałożono grzywnę w postaci mandatu karnego, jednak z uwagi na nie opłacenie kary w terminie, sprawa została skierowana do sądu *(postępowanie sądowe w toku)*
Czechy	rośliny *Castanea stiva*	Podmiot wysyłający nie dołączył do przesyłki paszportów roślin właściwych dla strefy chronionej dla *Cryptonectria parasitica.*	1	W przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające. Skontrolowano dokumentację prowadzoną przez podmiot – w konsekwencji na kontrolowanego nałożona została grzywna w postaci mandatu karnego
Łącznie liczba zakwestionowanych przesyłek			**4**	

W wyniku działań kontrolnych przeprowadzonych przez inspektorów WIORiN w Warszawie stwierdzono w obrocie nieoznakowane ziemniaki pochodzące z Włoch. Na nieoznakowana partie bulw wydana została decyzja zakazująca wprowadzenie do obrotu oraz nakazująca zwrot partii do nadawcy.

1.4.3. Nadzór nad wykorzystaniem organizmów kwarantannowych lub porażonych/zakazanych materiałów roślinnych w pracach naukowo – badawczych lub pracach nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych

Prowadzenie prac naukowo-badawczych oraz prac nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych z wykorzystaniem organizmów kwarantannowych oraz materiałów roślinnych porażonych lub niespełniających ustalonych wymagań zdrowotnościowych lub też takich materiałów roślinnych, których nie wolno wprowadzać i przemieszczać na obszarze Wspólnoty, wymaga uzyskania pozwolenia Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa [art. 33 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 roku o ochronie roślin (Dz. U. z 2017 poz. 2138 z późn. zm.)]. Podczas prowadzenia tego rodzaju prac wymagane jest spełnienie określonych warunków organizacyjno-technicznych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa fitosanitarnego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w 2018 roku prowadził nadzór nad pięcioma podmiotami prowadzącymi prace naukowo – badawcze.

Tabela 1.16. Wykaz jednostek prowadzących prace naukowo badawcze na terenie województwa mazowieckiego.

Lp.	Nazwa Podmiotu	Przedmiot pozwolenia	Data obowiązywania decyzji
1	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Rolnictwa i Biologii, Katedra Botaniki, ul. Nowoursynowska 159, bud. 37, 02-776 Warszawa	wykorzystanie nicieni *Globodera rostochiensis, Globodera pallida,*	31.12.2020 r.
2	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie – Oddział w Młochowie	wykorzystanie bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*	31.12.2026 r.
3	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie - Oddział w Jadwisinie	wykorzystanie bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*	31.12.2020 r.
4	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie - Pracownia Chorób Ziemniaka w Radzikowie	wykorzystanie - 25 szczepów bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* - 7 patotypów (patotyp: 1(D_1), 6 (O_1), 18 (T_1), Ch_1, M_1, 2 (G_1), grzyba *Synchytrium endobioticum* - 20 szczepów rasy 3 biowar 2 bakterii *Ralstonia solanacearum* - 2 gatunków nicieni *Globodera rostochiensis* (patotyp: Ro1, Ro2, Ro3, Ro4, Ro5) i *Globodera pallida* (patotyp: Pa1, Pa2, Pa3)	31.12.2026 r.

Lp.	Nazwa Podmiotu	Przedmiot pozwolenia	Data obowiązywania decyzji
5	Wydział Biologii Centrum Nauk Biologiczno – Chemicznych Uniwersytetu Warszawskiego ul. Żwirki i Wigury 010 02-089 Warszawa	wykorzystanie ziemi z Antarktyki	31.12.2018 r.
6	Wydział Biologii Instytutu Mikrobiologii Zakład Genetyki Bakterii Ul. Miecznikowa 1 02-096 Warszawa	wykorzystanie gleby arktycznej z Norwegii	31.12.2022 r.
7	Instytut Biochemii i Biofizyki PAN ul. Pawińskiego 5a, 02-106 Warszawa	wykorzystanie gleby i osadów jeziornych pochodzących z Wyspy Króla Jerzego	30.06.2020 r.
8	Centrum Nauk Biologiczno – Chemicznych Uniwersytetu Warszawskiego Ul. Żwirki i Wigury 101 02-089 Warszawa	Wykorzystanie gleby z Iranu, USA, Kanady, Mongolii, Tadżykistanu	31.12.2021 r.

W 2018 roku Dział Nadzoru Fitosanitarnego przeprowadził kontrolę u każdego z wymienionych powyższej podmiotów, celem sprawdzenia bezpieczeństwa fitosanitarnego prowadzonych prac. W czasie kontroli nie stwierdzono uchybień.

1.4.4. Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zdrowia roślin, które skutkowały nałożeniem 49 mandatów na łączną kwotę 9 550 zł i 20 decyzji o opłacie sankcyjnej na łączną kwotę 45400 zł. Zestawienie nałożonych mandatów i decyzji sankcyjnych zostało przedstawione w tabeli 1.17

Tabela1.17. Zestawienie liczby wydanych decyzji sankcyjnych i mandatów.

Lp.	Oddziały	Liczba wydanych decyzji sankcyjnych	Liczba grzywien – mandaty
1	Białobrzegi		
2	Ciechanów		
3	Garwolin		
4	Grodzisk Mazowiecki	4	21

Lp.	Oddziały	Liczba wydanych decyzji sankcyjnych	Liczba grzywien – mandaty
5	Grójec		1
6	Kozienice	2	
7	Lipsko		
8	Łosice		
9	Maków Mazowiecki	1	
10	Mińsk Mazowiecki		3
11	Mława	1	6
12	Nowy Dwór Mazowiecki	3	
13	Ostrołęka		
14	Ostrów Mazowiecka		
15	Piaseczno		2
16	Płock	2	1
17	Płońsk	1	
18	Przysucha	1	
19	Pułtusk	1	2
20	Radom		1
21	Siedlce		
22	Sochaczew	1	
23	Sokołów Podlaski		
24	Warszawa	3	12
25	Wyszków		
	RAZEM	**20**	**49**

2. Nadzór nad ochroną roślin i techniką

2.1. Obrót i stosowanie środków ochrony roślin

2.1.1. Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków

Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin i z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców. Polega na wpisywaniu przedsiębiorców prowadzących przedmiotową działalność do rejestru działalności regulowanej, prowadzonego przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa.

W rejestrze przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków, według stanu na 31.12.2018 r. znajdowało się 845 przedsiębiorców. Wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowanie tych środków na terenie woj. mazowieckiego prowadzone było w 929 punktach (w tym konfekcjonowanie 16 punktów).

Wykres 2.1. Liczba punktów wprowadzających środki ochrony roślin do obrotu i konfekcjonujących te środki.

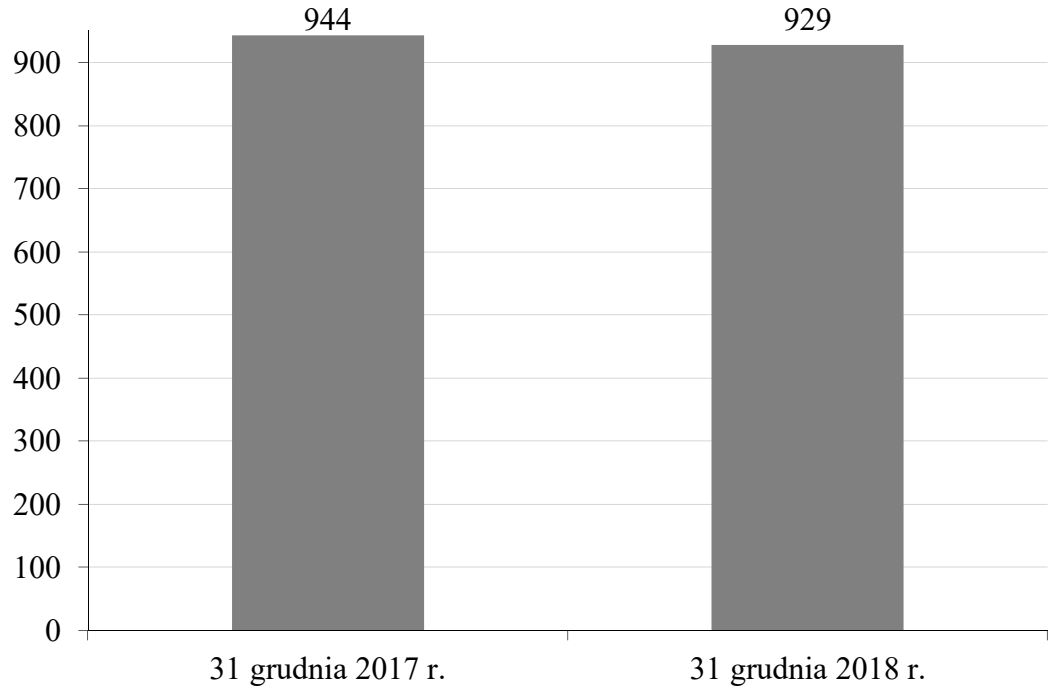

W 2018 roku liczba punktów wprowadzających środki ochrony roślin do obrotu zmalała o 15 punktów, natomiast miejsc konfekcjonowania środków ochrony roślin wzrosła o 2 punkty.

Szczegółowe zestawienie punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie prezentuje tabela 2.1.

Tabela 2.1. Punkty wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków zlokalizowane na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie (wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.)

L.p.	Oddział	Ogółem	W tym:			
			Konfekcjo-nowanie	Sprzedaż hurtowa	Sprzedaż detaliczna	
					dla użytkowników profesjonalnych i nieprofesjonalnych	wyłącznie dla użytkowników nieprofesjonalnych
1	Białobrzegi	13	0	0	13	0
2	Ciechanów	24	0	0	24	0
3	Garwolin	22	0	3	19	0
4	Grodzisk Maz.	90	5	31	48	6
5	Grójec	86	5	4	77	0
6	Kozienice	21	0	0	21	0
7	Lipsko	16	0	0	15	1
8	Łosice	12	0	0	11	1
9	Maków Maz.	43	0	0	43	0
10	Mińsk Maz.	19	0	0	19	0
11	Mława	22	0	0	22	0
12	Nowy Dwór Maz.	37	1	0	14	22
13	Ostrołęka	29	0	1	28	0
14	Ostrów Maz.	25	0	2	23	0
15	Piaseczno	33	0	0	33	0
16	Płock	84	0	3	81	0
17	Płońsk	34	0	1	33	0
18	Przysucha	23	0	0	23	0
19	Pułtusk	19	0	0	17	2
20	Radom	61	0	0	52	9
21	Siedlce	27	0	1	26	0
22	Sochaczew	37	0	2	35	0
23	Sokołów Podlaski	34	0	2	28	4
24	Warszawa	105	5	4	96	0
25	Wyszków	13	0	0	11	2
Razem		**929**	**16**	**54**	**812**	**47**

W stosunku do ogólnej liczby 929 punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonujących te środki, 54 z nich, tj. 5,81 % prowadzi sprzedaż hurtową. Najwięcej hurtowni znajduje się na terenie działania Oddziału w Grodzisku Mazowieckim (31 hurtowni). Zarejestrowanych punktów sprzedaży detalicznej jest 859, najwięcej na terenie działania Oddziału w Warszawie (96 sklepów).

2.1.2. Kontrola wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków oraz stosowania środków ochrony roślin

W ramach sprawowanego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów obowiązującego prawa w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków oraz stosowania środków ochrony roślin, pracownicy inspekcji wykonywali czynności kontrolne zgodnie z zasadami określonymi w Zarządzeniu nr 6/2014 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 22 września 2014 r. w sprawie zasad kontroli z zakresu środków ochrony roślin w odniesieniu do kontroli

z okresu od 01.01.2018 r. do 28.02.2018 r. oraz w zarządzeniu nr 5/2018 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie zasad kontroli z zakresu środków ochrony roślin w odniesieniu do kontroli z okresu od 01.03.2018 r. do 31.12.2018 r.

Zgodnie z cytowanymi zarządzeniami wykonywane kontrole zostały podzielone na rodzaje kontroli typu: A, B, C, D, których szczegółowy zakres przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2.2. Rodzaj i ilość przeprowadzonych kontroli i rekontroli w 2018 r.

Rodzaj kontroli	Kontrole	Rekontrole	Ogółem	%
A - w punktach konfekcjonowania środków ochrony roślin, w hurtowniach, magazynach, punktach obrotu detalicznego, na targowiskach i w innych miejscach gdzie są lub mogą być wprowadzane do obrotu środki ochrony roślin i zaprawiony materiał siewny	967	6	973	23,6
B - w gospodarstwach prowadzących towarową produkcję roślinną, w magazynach płodów rolnych, w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody, na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych i rezerwatów oraz w innych miejscach, gdzie stosowanie środków ochrony roślin może być ograniczone lub zabronione	2907	76	2983	72,4
C - w jednostkach upoważnionych przez wojewódzkiego inspektora do prowadzenia badań sprawności technicznej opryskiwaczy	109	1	110	2,7
D - w jednostkach upoważnionych przez wojewódzkiego inspektora do przeprowadzania szkoleń ustawowych	54	0	54	1,3
Razem	**4037**	**83**	**4120**	**100,0**

W okresie sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowaniem tych środków oraz stosowaniem środków ochrony roślin pracownicy inspekcji przeprowadzili **4120 kontroli**, w tym **83** kontrole sprawdzające. W odniesieniu do roku poprzedniego łącznie wykonano o 307 kontroli mniej, to jest o 6,9%. Mniejsza liczba kontroli wynika w szczególności z mniejszej liczby przyporządkowanych w 2018 r. do woj. mazowieckiego kontroli upraw, wskazanych na podstawie wytycznych określonych w podstawach statystycznych, przekazywanych przez Głównego Inspektora.

Wśród wykonanych **4120** kontroli, podobnie jak w latach ubiegłych, największy udział tj. **2983** mają kontrole przeprowadzone w miejscach stosowania środków ochrony roślin (kontrole typu B), co stanowi 72,4% wszystkich kontroli przeprowadzonych w 2018 roku. Natomiast kontrole w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków (kontrole typu A), w ilości 973, stanowią 23,6% ogólnej liczby przeprowadzonych kontroli. Pozostałe kontrole typu C, D stanowią odpowiednio 2,7% i 1,3%.

Wykres 2.2. Porównanie ogólnej liczby kontroli typu A i typu B w latach 2017 i 2018.

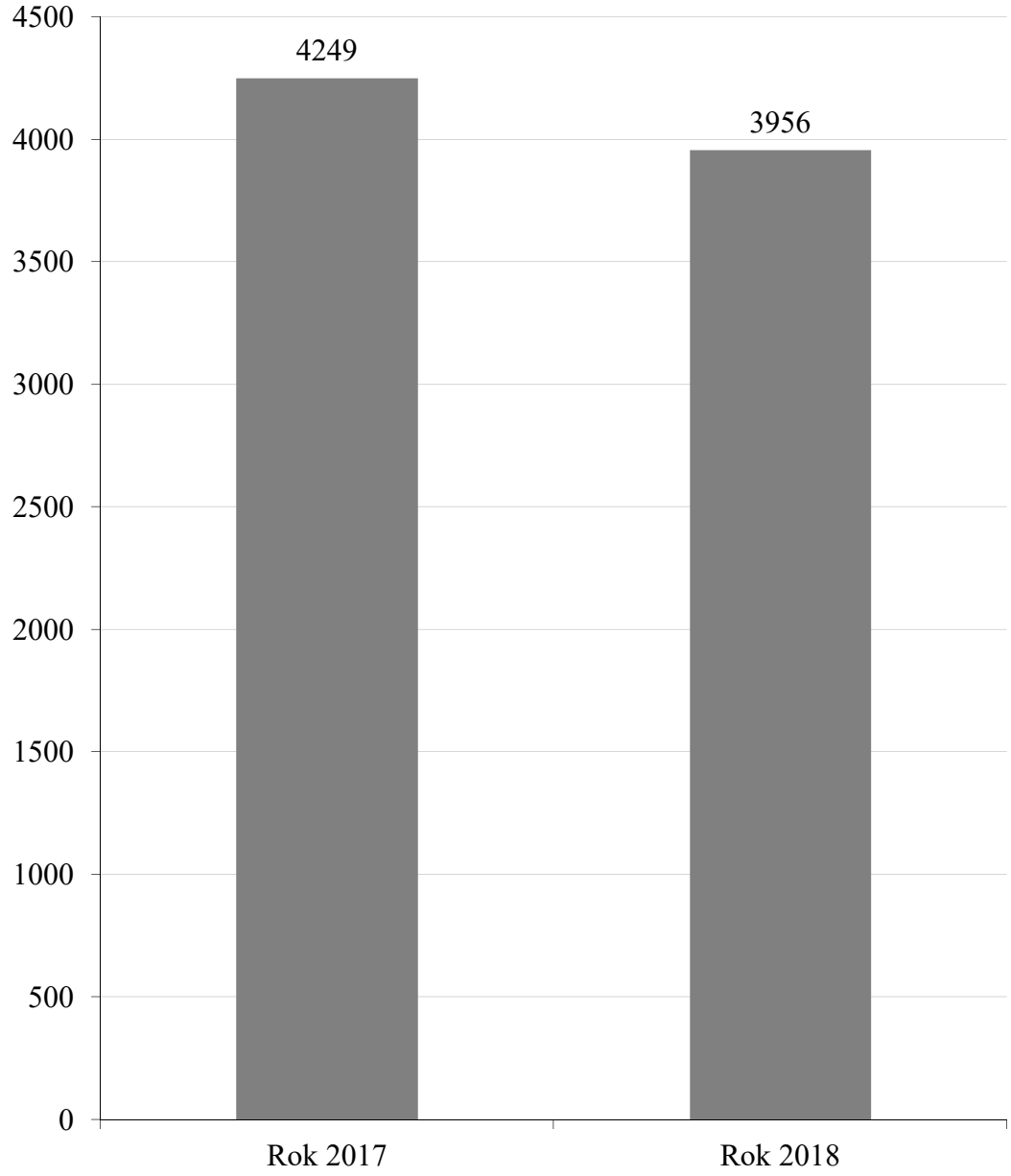

Spadek łącznej liczby kontroli typu A i B w okresie sprawozdawczym 2018 r. w odniesieniu do roku 2017, wynika z wykonania mniejszej liczby kontroli typu B (kontrole stosowania środków ochrony roślin prowadzone były w oparciu o wytyczne określone w podstawach statystycznych na dany rok).

Tabela 2.3. Szczegółowe zestawienie liczby kontroli typu A, B, C, D przeprowadzonych w 2018 roku oraz ich wyniki w układzie jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie oraz DORiT

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	W tym liczba rekontroli	Odpowiedzialność karna		
				wnioski do sądu	mandaty	decyzje administracyjne
1	Białobrzegi	123	5	0	23	0
2	Ciechanów	156	1	0	3	0
3	Garwolin	150	1	0	5	0
4	Grodzisk Maz.	190	1	1	17	3
5	Grójec	422	0	1	20	0
6	Kozienice	114	9	0	10	1
7	Lipsko	135	3	0	7	0
8	Łosice	99	1	0	4	0
9	Maków Maz.	155	2	1	8	0
10	Mińsk Maz.	130	8	0	5	3
11	Mława	197	2	0	4	0
12	Nowy Dwór Maz.	94	6	0	10	0
13	Ostrołęka	140	1	0	3	0
14	Ostrów Maz.	135	0	0	1	0
15	Piaseczno	119	14	0	10	0
16	Płock	275	2	0	8	0
17	Płońsk	130	8	0	3	0
18	Przysucha	174	0	1	7	0
19	Pułtusk	121	0	0	4	0
20	Radom	201	1	0	10	2
21	Siedlce	175	5	0	3	0
22	Sochaczew	179	1	0	14	0
23	Sokołów Podl.	116	5	0	4	0
24	Warszawa	253	5	0	30	0
25	Wyszków	135	2	0	4	0
26	DORiT*	2	0	0	0	5
Razem:		**4120**	**83**	**4**	**217**	**14**

*Dział Ochrony Roślin i Techniki Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie

W wyniku działań kontrolnych z zakresie kontroli typu A, B, C, D nałożono 217 mandatów karnych na łączną kwotę **42.300,00 zł**.

Najwięcej kontroli przeprowadzono w oddziałach: Grójec (422), Płock (275) oraz Warszawa (253), natomiast najmniej w oddziałach: Łosice (99), Nowy Dwór Mazowiecki (94).

Zestawienie poszczególnych rodzajów kontroli i nałożonych sankcji karnych przedstawia się następująco:

Tabela 2.4. Szczegółowe zestawienie wydanych w okresie sprawozdawczym sankcji w rozbiciu na poszczególne rodzaje kontroli.

Typ kontroli	**Liczba kontroli**	**W tym liczba rekontroli**	**Odpowiedzialność**				
			wnioski do sądu	**mandaty**	**decyzje o opłacie sankcyjnej**	**decyzje w zakresie określenia opłaty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzenia analiz laboratoryjnych**	**inne decyzje wydane w zakresie obrotu i stosowania śor w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości**
A	973	6	1	32	3	2	6
B	2983	76	2	185	0	0	3
C	110	1	0	0	0	0	0
D	54	0	1	0	0	0	0
Razem	**4120**	**83**	**4**	**217**	**3**	**2**	**9**

Najwięcej nieprawidłowości stwierdzono podczas przeprowadzania kontroli typu B mających na celu sprawdzenie prawidłowości stosowania środków ochrony roślin. Realizacja zaleceń pokontrolnych została sprawdzona w trakcie 83 rekontroli. Najwięcej rekontroli (76) przeprowadzono z zakresu kontroli typu B, co stanowi 91,57% wszystkich kontroli sprawdzających. Mandaty za nieprawidłowe stosowanie środków ochrony roślin stanowią 85,25% wszystkich nałożonych mandatów.

Kontrole typu A

W ramach sprawowanego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin oraz ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin inspekcja objęła czynnościami kontrolnymi miejsca, w których jest lub mogła być prowadzona działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków. Ponadto

kontrolowano podmioty będące producentami środków ochrony roślin oraz posiadaczy zezwoleń i/lub pozwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu.

W 2018 r. przeprowadzono 973 takich kontroli, w tym 6 kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Ogólna liczba kontroli typu A w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 2,53%, co wynika zarówno ze zwiększonej ilości kontroli planowanych w zakresie kontroli posiadaczy zezwoleń/pozwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu oraz działań interwencyjnych w związku z podejrzeniem wprowadzenia do obrotu środków ochrony roślin niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa / podrobionych środków ochrony roślin, kontroli reklamy środków ochrony roślin.

Wykres 2.3. Liczba kontroli i rekontroli w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem środków ochrony roślin do obrotu, przemieszczaniem, składowaniem, konfekcjonowaniem, reklamą tych środków w latach 2017 i 2018.

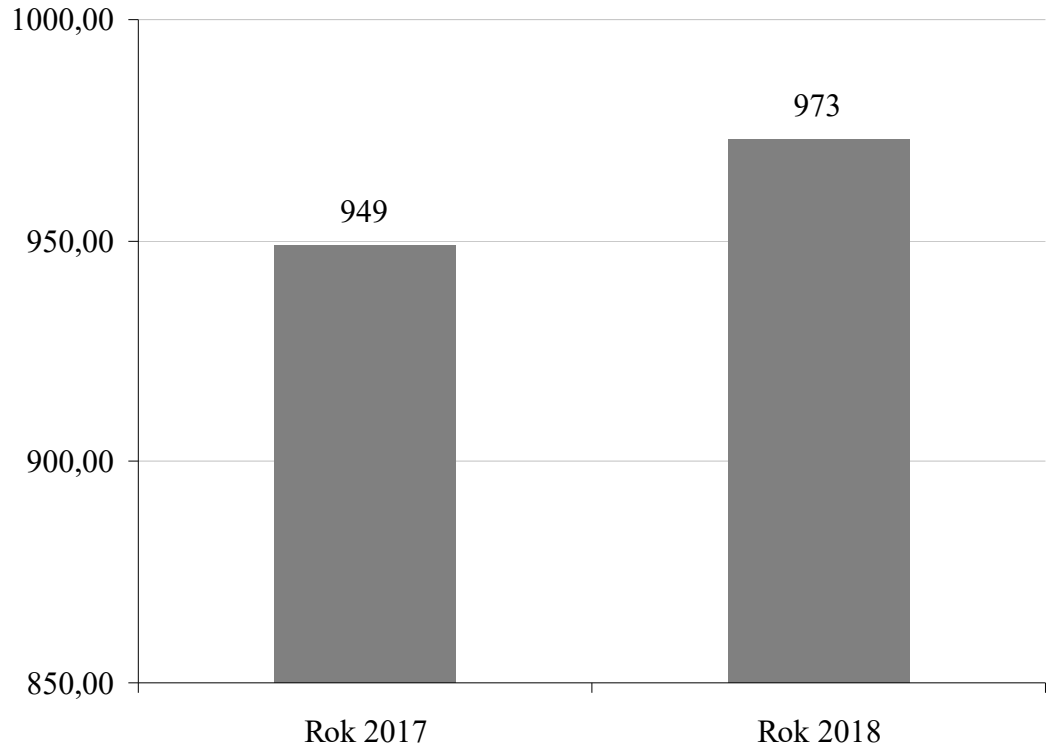

Kontrole typu A były przeprowadzane głównie u przedsiębiorców zarejestrowanych przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków, tj. w hurtowniach, punktach obrotu detalicznego, jak również u posiadaczy zezwoleń/pozwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin, podmiotów wprowadzających środki ochrony roślin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, składujących i magazynujących te środki, podmiotów prowadzących reklamę środków ochrony roślin jak również w innych miejscach, gdzie jest lub mógł być prowadzony obrót środkami ochrony roślin i zaprawionym materiałem siewnym.

Szczegółowe zestawienie wykonanych w 2018 r. kontroli typu A z podziałem na miejsca prowadzenia kontroli i zakres (typ) kontroli przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2.5. Szczegółowe zestawienie wykonanych w 2018 r. kontroli typu A z podziałem na miejsca prowadzenia kontroli.

Typ kontroli	**Liczba kontroli planowanych**	**Liczba kontroli interwencyjnych/ problemowych**	**Liczba rekontroli**	**Odpowiedzialność karna**		
				wnioski do sądu	**mandaty**	**decyzje administracyjne**
hurtownie śor	61	33	0	0	6	0
punkty detaliczne śor	416	324	6	1	19	11
punkty konfekcjonowania śor	8	1	0	0	0	0
producenci śor	0	2	0	0	0	0
miejsca potencjalnej sprzedaży śor	82	12	0	0	0	0
punkty obrotu zaprawionymi nasionami	46	8	0	0	4	0
posiadacze zezwoleń/ pozwoleń MRiRW	6	14	0	0	2	0
usługowe składowanie śor	0	0	0	0	0	0
firmy logistyczne, transportowe, przewoźnicy	0	0	0	0	0	0
prowadzenie reklamy	1	3	0	0	1	0
inne	0	26	0	0	0	0
Ogółem	**571**	**396**	**6**	**1**	**32**	**11**

Wykres 2.4. Liczba przeprowadzonych kontroli typu A w okresie sprawozdawczym w stosunku do ogólnej liczby punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu (hurtowych i detalicznych) oraz konfekcjonowania tych środków

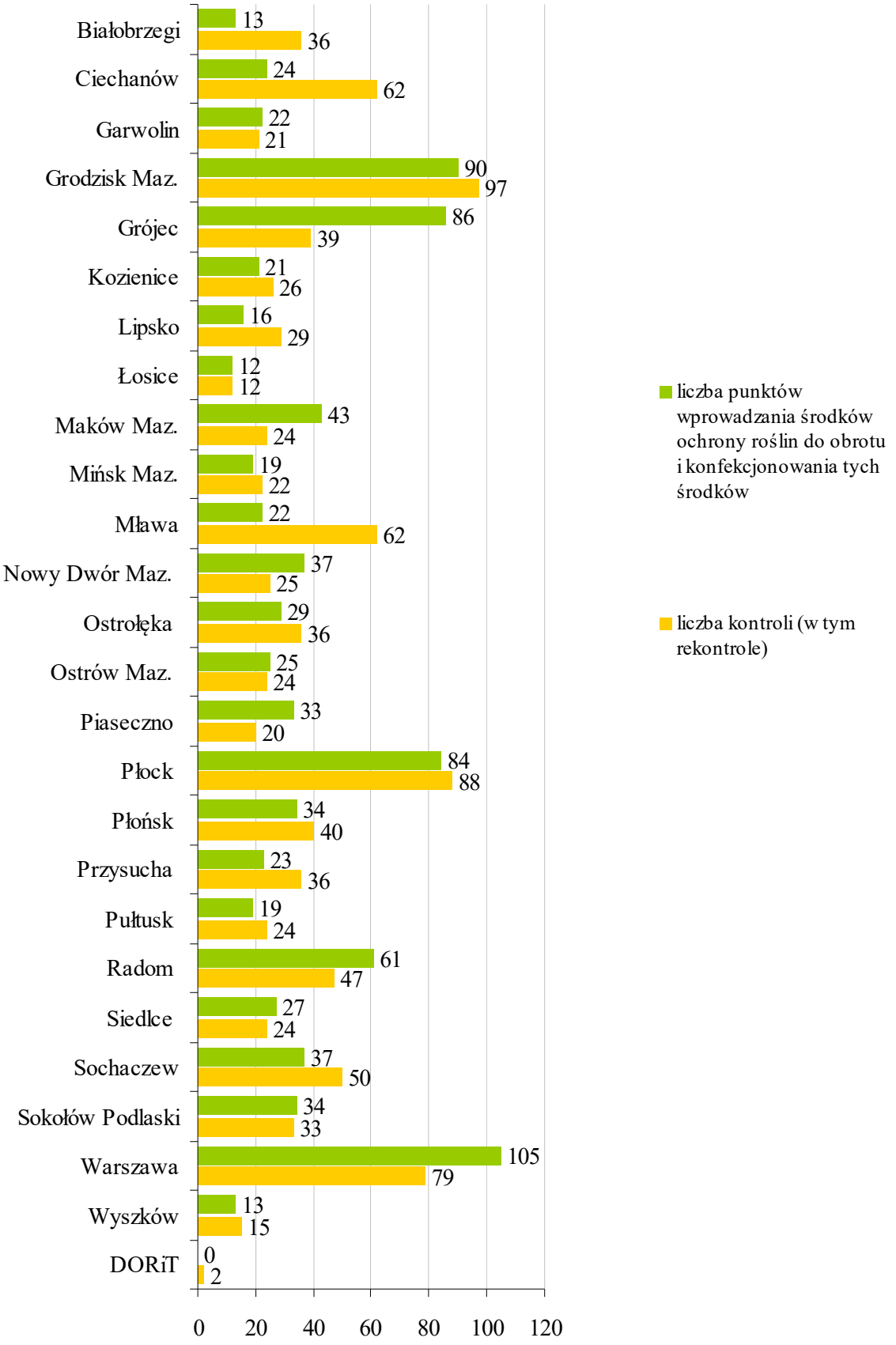

W wyniku przeprowadzenia 973 kontroli typu A stwierdzono 101 nieprawidłowości. Dotyczyły one przede wszystkim: zbywania środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkownika profesjonalnego osobie nie spełniającej wymagań w zakresie nabywania środka, wprowadzania do obrotu środka ochrony roślin w opakowaniu jednostkowym zaopatrzonym w etykietę niezgodną z wymaganiami zezwolenia/pozwolenia, braku szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, nieprawidłowo prowadzonej dokumentacji dotyczącej zakupu/sprzedaży środka ochrony roślin.

Tabela 2.6. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości na terenie województwa mazowieckiego wykazane podczas kontroli typu A w 2018 r.

Rodzaj nieprawidłowości w odniesieniu do	**Liczba stwierdzonych nieprawidłowości**
zbywanie śor przeznaczonego dla użytkownika profesjonalnego osobie, która nie spełnia wymagań określonych w art. 28 ustawy o śor	29
etykiety*	29
braku szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego śor	16
opakowania (nieszczelne, uszkodzone, zastępcze, niezgodne z wymaganiami zezwolenia/pozwolenia)*	5
braku wpisu do rejestru	4
oferowania zawarcia umowy zbycia śor na odległość	4
podawanie informacji niezgodnych z podanymi w etykiecie wymaganiami	4
obrotu zaprawionym materiałem siewnym	4
dopuszczenia śor do obrotu*	2
przemieszczania, składowania, produkowania śor niedopuszczonych do składowania i stosowania w Polsce	2
nieprawidłowego prowadzenia reklamy śor	1
niewłaściwe warunki przechowywania śor przeterminowanych lub z innych powodów nieprzeznaczonych do zbycia	1
Razem	**101**

** 1 nieprawidłowość = 1 środek ochrony roślin*

W 2018 r. w zakresie kontroli A nałożono 32 mandaty karne, wydano 3 decyzje o opłacie sankcyjnej w zakresie sprzedaży środków ochrony roślin bez wymaganego zezwolenia/pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa, 4 decyzje dotyczące wycofania środków ochrony roślin z obrotu, 2 decyzje w sprawie zakazu wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu, 2 decyzje w sprawie unieszkodliwienia na koszt posiadacza środków ochrony roślin i innych substancji nieznanego pochodzenia i o nieznanym składzie, 2 decyzje w sprawie określenia opłaty dotyczącej kosztów przeprowadzenia analiz laboratoryjnych, 1 decyzję w sprawie wstrzymania obrotu środkiem ochrony roślin do czasu zakończenia badań laboratoryjnych.

Tabela 2.7. Zestawienie liczby kontroli typu A i wykazanych nieprawidłowości w poszczególnych jednostkach organizacyjnych WIORiN w 2018 r.

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	W tym liczba rekontroli	Odpowiedzialność karna		
				wnioski do sądu	mandaty	decyzje administracyjne
1	Białobrzegi	36	0	0	3	0
2	Ciechanów	62	1	0	3	0
3	Garwolin	21	1	0	1	0
4	Grodzisk Maz.	97	1	0	4	3
5	Grójec	39	0	1	2	0
6	Kozienice	26	0	0	1	1
7	Lipsko	29	0	0	1	0
8	Łosice	12	0	0	0	0
9	Maków Maz.	24	0	0	0	0
10	Mińsk Maz.	22	1	0	0	1
11	Mława	62	0	0	2	0
12	Nowy Dwór Maz.	25	0	0	0	0
13	Ostrołęka	36	0	0	0	0
14	Ostrów Maz.	24	0	0	1	0
15	Piaseczno	20	0	0	0	0
16	Płock	88	1	0	3	0
17	Płońsk	40	0	0	1	0
18	Przysucha	36	0	0	0	0
19	Pułtusk	24	0	0	0	0
20	Radom	47	0	0	2	2
21	Siedlce	24	0	0	0	0
22	Sochaczew	50	0	0	2	0
23	Sokołów Podl.	33	0	0	0	0
24	Warszawa	79	1	0	5	0
25	Wyszków	15	0	0	1	0
26	DORiT	2	0	0	0	4
Razem:		**973**	**6**	**1**	**32**	**11**

Tabela 2.8. Decyzje o opłacie sankcyjnej nałożone w 2018 r. w zakresie sprzedaży środków ochrony roślin bez wymaganego zezwolenia/pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz decyzje w sprawie określenia opłaty dotyczącej kosztów przeprowadzania analiz laboratoryjnych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

Jednostka organizacyjna WIORiN w Warszawie	**Liczba decyzji o opłacie sankcyjnej**	**Wartość naliczonej opłaty sankcyjnej [zł]**	**Przyczyny nałożenia opłaty sankcyjnej**
DORiT	1	915,40	Stwierdzenie dokonania sprzedaży śor po upływie daty ważności zezwolenia MRiRW
DORiT	1	497,78	Stwierdzenie dokonania sprzedaży śor po upływie daty ważności zezwolenia MRiRW
DORiT	1	1.074,60	Stwierdzenie dokonania sprzedaży śor po upływie daty ważności zezwolenia MRiRW
Grodzisk Maz.	1	738,00	Określenie opłaty dotyczącej kosztów przeprowadzania analiz laboratoryjnych śor
Grodzisk Maz.	1	738,00	Określenie opłaty dotyczącej kosztów przeprowadzania analiz laboratoryjnych śor
Razem	**5**	**3.963,78 zł**	

2.1.3. Wycofywanie środków ochrony roślin z obrotu

Środki ochrony roślin niespełniające określonych ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin wymogów, np. z nieaktualnym terminem ważności, nieoryginalne, nie odpowiadające ustalonym wymaganiom jakościowym lub niedopuszczone do obrotu podlegają wycofaniu na mocy decyzji administracyjnej.

W 2018 r. na mocy 4 decyzji administracyjnych wycofano z obrotu **1.567,85 kg/l** środków ochrony roślin.

Tabela 2.9. Powody wycofywania środków ochrony roślin z obrotu

Przyczyna wycofania środka ochrony roślin	**Masa środków ochrony roślin objętych wycofywaniem z obrotu (kg/l)**	**% udział wycofanych środków ochrony roślin**
Środki ochrony roślin niewłaściwie zaetykietowane	1.140	72,711
Środki ochrony roślin o zmienionym składzie lub wł. fizycznych lub chemicznych	427,5	27,267
Środki ochrony roślin bez wymaganego zezwolenia	0,35	0,022
Razem	**1.567,85**	**100**

Główną przyczyną wycofywania środków ochrony roślin z obrotu w 2018 r., było wykazanie środków ochrony roślin niewłaściwie zaetykietowanych i środków ochrony roślin o zmienionym składzie lub właściwościach fizycznych lub chemicznych.

Ponadto w wyniku działań kontrolnych prowadzonych wspólnie z innymi organami (Krajową Administracja Skarbowa i Policją) w związku ze stwierdzeniem nielegalnych środków ochrony roślin, zabezpieczono **59,75 kg/l** tych środków, które zostały unieszkodliwione na koszt posiadacza.

Kontrole typu B

W ramach sprawowanego przez Inspekcję nadzoru nad prawidłowym stosowaniem środków ochrony roślin wykonywano kontrole w miejscach stosowania środków ochrony roślin zgodnie z zarządzeniem nr 6/2014 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 22 września 2014 r. oraz z zarządzeniem nr 5/2018 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie zasad kontroli z zakresu ochrony roślin i techniki.

W 2018 roku przeprowadzono **2951** takich kontroli (w tym **76** rekontroli).

Głównym przedmiotem przeprowadzanych kontroli było sprawdzenie w gospodarstwie w szczególności: stosowania zasad integrowanej ochrony roślin, prowadzenia ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin, wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin sprzętem sprawnym technicznie, posiadania szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin, wykonywania zabiegów zgodnie z zaleceniami zawartymi na etykiecie środka ochrony roślin.

Zestawienie danych nt. przeprowadzonych kontroli w układzie jednostek organizacyjnych WIORiN prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2.10. Wykaz kontroli przeprowadzonych w zakresie stosowania środków ochrony roślin w jednostkach organizacyjnych WIORiN w 2018 r.

L.p.	Oddziały	Liczba kontroli planowanych	Liczba kontroli interwencyjnych / problemowych	Liczba rekontroli	Łączna liczba kontroli	Wnioski do sądu	Mandaty karne
1	Białobrzegi	68	10	5	83	0	20
2	Ciechanów	94	0	0	94	0	0
3	Garwolin	116	4	0	120	0	4
4	Grodzisk Maz.	71	16	0	87	1	13
5	Grójec	339	36	0	375	0	18
6	Kozienice	72	4	9	85	0	9
7	Lipsko	89	11	3	103	0	6
8	Łosice	78	5	1	84	0	4
9	Maków Maz.	118	6	2	126	0	8
10	Mińsk Maz.	95	1	7	103	0	5
11	Mława	120	1	2	123	0	2
12	Nowy Dwór Maz.	57	6	6	69	0	10
13	Ostrołęka	102	0	1	103	0	3

L.p.	Oddziały	Liczba kontroli planowanych	Liczba kontroli interwencyjnych / problemowych	Liczba rekontroli	Łączna liczba kontroli	Wnioski do sądu	Mandaty karne
14	Ostrów Maz.	108	1	0	109	0	0
15	Piaseczno	73	9	14	96	0	10
16	Płock	146	14	1	161	0	5
17	Płońsk	74	1	7	82	0	2
18	Przysucha	123	12	0	135	1	7
19	Pułtusk	86	7	0	93	0	4
20	Radom	129	7	1	137	0	8
21	Siedlce	130	5	5	140	0	3
22	Sochaczew	106	17	1	124	0	12
23	Sokołów Podl.	54	8	5	67	0	4
24	Warszawa	150	13	4	167	0	25
25	Wyszków	113	2	2	117	0	3
Ogółem:		**2711**	**196**	**76**	**2983**	**2**	**185**

Kontrole typu B przeprowadzane były w szczególności w gospodarstwach konwencjonalnych, w miejscach prowadzenia fumigacji środkami ochrony roślin, w miejscach zaprawiania materiału siewnego, na terenach kolejowych, terenach zieleni miejskiej, w firmach usługowego wykonywania zabiegów DDD przy zastosowaniu środków ochrony roślin oraz pod kątem prawidłowości przeprowadzania kontroli przestrzegania wymagań integrowanej produkcji roślin prowadzonej przez podmioty certyfikujące IP.

Szczegółowe zestawienie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 2.11. Zestawienie liczby kontroli w zakresie stosowania środków ochrony roślin i zastosowanych sankcji

Miejsce przeprowadzania kontroli	Liczba kontroli planowanych	Liczba kontroli interwencyjnych / problemowych	Liczba rekontroli	Łączna liczba kontroli	Mandaty karne	Wnioski do sądu	Decyzje administracyjne
produkcja rolna - użytkownicy profesjonalni	2447	137	75	2659	156	2	2
produkcja rolna - użytkownicy nieprofesjonalni	9	18	0	27	2	0	0

Miejsce przeprowadzania kontroli	Liczba kontroli planowanych	Liczba kontroli interwencyjnych / problemowych	Liczba rekontroli	Łączna liczba kontroli	Mandaty karne	Wnioski do sądu	Decyzje administracyjne
produkcja leśna	6	0	0	6	0	0	0
zaprawianie materiału siewnego	6	0	0	6	0	0	0
miejsca fumigacji	4	9	1	14	4	0	0
tereny kolejowe	5	1	0	6	1	0	0
tereny nieużytkowane rolniczo np. zieleń miejskiej	13	0	0	13	0	0	0
użytkownicy profesjonalni świadczący usługi w zakresie wykonywania zabiegów z zastosowaniem śor	5	1	0	6	1	0	0
miejsc wyszczególnionych w art. 36 ust. 1 ustawy o środkach ochrony roślin	179	3	0	182	5	0	0
usługi doradcze w zakresie stosowania środków ochrony roślin	0	2	0	2	1	0	0
badania skuteczności działania środków ochrony roślin	25	0	0	25	0	0	0
jednostki certyfikujące Integrowaną Produkcję Roślin	5	0	0	5	0	0	0
inne miejsca stosowania śor	7	25	0	32	15	0	0
ogółem	**2711**	**196**	**76**	**2983**	**185**	**2**	**2**

W wyniku przeprowadzonych kontroli stosowania środków ochrony roślin w 2018 r. stwierdzono 238 nieprawidłowości, co skutkowało nałożeniem 185 mandatów karnych (w przypadku, jeżeli podczas kontroli 1 podmiotu stwierdzono kilka nieprawidłowości, nakładano jeden mandat karny za kilka nieprawidłowości). Najwięcej nieprawidłowości dotyczyło użycia środków ochrony roślin niezgodnie z zakresem stosowania, braku posiadania aktualnego zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia w zakresie środków ochrony roślin, braku prowadzenia dokumentacji stosowanych środków ochrony roślin, braku badania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do wykonywania zabiegów. Ponadto wydano 2 decyzje administracyjne z zakresu stosowania środków ochrony roślin tj. decyzje w sprawie niezwłocznego, na koszt posiadacza, unieszkodliwienia środków ochrony roślin i innych substancji nieznanego pochodzenia i o nieznanym składzie. Łącznie unieszkodliwiono **406,5 kg** i **293 l** środków ochrony roślin.

Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2.12. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B

Rodzaj nieprawidłowości w odniesieniu do:	**Ogólna liczba kontroli**	**Liczba stwierdzonych nieprawidłowości**	**%**
Dokumentacja dot. stosowanych śor	2663	42	17,7%
Użycie śor niedopuszczonego do obrotu	2625	1	0,4%
Użycie śor niezgodnie z zakresem stosowania	2689	93	39,1%
Użycie śor przeterminowanego	2623	0	0%
Warunki bezpiecznego stosowania śor	2273	20	8,4%
Warunków przechowywania śor	2620	2	0,8%
Posiadanie aktualnego zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia	2631	50	21%
Badań sprawności technicznej sprzętu do wykonywania zabiegów	2611	30	12,6%
Razem		**238**	**100%**

Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B w podziale na jednostki organizacyjne Inspekcji przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 2.13. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B w podziale na poszczególne jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie:

L.p.	Oddział	Dokumentacja dot. stosowanych śor		Użycie śor niedopuszczonego do obrotu		Użycie śor niezgodnie z zakresem stosowania		Użycie śor przeterminowanego		Warunki bezpiecznego stosowania śor		Warunków przechowywania		Posiadanie aktualnego zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia		Badań sprawności technicznej sprzętu do wykonywania zabiegów	
		liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości
1	Białobrzegi	65	3	65	0	80	16	65	0	58	0	65	0	65	4	65	4
2	Ciechanów	82	0	82	0	82	0	82	0	82	0	82	0	82	0	82	0
3	Garwolin	111	1	111	0	111	2	111	0	111	0	111	0	111	1	111	1
4	Grodzisk Maz.	66	2	66	0	66	5	66	0	66	1	66	0	66	3	66	4
5	Grójec	375	2	375	0	375	11	375	0	375	2	375	0	375	4	375	3
6	Kozienice	68	1	64	0	69	5	64	0	64	0	64	0	67	3	64	0
7	Lipsko	97	1	97	0	100	4	97	0	97	0	97	0	97	2	97	1
8	Łosice	74	0	75	1	76	2	74	0	74	0	74	0	74	1	74	0
9	Maków Maz.	106	3	104	0	107	3	104	0	104	0	104	2	106	3	104	1
10	Mińsk Maz.	95	1	95	0	97	3	95	0	0	0	68	0	95	0	95	2
11	Mława	103	1	102	0	103	1	102	0	103	1	102	0	105	1	104	1
12	Nowy Dwór Maz.	58	1	57	0	63	6	57	0	1	1	54	0	60	5	55	1
13	Ostrołęka	81	0	81	0	83	2	81	0	81	0	81	0	81	0	82	1
14	Ostrów Maz.	102	0	102	0	102	0	102	0	102	0	102	0	102	0	102	0
15	Piaseczno	91	6	91	0	91	2	91	0	91	1	91	0	91	3	91	0
16	Płock	156	0	128	0	128	1	127	0	125	2	152	0	126	3	120	1
17	Płońsk	71	1	76	0	75	0	76	0	1	1	76	0	72	1	71	0
18	Przysucha	118	1	118	0	128	5	118	0	118	1	118	0	118	0	117	1
19	Pułtusk	84	2	84	0	84	0	84	0	84	2	84	0	84	0	84	0
20	Radom	126	1	119	0	127	6	119	0	0	0	119	0	119	1	119	0
21	Siedlce	124	0	124	0	129	3	124	0	124	0	124	0	124	0	124	0
22	Sochaczew	108	2	108	0	108	7	108	0	108	5	108	0	108	0	108	1
23	Sokołów Podl.	51	1	50	0	52	1	50	0	52	1	52	0	52	3	50	1
24	Warszawa	142	11	142	0	142	6	142	0	142	1	142	0	142	12	142	7
25	Wyszków	109	1	109	0	111	2	109	0	110	1	109	0	109	0	109	0
Ogółem:		**2663**	**42**	**2625**	**1**	**2689**	**93**	**2623**	**0**	**2273**	**20**	**2620**	**2**	**2631**	**50**	**2611**	**30**

2.1.4. Szkolenia dla osób zajmujących się obrotem, konfekcjonowaniem oraz stosowaniem środków ochrony

Działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin jest działalnością regulowaną odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin oraz ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców i wymaga wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin.

Podmiot niebędący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin może prowadzić szkolenia w zakresie środków ochrony roślin po uzyskaniu wpisu do rejestrów podmiotów niebędących przedsiębiorcami, prowadzących szkolenia w zakresie środków ochrony roślin.

Na terenie działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, według stanu na dzień 31.12.2018 r. wpis do rejestru posiada 34 przedsiębiorców oraz 12 podmiotów. Wykres poniżej przedstawia liczbę przedsiębiorców/podmiotów w poszczególnych oddziałach inspekcji.

Wykres 2.5. Liczba wpisów do rejestru przedsiębiorców/podmiotów prowadzących szkolenia w zakresie środków ochrony roślin na terenie poszczególnych Oddziałów.

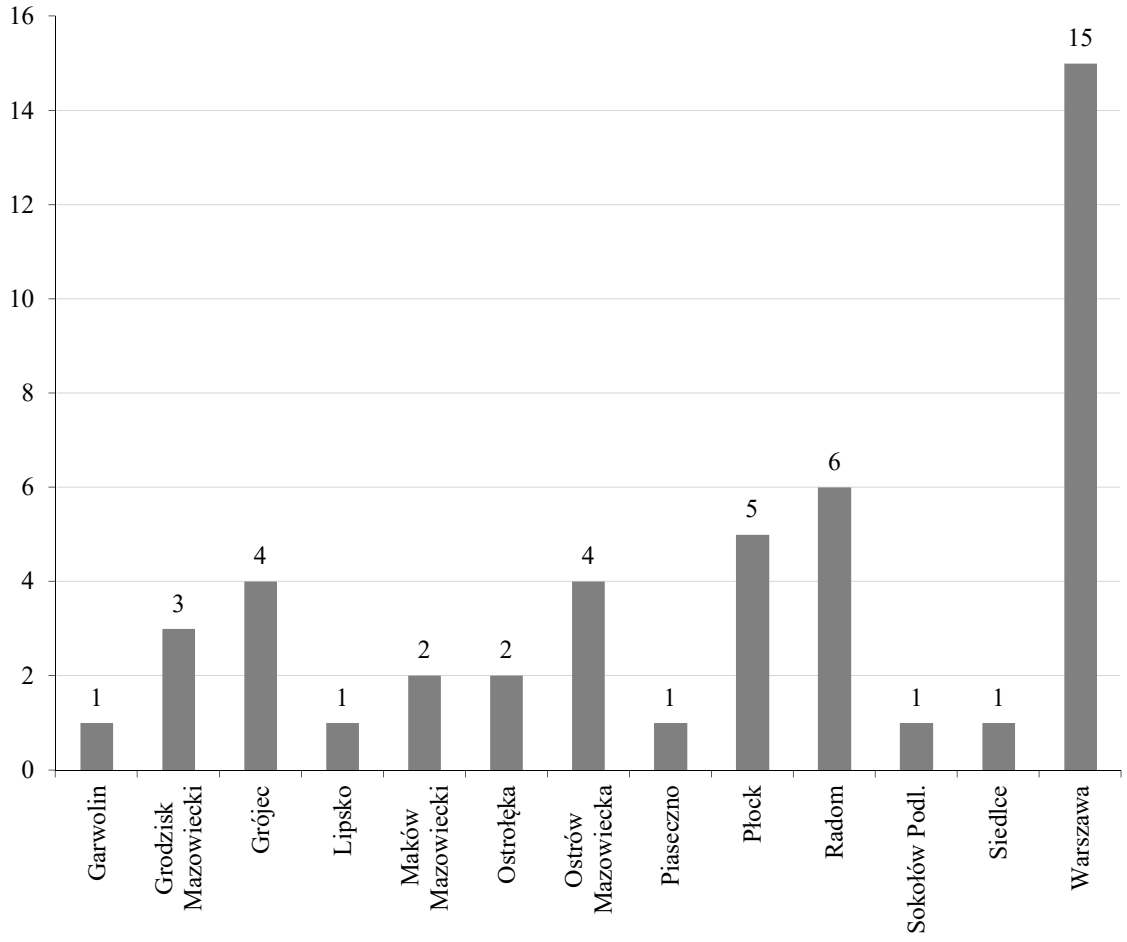

W 2018 r. jednostki szkoleniowe upoważnione przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie przeprowadziły 39 szkoleń w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, które ukończyło 564 osoby, 289 szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin, które ukończyło 7228 osób, 49 szkoleń w zakresie integrowanej produkcji roślin, na których przeszkolono 1227 osób oraz 1 szkolenie w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, w którym uczestniczyło 13 osób.

Szczegółowe dane nt. liczby przeprowadzonych szkoleń w 2018 r. oraz ilości osób przeszkolonych na terenie działania poszczególnych Oddziałów zawierają wykresy 2.6. i 2.7.

Wykres 2.6. Liczba szkoleń przeprowadzonych w 2018 r. przez jednostki szkoleniowe upoważnione przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie na terenie działania poszczególnych Oddziałów

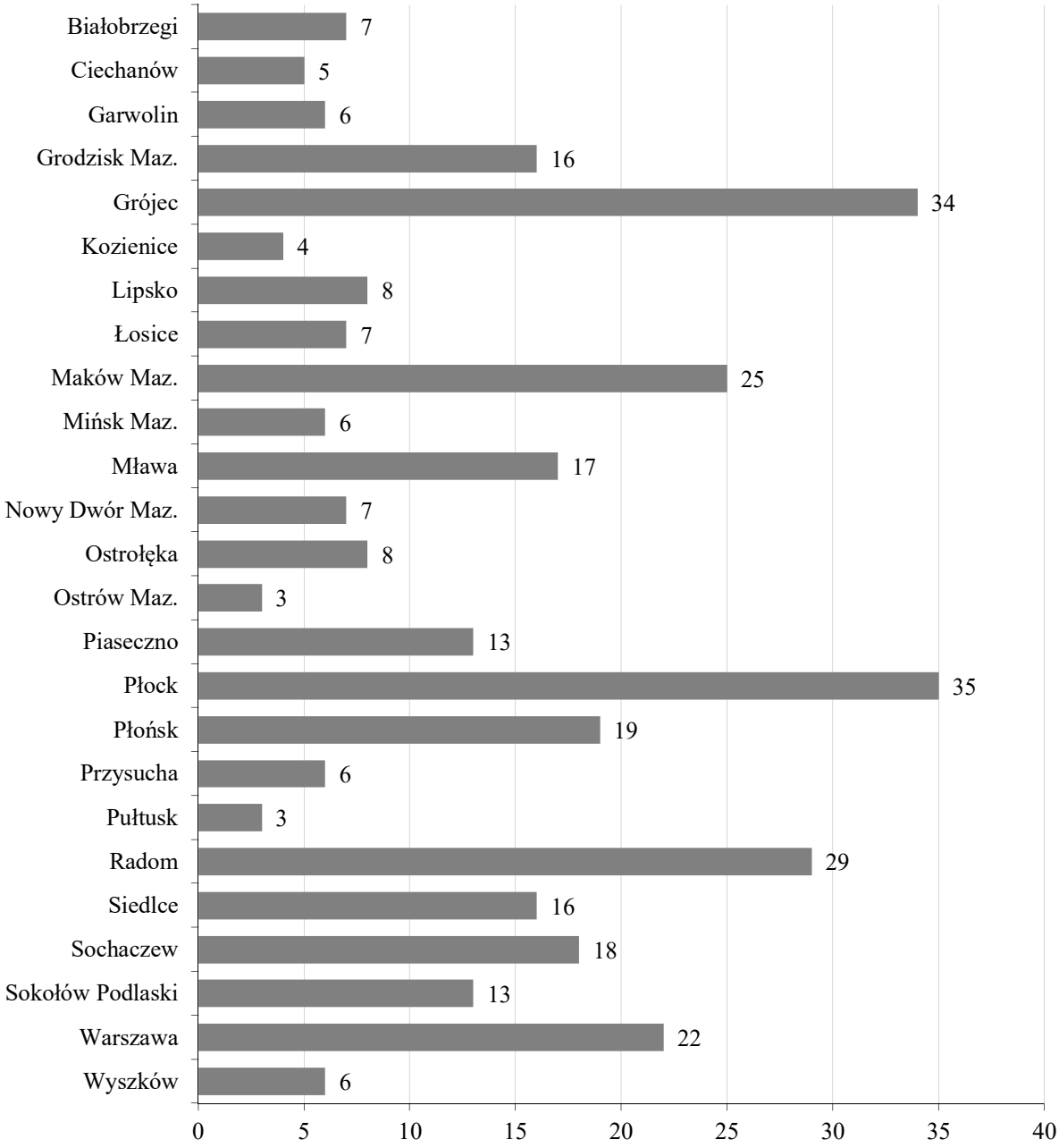

Ponadto, jednostki szkoleniowe upoważnione przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie przeprowadziły 45 szkoleń poza terenem woj. mazowieckiego.

Wykres 2.7. Liczba osób przeszkolonych w 2018 r. przez jednostki szkoleniowe upoważnione przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie na terenie działania poszczególnych Oddziałów

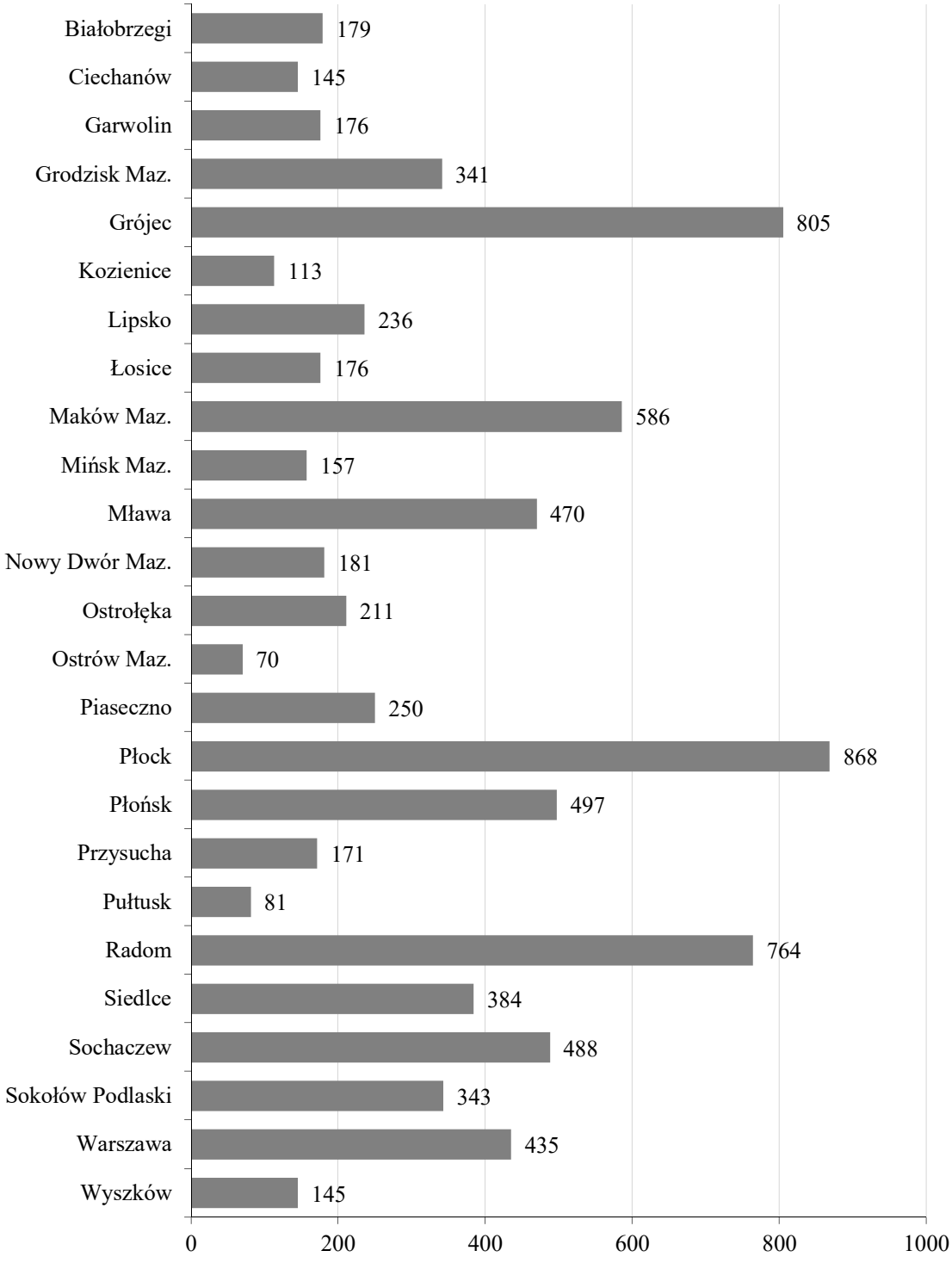

Ponadto, jednostki szkoleniowe upoważnione przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie przeszkoliły 760 osób w trakcie szkoleń przeprowadzonych poza terenem woj. mazowieckiego.

2.1.5. Kontrola jakości i pozostałości środków ochrony roślin

2.1.5.1. Badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin

W związku ze sprawowaną przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontrolą prawidłowości stosowania środków ochrony roślin w 2018 roku, podobnie jak w latach poprzednich, upoważnieni inspektorzy pobierali próbki płodów rolnych w celu poddania ich analizie na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Próbki płodów rolnych pobierane były zgodnie z harmonogramami otrzymanymi z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa i wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie pobierania próbek roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin.

Badania kontrolne pozostałości środków ochrony roślin prowadzone były w GIORiN Centralnym Laboratorium w Toruniu, Instytucie Ochrony Roślin – Państwowym Instytucie Badawczym w Poznaniu w ramach programu wieloletniego pod nazwą "Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska na lata 2016-2020" oraz Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Działania na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego” na lata 2015-2020.

Celem badań było sprawdzenie przestrzegania przez producentów rolnych zasad prawidłowego stosowania środków ochrony roślin zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz zapobieganie wprowadzaniu do obrotu płodów rolnych stwarzających zagrożenie dla zdrowia człowieka, zwierząt i środowiska.

W roku 2018 badania obejmowały 54 uprawy w tym: 26 upraw warzywniczych, 12 upraw sadowniczych, 12 upraw rolniczych, 3 uprawy zielarskie oraz pieczarki. Ogółem w ramach urzędowej kontroli przebadano 595 próbek płodów rolnych w ramach monitoringu pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych, tj.:

- GIORiN Centralne Laboratorium w Toruniu przebadało 390 próbek,
- Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu 114 próbek, w tym:
  - 5 w ramach kontroli interwencyjnej,
- Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach przebadał 91 próbek, w tym:
  - 13 w ramach kontroli produkcji owoców przeznaczonych na eksport do Chin.

Szczegółowe dane nt. liczby próbek płodów rolnych pobranych zgodnie z harmonogramami przez poszczególne Oddziały w 2018 r. zawiera wykres 2.8.

Wykres 2.8. Liczba próbek płodów rolnych pobranych przez Oddziały

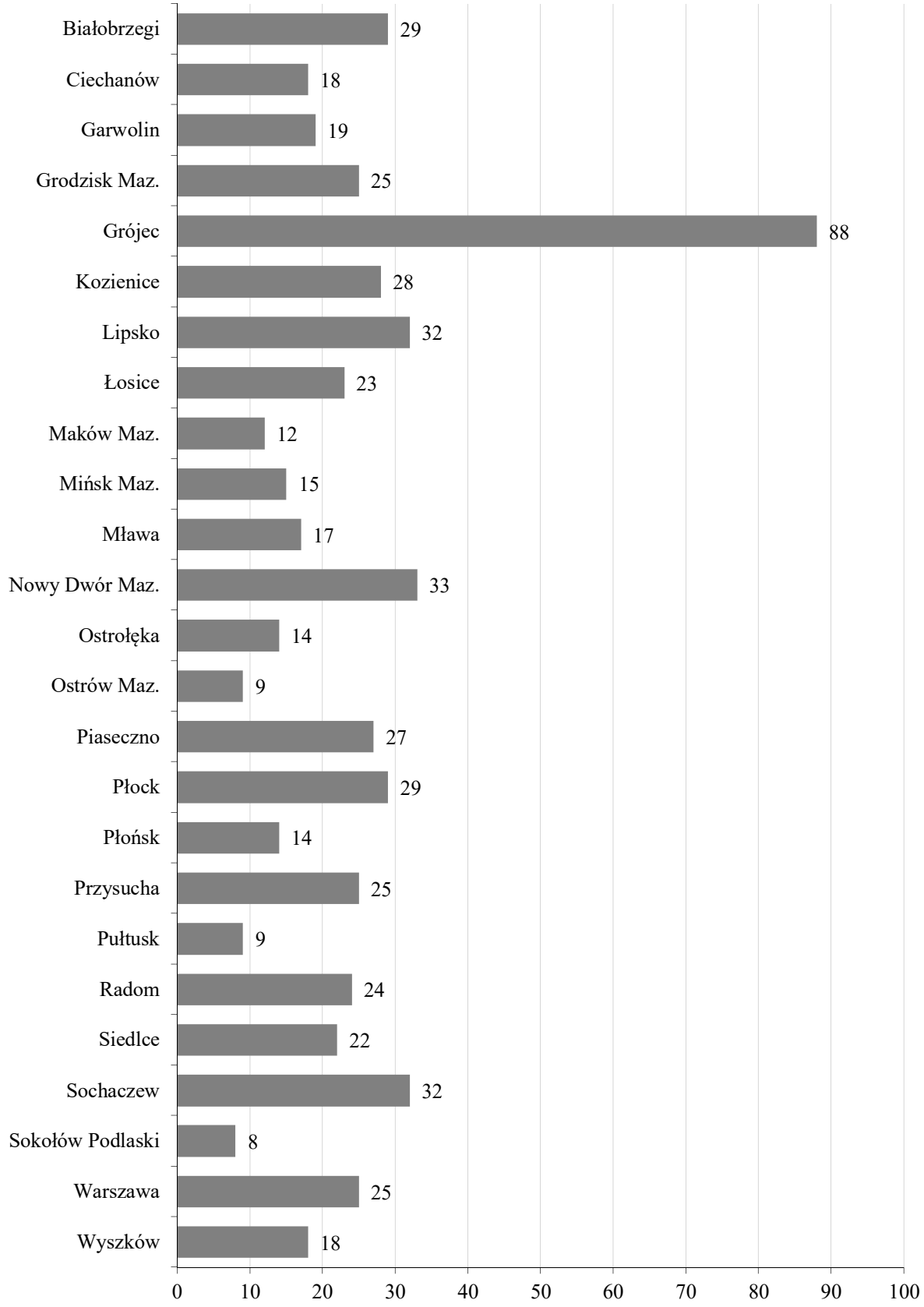

Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu

Badania prowadzone były przez IOR-PIB w Poznaniu oraz podległą TSD w Białymstoku. Badaniami objęto 114 próbek, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 1 próbkę z upraw sadowniczych, 37 próbek z upraw warzywniczych, 67 próbek z upraw rolniczych, 5 próbek upraw zielarskich i 4 próbki inne (inne niż płody rolne).

Wykres 2.9. Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do laboratorium Instytutu Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu

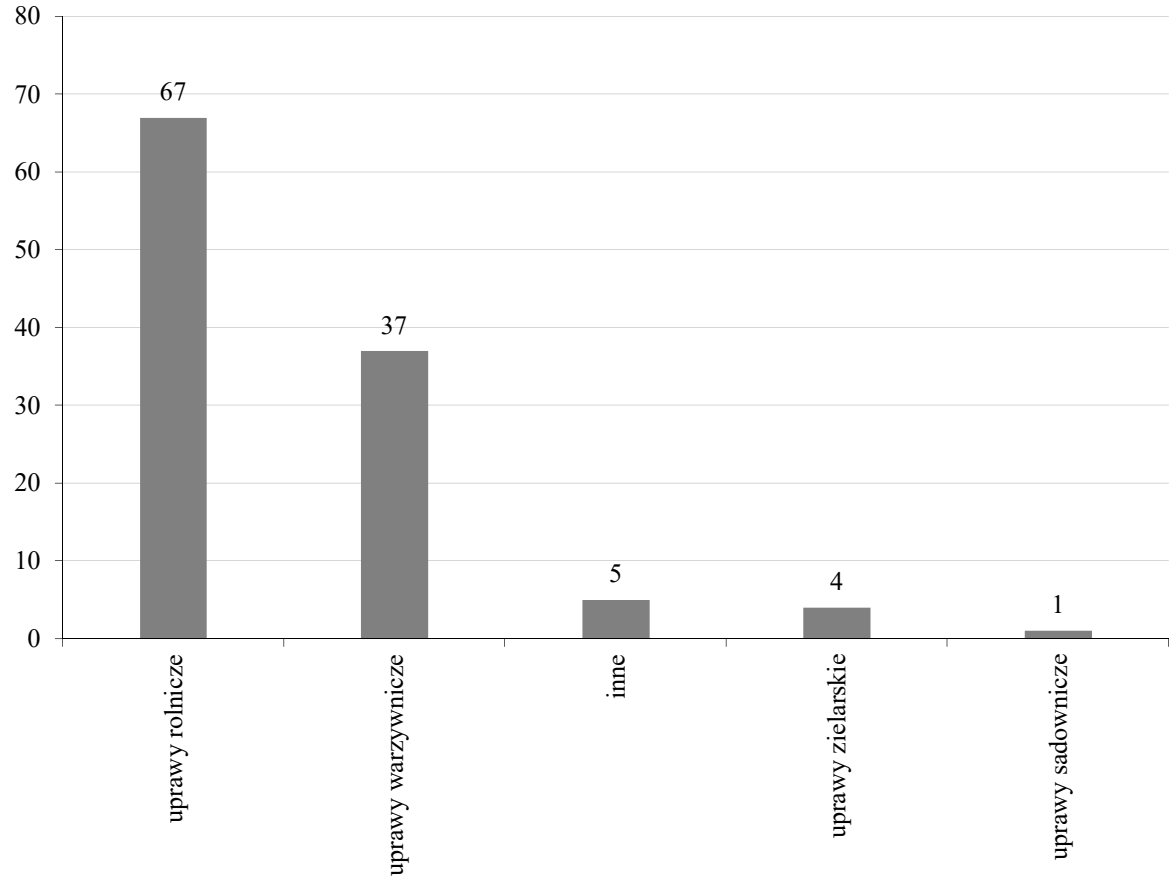

GIORiN Centralne Laboratorium w Toruniu

Badaniami objęto 390 próbek, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 300 próbek z upraw sadowniczych, 69 próbek z upraw warzywniczych, 8 próbek z upraw rolniczych oraz 13 próbek grzybów (pieczarka).

Wykres 2.10. Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do GIORiN Centralnego Laboratorium w Toruniu

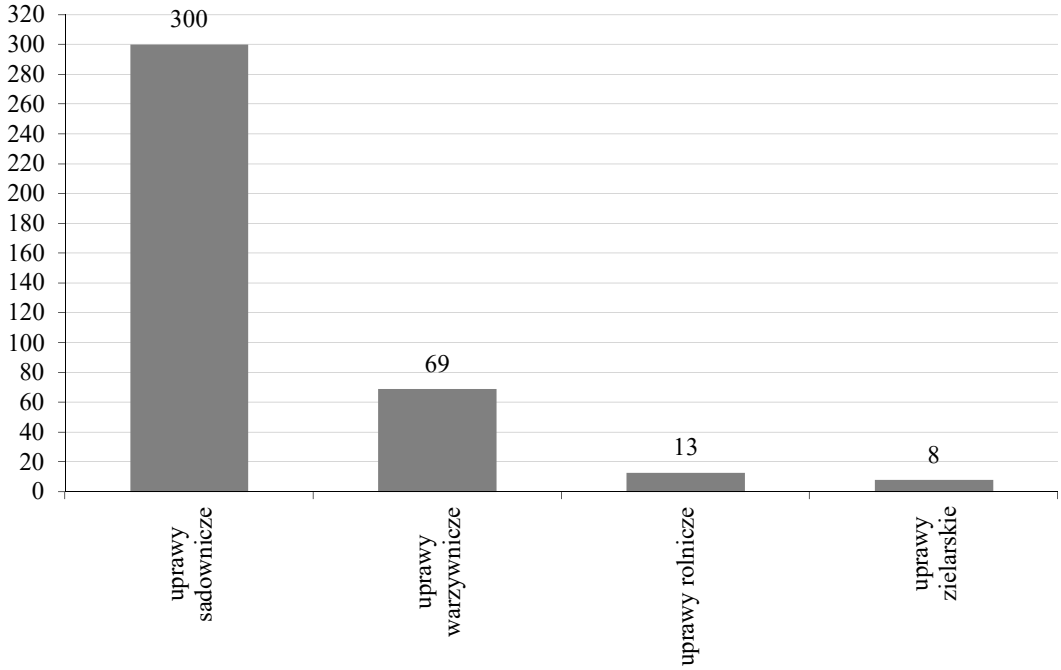

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach

Badaniami objęto 91 próbek, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 18 próbek z upraw sadowniczych, 67 próbek z upraw warzywniczych oraz 6 próbek z upraw zielarskich.

Wykres 2.11. Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach

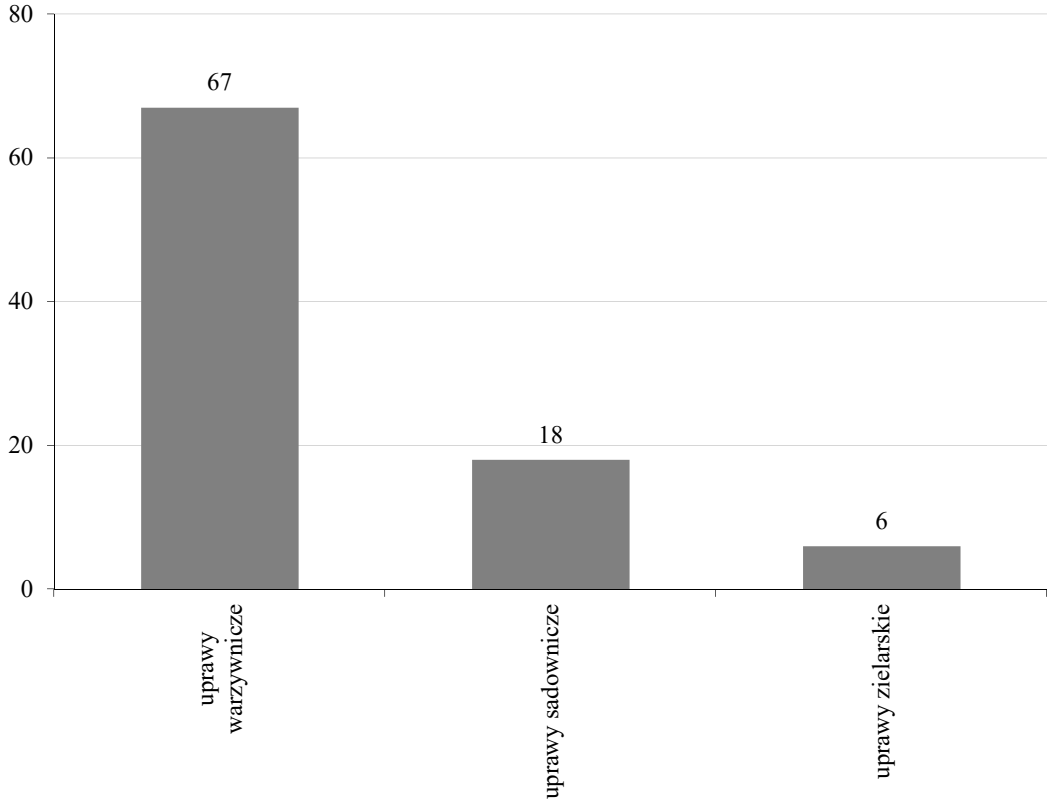

W odniesieniu do 595 próbek pobranych w 2018 r. w ramach kontroli urzędowej analizy laboratoryjne wykazały w 204 próbkach poziom pozostałości środków ochrony roślin poniżej granicy oznaczalności, 313 próbkach pozostałości środków ochrony roślin dopuszczone do danej uprawy, 60 próbkach pozostałości środków ochrony roślin niedopuszczonych do danej uprawy oraz 18 próbkach przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości (NDP), w tym 14 przypadków dotyczyło równocześnie substancji niezalecanej w uprawie.

Najczęściej wykrywane nieprawidłowości (NDP) odnotowano w uprawie jabłoni, porzeczki oraz kapusty pekińskiej.

2.1.5.2. Badania kontrolne jakości środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu.

W związku ze sprawowaną przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontrolą nad jakością środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu, wzorem lat ubiegłych, w 2018 roku kontrola składu i właściwości fizyko-chemicznych środków ochrony roślin prowadzana była w powiązaniu z realizowanymi przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu zadaniami 1.6 i 1.8 programu wieloletniego pod nazwą „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa

żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska".

Zgodnie z wytycznymi dla Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, na terenie woj. mazowieckiego laboratoryjną kontrolą zostało objętych łącznie 37 próbek, tj. 32 próbki pobrane w oparciu o harmonogram otrzymany z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz 5 próbek środków ochrony roślin w ramach kontroli interwencyjnej.

Próbki pobierano zgodnie z rozporządzeniem MRiRW z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie pobierania próbek środków ochrony roślin do badań laboratoryjnych oraz zarządzeniem nr 4/2016 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 9 lutego 2016 r. w sprawie zasad przeprowadzania kontroli składu lub właściwości fizycznych lub właściwości chemicznych środków ochrony roślin.

Celem badań było stwierdzenie, czy środki ochrony roślin wprowadzane do obrotu handlowego w Polsce są odpowiedniej jakości i czy spełniają wymagania specyfikacji ustalonej w procesie rejestracji.

Analizy laboratoryjne przeprowadzane były przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu Oddział w Sośnicowicach.

W ramach kontroli interwencyjnej pobrano: Danadim 400 EC, Decis Ogród 015 EW (2 próbki), Proteus 110 OD (2 próbki).

Tabela 2.14. Zestawienie pobranych do analiz środków ochrony roślin w ramach kontroli podstawowej

ACROBAT MZ 69 WG	fungicyd
AGRISTAR 250 SC	fungicyd
AGROSAR 360 SL	herbicyd
ANTYWYLEGACZ PŁYNNY 725 SL	regulator wzrostu
ASAHI SL	regulator wzrostu
AXIAL ONE 050 EC	herbicyd
BASAGRAN 480 SL	herbicyd
BASTA 150 SL	herbicyd
BREVIS 150 SG	regulator wzrostu
BUTISAN 500 SC	herbicyd
CARIAL STAR 500 SC	fungicyd
DIABLO 306 SE	herbicyd
DICUREX FLO 500 SC	herbicyd
DIGATOR 100 EC	herbicyd
DYPLOMATA 600 SC	herbicyd
ENVIDOR 240 SC	insektycyd
EPHON TOP	regulator wzrostu
FONTELIS 200 SC	fungicyd

GALERA 334 SC	herbicyd
GIBB PLUS 11 SL	regulator wzrostu
METAFOL PRO	herbicyd
MODAN 250 EC	regulator wzrostu
MONCUT 460 SC	fungicyd
MOVENTO 100 SC	insektycyd
ONYX 600 EC	herbicyd
RIGID 250 EC	regulator wzrostu
ROUNDUP 360 PLUS	herbicyd
SEEDRON 60 FS	fungicyd
SPARVIERO	insektycyd
SWITCH 62,5 WG	fungicyd
TALIUS 200 EC	fungicyd
VITAVAX 200 FS	fungicyd

Szczegółowe dane nt. liczby próbek środków ochrony roślin pobranych zgodnie z harmonogramami przez poszczególne Oddziały w 2018 r. zawiera wykres 2.12.

Wykres 2.12. Liczba próbek środków ochrony roślin pobranych przez Oddziały

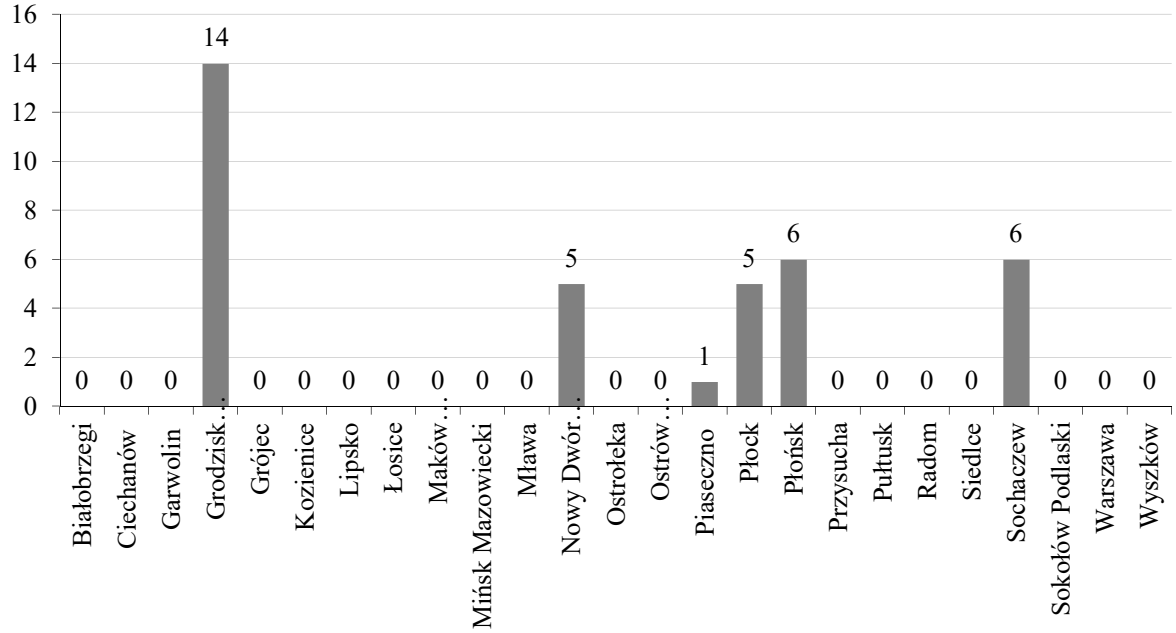

2.2. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy

2.2.1. Jednostki upoważnione do przeprowadzania badań opryskiwaczy

Zgodnie z ewidencją na dzień 31.12.2018 r. upoważnienia do przeprowadzania badań potwierdzających sprawność techniczną opryskiwaczy, wydane przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie posiadało 50 jednostek. W porównaniu do stanu na dzień 31.12.2017 r. liczba jednostek zmniejszyła się o 2 jednostki.

Wykres. 2.13. Liczba jednostek upoważnionych do przeprowadzania badań stanu technicznego opryskiwaczy zlokalizowanych na terenie Oddziałów WIORiN w Warszawie (wg stanu na 31.12.2018 r.)

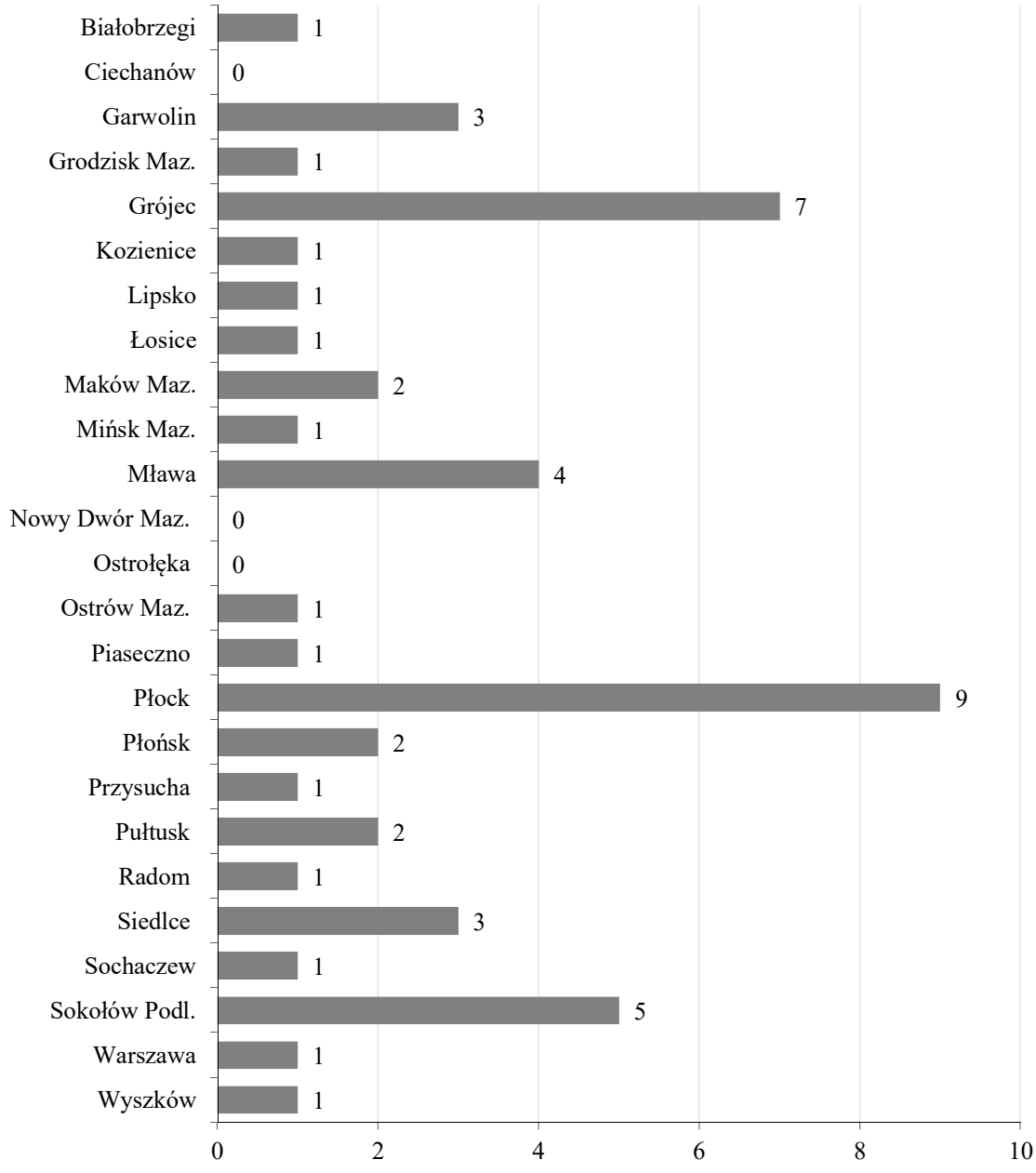

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie wymagań dotyczących sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin badaniom w celu potwierdzenia sprawności technicznej poddaje się będący w użytkowaniu następujący sprzęt:

a) opryskiwacze ciągnikowe i samobieżne polowe lub sadownicze,
b) opryskiwacze wyposażone w belkę opryskową montowane na pojazdach kolejowych,
c) sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin inny niż określony w lit. b montowany na pojazdach kolejowych, zwany dalej „innym sprzętem kolejowym",
d) urządzenia przeznaczone do zaprawiania nasion, inne niż przemysłowe, zwane dalej „zaprawiarkami do nasion",
e) instalacje przeznaczone do stosowania środków ochrony roślin w formie oprysku lub zamgławiania w szklarniach lub tunelach foliowych, zwane dalej „opryskiwaczami szklarniowymi",
f) samobieżny lub ciągnikowy sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin w formie granulatu,
g) sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin w formie oprysku, niewymieniony w lit. a–e, inny niż opryskiwacze ręczne i plecakowe, którego pojemność zbiornika przekracza 30 litrów, zwany dalej „pozostałym sprzętem do stosowania środków ochrony roślin";
h) sprzęt agrolotniczy.

Szczegółowe zestawienie liczby stacji kontroli opryskiwaczy, które potwierdzają sprawność techniczną danego typu sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, prezentuje poniższy wykres.

Wykres. 2.14. Zestawienie liczby stacji kontroli opryskiwaczy w zależności od sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, którego sprawność techniczna jest potwierdzana (wg stanu na 31.12.2018 r.)

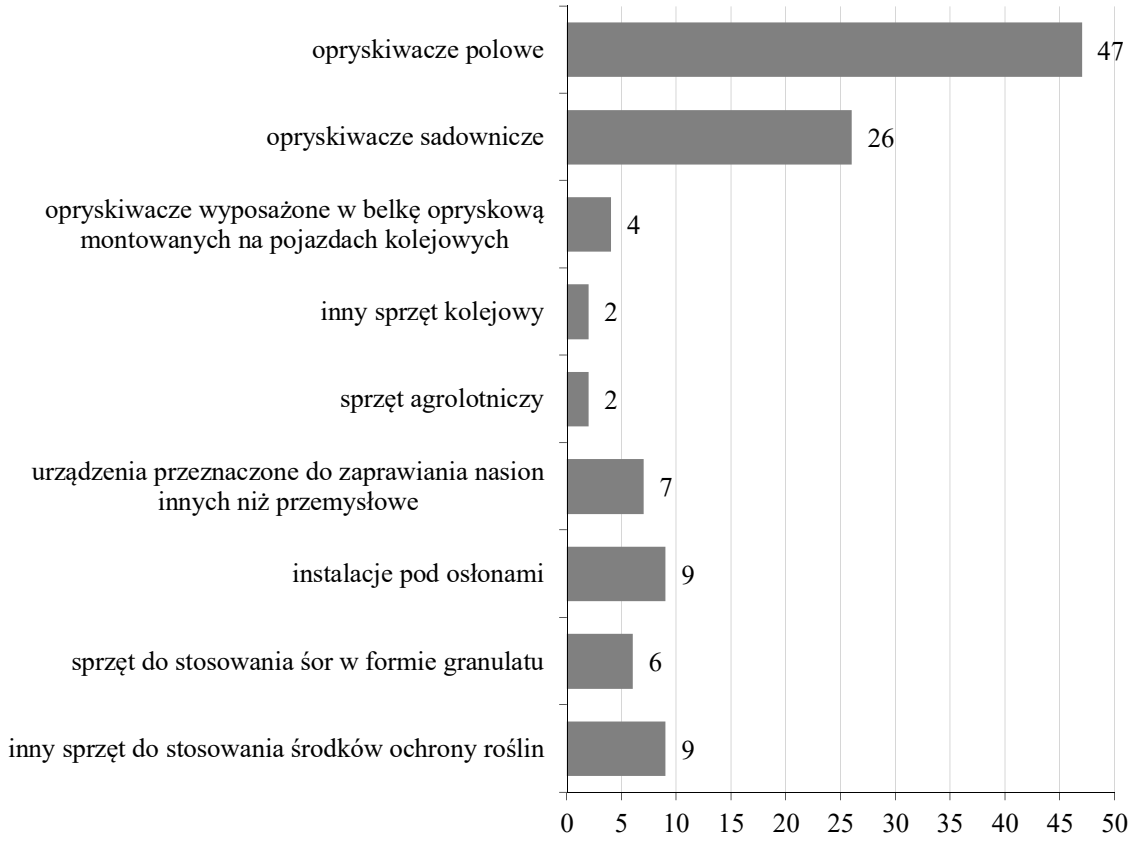

2.2.2. Ogólna liczba opryskiwaczy

Na dzień 31.12.2018 r. ogólna liczba sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin będącego w eksploatacji (tzn. sprawnych technicznie, bez aktualnych badań oraz nowych) wynosiła 46255. Wśród wszystkich opryskiwaczy będących w eksploatacji opryskiwacze polowe stanowią 78,17% a opryskiwacze sadownicze stanowią 21,86%. Pozostałe 0,15% stanowią:

- instalacje pod osłonami – 0,050%
- sprzęt agrolotniczy – 0,039%
- urządzenia przeznaczone do zaprawiania nasion innych niż przemysłowe – 0,029%
- inny sprzęt do stosowania środków ochrony roślin (sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin w formie oprysku, inny niż opryskiwacze ręczne i plecakowe, którego pojemność zbiornika przekracza 30 litrów) – 0,024%
- opryskiwacze wyposażone w belkę opryskową montowanych na pojazdach kolejowych – 0,004%
- inny sprzęt kolejowy – 0,004%

Szczegółowe zestawienie liczby sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin będącego w eksploatacji w rozróżnieniu na rodzaje sprzętu prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2.15. Szczegółowe zestawienie liczby opryskiwaczy będących w eksploatacji wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

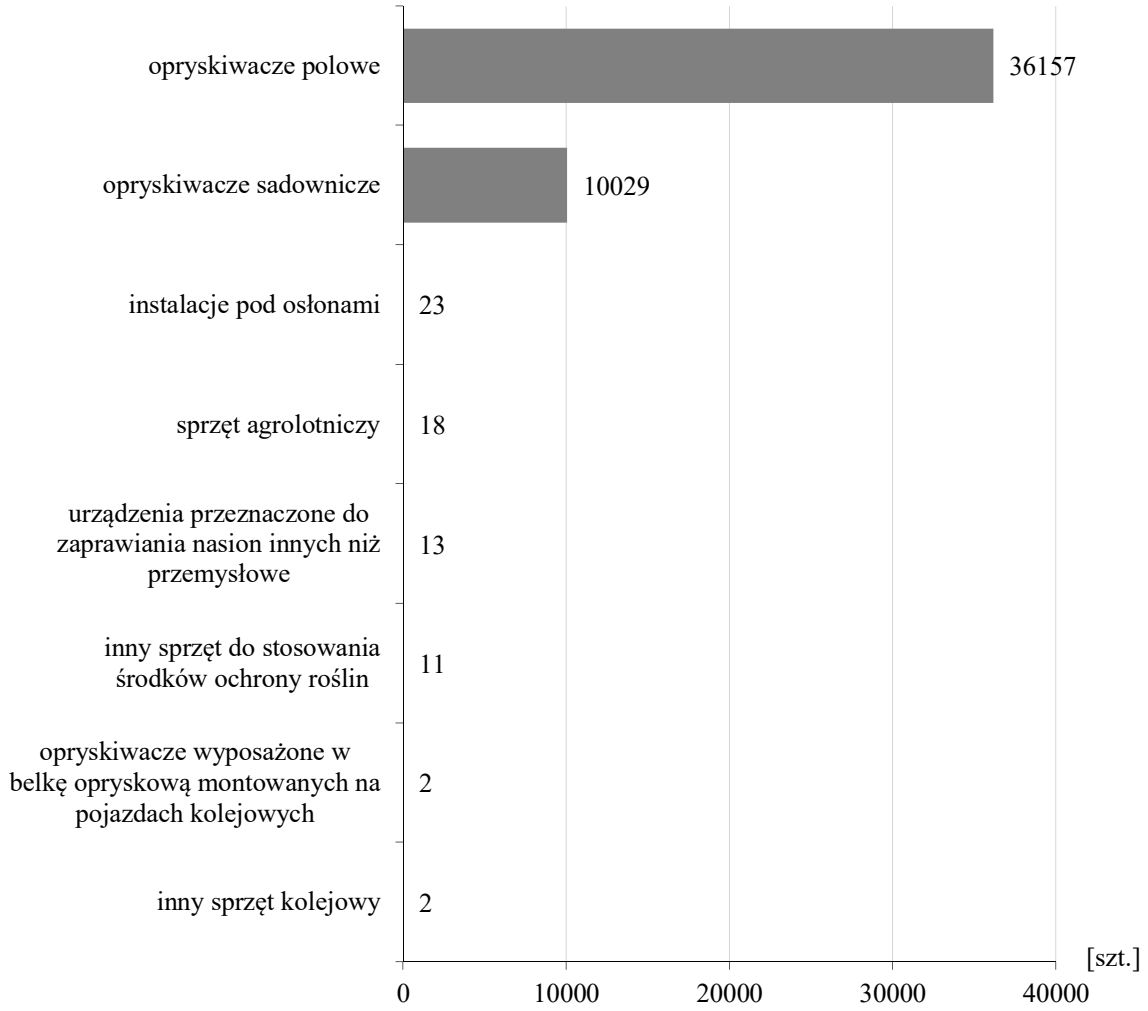

2.2.3. Badania opryskiwaczy

W 2018 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie kontynuował realizację zadania wynikającego z art. 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów, dotyczącego ograniczenia liczby będącego w użyciu sprzętu niesprawnego technicznie.

W 2018 roku liczba przeprowadzonych przez upoważnione na terenie woj. mazowieckiego jednostki badań sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin z wynikiem pozytywnym wynosiła 11833 szt. Wśród wszystkich przebadanych opryskiwaczy opryskiwacze polowe stanowiły 78,78% a opryskiwacze sadownicze stanowiły 26,70%. Pozostałe 0,52% stanowiły:

- inny sprzęt do stosowania środków ochrony roślin – 0,32%
- instalacje pod osłonami – 0,13%
- urządzenia przeznaczone do zaprawiania nasion innych niż przemysłowe – 0,04%
- sprzęt agrolotniczy – 0,03%

Szczegółowe zestawienie liczby przeprowadzonych przez upoważnione na terenie woj. mazowieckiego jednostki badań sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin z wynikiem pozytywnym w rozróżnieniu na rodzaje sprzętu prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2.16. Liczba przeprowadzonych przez upoważnione na terenie woj. mazowieckiego jednostki badań opryskiwaczy z wynikiem pozytywnym w 2018 r.

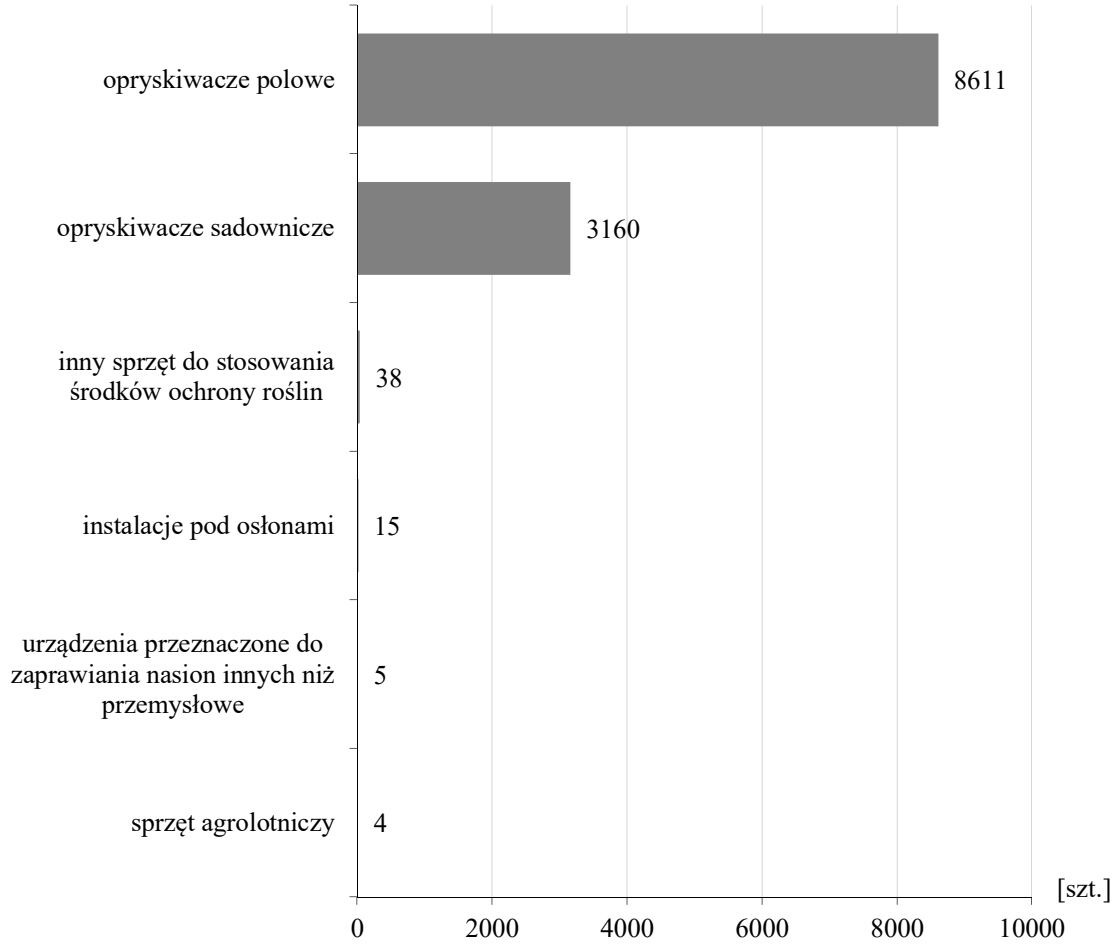

Na dzień 31.12.2018 r. wskaźnik ilości niesprawnego sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin lub bez aktualnych badań sprawności technicznej na terenie województwa mazowieckiego wynosił 18,9%, co spełniło wytyczne art. 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów stanowiące, że ilość niesprawnego sprzętu do aplikacji pestycydów, będącego w użytkowaniu nie powinna przekroczyć 20%.

Na dzień 31.12.2018 r. poziom będącego w użytkowaniu sprzętu sprawnego i z aktualnymi badaniami sprawności technicznej wynosił 81,1%.

Wykres 2.17. Porównanie poziomu będącego w użytkowaniu sprzętu z aktualnymi badaniami sprawności technicznej na terenie województwa mazowieckiego

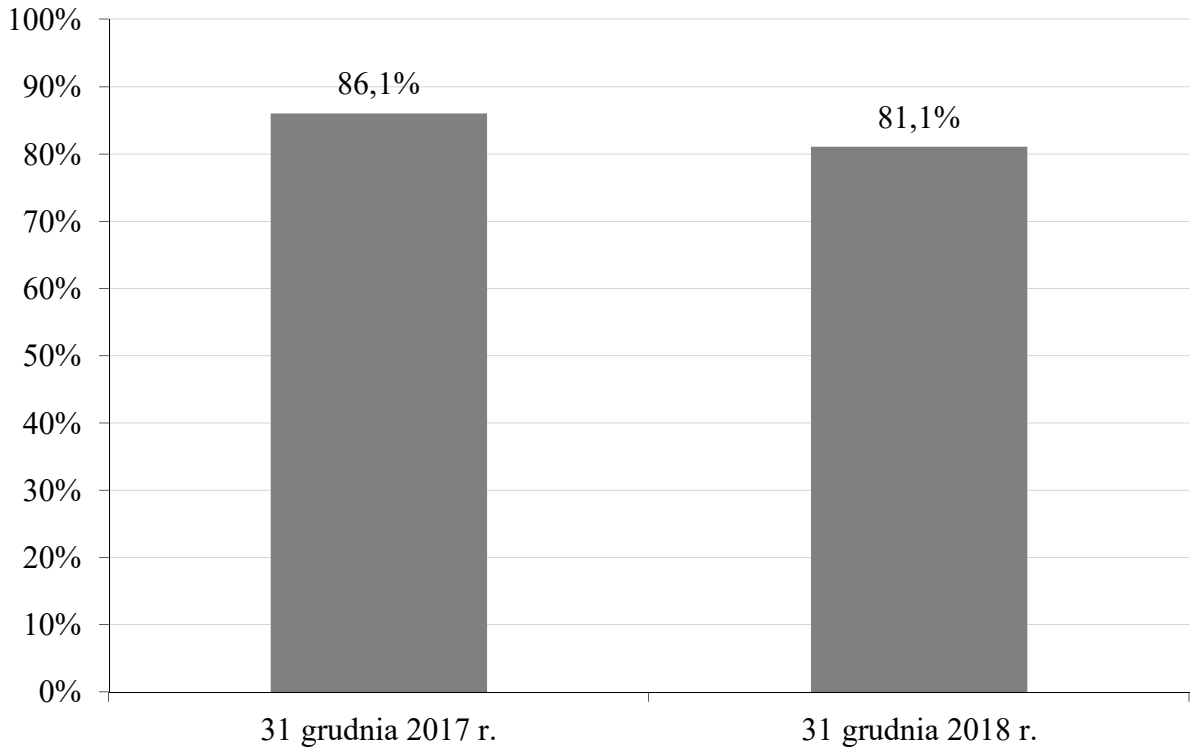

2.2.4. Nowy sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie wymagań dotyczących sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin pierwsze badanie w celu potwierdzenia sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony przeprowadza się nie później niż po upływie 5 lat od dnia jego nabycia.

Liczba zewidencjowanego, nowego sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin będącego w użytkowaniu w 2018 roku wynosiła 237 sztuk.

Zestawienie danych nt. nowego sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin w układzie jednostek organizacyjnych WIORiN prezentuje poniższy wykres

Wykres 2.18. Liczba zewidencjowanych nowych opryskiwaczy w 2018 r. będących w użytkowaniu.

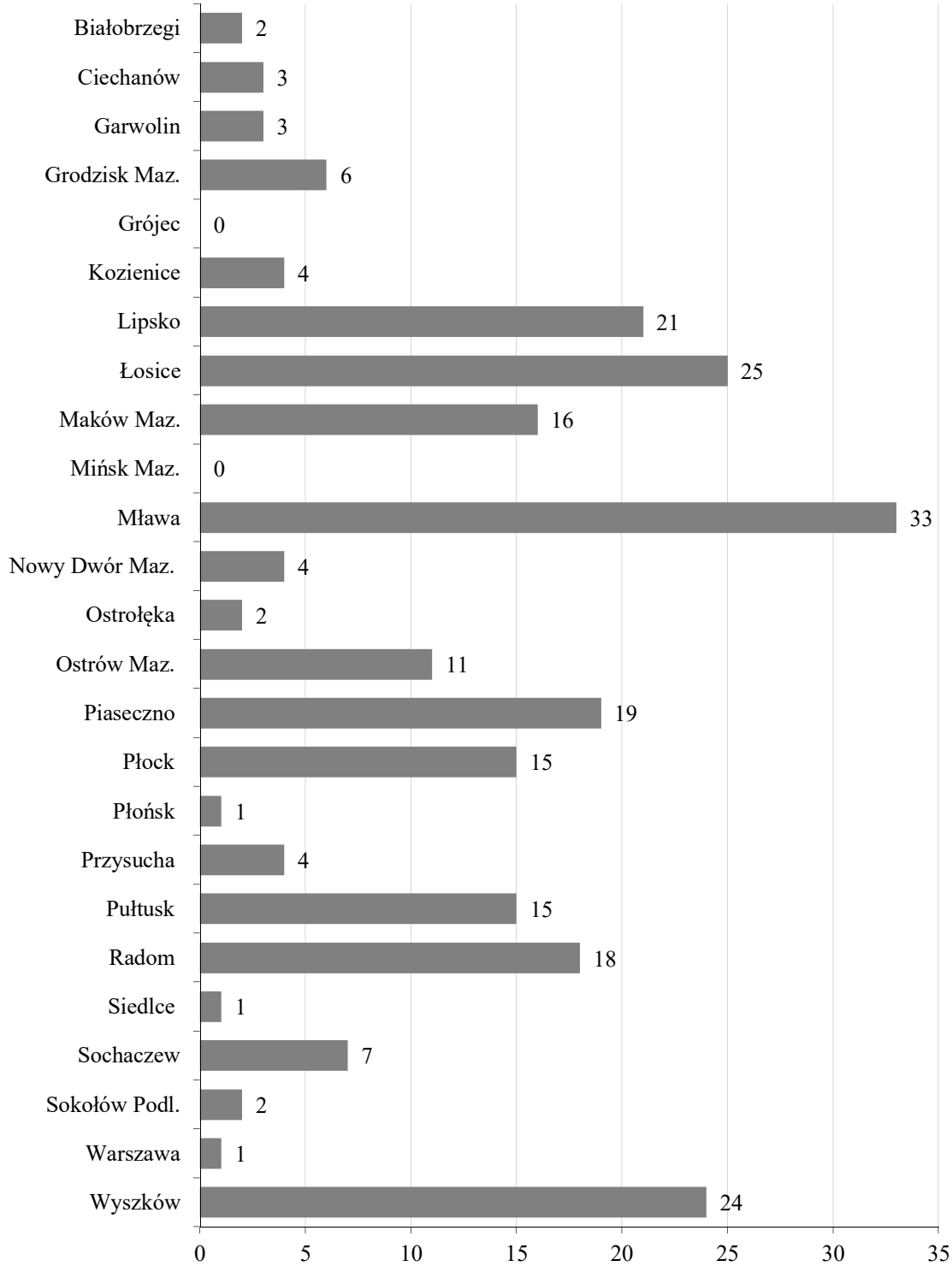

Najwięcej nowego sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin w 2018 r. zaewidencjonowano na terenie działania Oddziałów: Mławy (33), Łosic (25) i Wyszkowa (24).

2.3. Nadzór nad podmiotami upoważnionymi przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa do prowadzenia badań skuteczności działania środków ochrony roślin

W 2018 r. przeprowadzono 25 kontroli w zakresie spełnienia przez upoważnione jednostki wymagań dobrej praktyki doświadczalnej w rozumieniu art. 3 pkt 20 rozporządzenia 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.).

Wykonano:

- 7 kontroli badań skuteczności działania środków ochrony roślin w trakcie wegetacji w miejscu prowadzenia doświadczenia. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 18 kontroli sprawozdań z zakończonych doświadczeń. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrole zostały przeprowadzone zgodnie z zarządzeniem nr 5/2014 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 11 lipca 2014 r. „W sprawie zasad dotyczących upoważniania podmiotów do prowadzenia badań skuteczności działania środka ochrony roślin oraz wytycznych, dotyczących nadzoru nad tymi badaniami".

Wykres 2.19. Liczba kontroli badań skuteczności działania środków ochrony roślin przeprowadzonych w 2018 r.

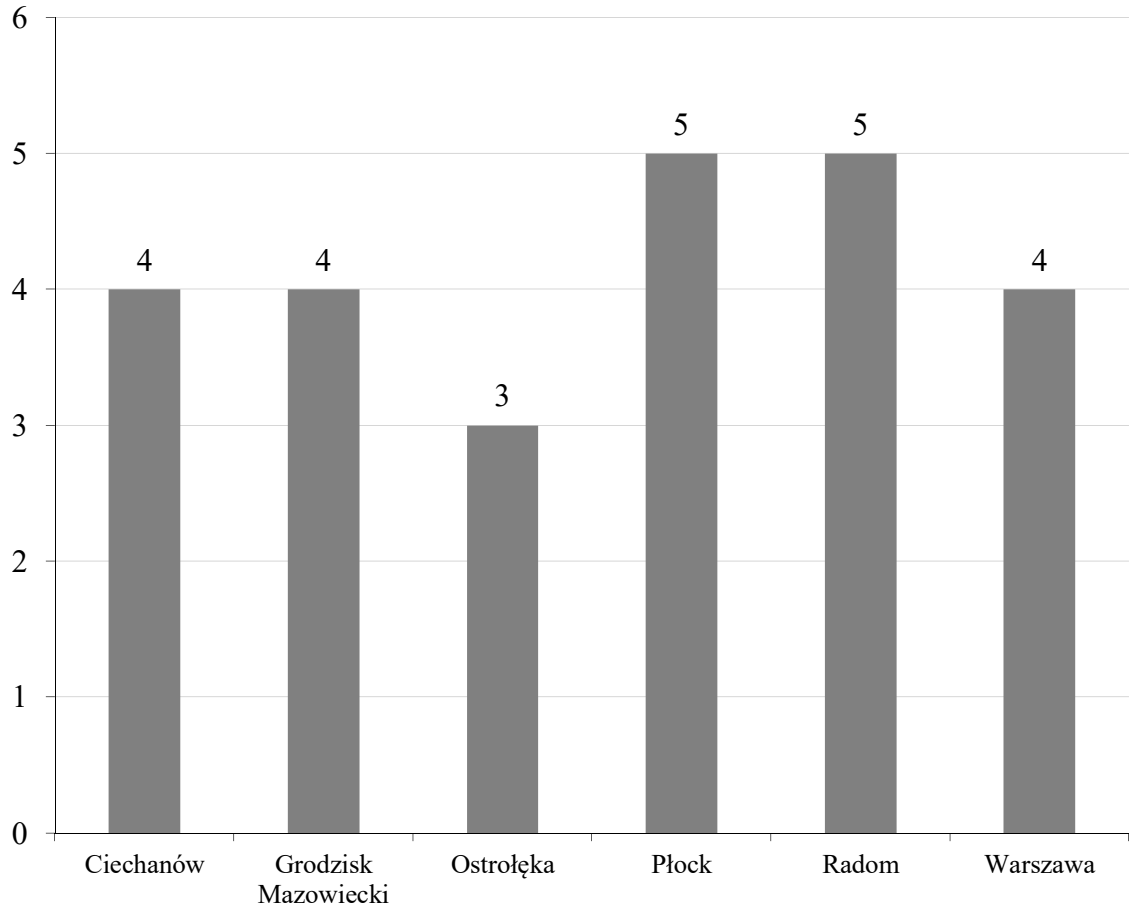

2.4. Nadzór nad jednostkami certyfikującymi integrowaną produkcję roślin

Na terenie województwa mazowieckiego działa pięć upoważnionych przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie jednostek do certyfikacji w Integrowanej Produkcji Roślin:

- Bureau Veritas Polska Sp. z o. o., ul. Migdałowa 4, 02-796 Warszawa,
- SGS Polska Sp. z o.o., ul. Jana Kazimierza 3, 01-248 Warszawa
- Centrum Jakości AGRO-EKO Sp. z o.o., ul. Modlińska 6 lok. 207, 03-216 Warszawa,
- Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o., ul. Modzelewskiego 27, 02-679 Warszawa,
- TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o., ul. 17 Stycznia 56, 02-146 Warszawa.

W 2018 r. przeprowadzono 5 kontroli jednostek certyfikujących Integrowaną Produkcję Roślin, tj:

- Bureau Veritas Polska Sp. z o. o. – 1 kontrola
- SGS Polska Sp. z o.o. – 1 kontrola
- Centrum Jakości AGRO-EKO Sp. z o.o. – 2 kontrole
- Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o. – 1 kontrola

Podczas kontroli w powyższych jednostkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Natomiast w jednostce TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o. kontrola kompleksowa została przeprowadzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwo w Krakowie w związku z wnioskiem strony z uwagi na przechowywanie dokumentacji i prowadzenie działalności na terenie woj. małopolskiego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie w ramach nadzoru nad jednostkami prowadzącymi działalność w zakresie certyfikacji integrowanej produkcji roślin z terenu woj. mazowieckiego, pod kątem sprawdzenia prawidłowości przeprowadzania kontroli przestrzegania wymagań integrowanej produkcji roślin prowadzonej przez podmiot certyfikujący przeprowadził 24 kontrole, tj.:

- 12 kontroli u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą Centrum Jakości AGRO-EKO Sp z o.o.
- 6 kontroli u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą SGS Polska Sp. z o.o.
- 9 kontroli u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o.
- 1 kontrola u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.
- 1 kontrolę u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą Bureau Veritas Polska Sp. z o. o.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono 1 nieprawidłowość, która dotyczyła stosowania środka ochrony roślin niezgodnie z etykietą.

Dodatkowo w ramach nadzoru nad jednostką certyfikującą EKOGWARANCJA PTRE Sp. z o. o. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Lublinie przeprowadził 4 kontrole u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą.

Jednocześnie w ramach nadzoru nad jednostką certyfikującą: QA Solutions Sp. z o.o., ul. Borkowska 9/6, 30-438 Kraków, Wojewódzki Inspektor w Warszawie przeprowadził 25 kontroli u

producentów IP (zlokalizowanych na terenie woj. mazowieckiego), w ramach kontroli sprawdzającej ww. jednostkę certyfikującą. Nieprawidłowości stwierdzono podczas 2 kontroli.

Poniżej zestawiono łączną liczbę gospodarstw, które zgłosiły podmiotom certyfikującym, upoważnionym przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, zamiar stosowania Integrowanej Produkcji wraz z danymi w zakresie wydanych certyfikatów, powierzchni upraw, na które udzielono certyfikacji (ha), wielkości certyfikowanego plonu (t), zgłoszoną powierzchnia upraw prowadzonych w systemie Integrowanej Produkcji Roślin (ha).

Tabela 2.15. Zestawienie łącznych danych za 2018 r. dot. prowadzonej działalności w zakresie certyfikacji IP przez jednostki upoważnione przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie

Liczba gospodarstw, które zgłosiły podmiotom certyfikującym z tereny woj. mazowieckiego zamiar stosowania Integrowanej Produkcji Roślin					**756**
		Zgłoszona powierzchnia upraw prowadzonych w systemie Integrowanej Produkcji roślin (ha)	Liczba wydanych certyfikatów	Powierzchnia upraw na które udzielono certyfikacji (ha)	Wielkość certyfikowanego plonu (t)
OWOCE	jabłka	2587,71	238	1981,33	82979,1
	gruszki	91,99	21	72,98	2229,1
	porzeczki czarne i czerwone	100,75	26	73,54	661,8
	maliny	35,86	11	28,87	220,94
	śliwki	14,57	5	11,77	113
	brzoskwinie i morele	0,5	0	0	0
	agrest	27,57	7	19,05	149,5
	borówki wysokie	30,46	6	10,95	40,51
	wiśnie	96,66	25	72,65	1130,1
	truskawki	51,2227	8	34,51	635,3
	aronia	3,45	1	0,85	7
	czereśnia	20,9	5	13,14	91
OWOCE - SUMA		**3061,6427**	**353**	**2319,64**	**88257,35**
WARZYWA	pomidory pod osłonami	60,72	16	60,72	25145,5
	buraki ćwikłowe	3,68	2	3,68	220
	marchew	34,1033	4	12,16	690
	kapusta głowiasta	1,37	0	0	0
	cebula	4,9	0	0	0
	papryka pod osłonami	7,26	5	7,26	369,6
	sałata	0,07	1	0,07	28
	ogórki gruntowe	3,01	2	3,01	75,1
	ogórki pod osłonami	2,27	4	2,24	1076
	kapusta pekińska	4,056	3	3,036	90,5
	szparagi	0,84	1	0,84	7,8
	brokuł	3,25	2	1,5	20
WARZYWA - SUMA		**125,5293**	**40**	**94,516**	**27722,5**
ROŚLINY ROLNICZE	ziemniaki	120,74	12	114,45	3710
	rzepak	23,91	6	18,75	56,096
	kukurydza	219,02	44	142,1	1620,53
	pszenica	466,6	79	128,37	601,7
ROŚLINY ROLNICZE - SUMA		**830,27**	**141**	**403,67**	**5988,326**
RAZEM - SUMA		**4017,442**	**534**	**2817,826**	**121968,176**

2.5. Monitoring zużycia środków ochrony roślin na terenie woj. mazowieckiego.

Realizacja zadania dotyczącego monitoringu zużycia środków ochrony roślin wykonywana jest w ramach programu wieloletniego Instytutu Ochrony Roślin PIB, pt.: „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska na lata 2016-2020", jako zadanie 1.9 „Opracowanie i analiza danych uzyskanych podczas monitorowania sprzedaży i zużycia środków ochrony roślin".

Na potrzeby badań zużycia środków ochrony roślin ankietowano następujące uprawy: ogórek gruntowy, ogórek pod osłonami, pomidor gruntowy, pomidor pod osłonami, truskawka, ziemniak, pszenica ozima oraz żyto.

Na terenie działania WIORiN w Warszawie przeprowadzono 351 ankiet, w tym:

1) ogórek gruntowy – 33 ankiety
2) ogórek pod osłonami – 26 ankiet
3) pomidor gruntowy – 29 ankiet
4) pomidor pod osłonami – 54 ankiety
5) truskawki – 100 ankiet
6) ziemniak – 31 ankiet
7) pszenica ozima – 35 ankiet
8) żyto – 43 ankiet

Wykres 2.20. Liczba ankietowanych gospodarstw na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie.

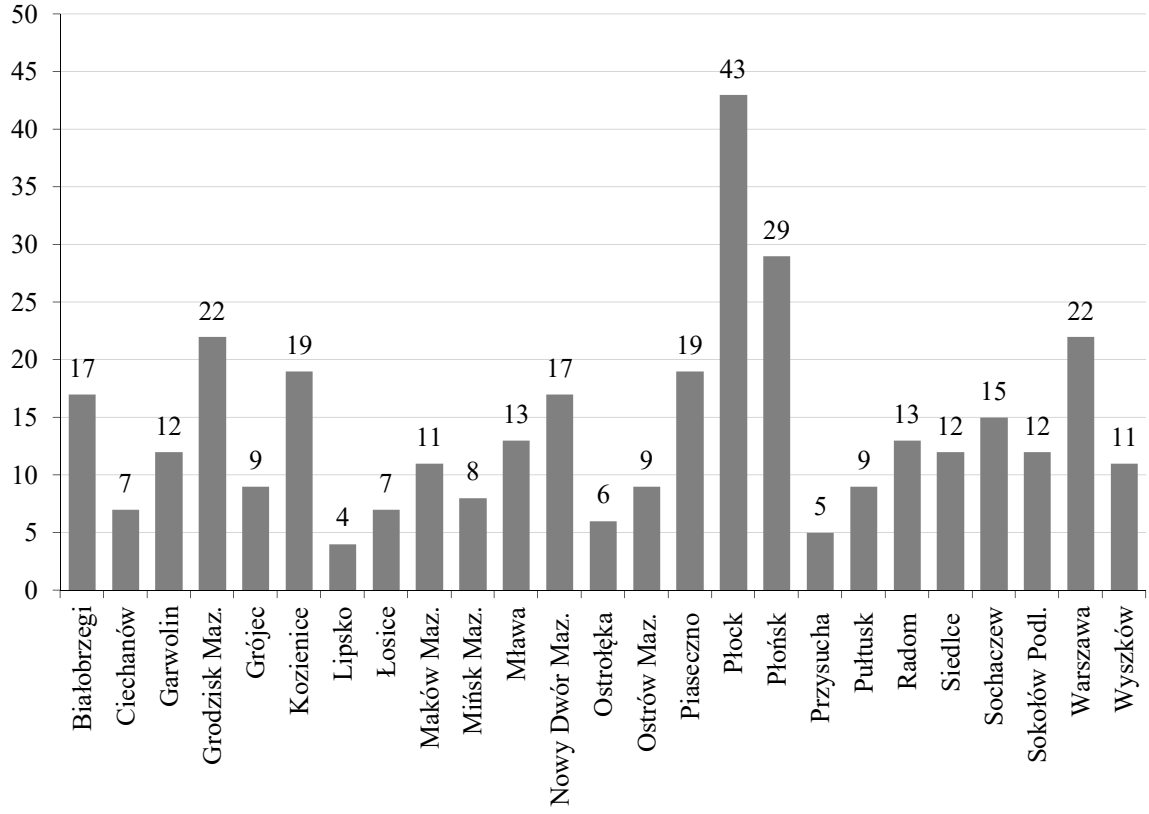

2.6. Nadzór nad stosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego.

W 2018 r. Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydał dwie decyzje w sprawie zatwierdzenia planu zabiegów agrolotniczych. W ramach nadzoru nad stosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego w związku z wydanymi decyzjami przeprowadzono 3 kontrole na terenie woj. mazowieckiego, natomiast 1 kontrolę przeprowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku z uwagi na miejsce zabiegu (powiat łomżyński). W wyniku przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

Tabela 2.16. Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego.

Lokalizacja zabiegu (powiat)	**Data zabiegu (dzień i miesiąc)**	**Powierzchnia na której zastosowano środek ochrony roślin (ha)**	**Nazwa zastosowanego środka ochrony roślin**	**Ilość zastosowanych środka ochrony roślin**		**Nazwa rośliny chronionej**	**Zwalczany organizm**
				litry	**kg**		
powiat przasnyski	01-07.06	1548.18	Foray 76 B	3870	0	sosna	brudnica mniszka
powiat ostrołęcki	01-07.06	447.15	Foray 76 B	1117	0	sosna	brudnica mniszka
powiat ostrołęcki	01-07.06	554.03	Foray 76 B	1373	0	sosna	brudnica mniszka
powiat łomżyński	29-31.05	711.08	Foray 76 B	1785	0	sosna	brudnica mniszka

3. Ocena polowa i laboratoryjna materiału siewnego oraz kontrola obrotu tym materiałem

3.1. Ocena polowa materiału siewnego

Ocena polowa plantacji nasiennych jest urzędową czynnością mającą na celu stwierdzenie, czy podczas wegetacji roślin istniały warunki właściwe do wyprodukowania materiału siewnego wysokiej jakości oraz czy stan plantacji nasiennej odpowiadał ustalonym wymaganiom.

3.1.1. Rośliny rolnicze i warzywne

Tab. 3.1. Plantacje nasienne objęte oceną polową w latach 2017 – 2018

Grupa roślin	2017 rok		2018 rok		wzrost (+); spadek (-)	
	sztuk plantacji	pow. ha	sztuk plantacji	pow. ha	szt. plantacji	pow. ha
Zbożowe	290	2170,42	330	2440,84	+40	+270
Bobowate grubonasienne	109	417,05	54	241,05	-55	-176
Bobowate drobnonasienne	131	414,38	153	437,84	+22	+23
Trawy	208	606,41	182	515,68	-26	-91
Inne rolnicze	151	516,01	177	597,78	+26	+82
Oleiste i włókniste	25	160,43	34	136,21	+9	-24
Buraki pastewne	0	0	0	0	0	0
Ziemniaki	44	103,34	49	114,58	+5	+11
Ogółem	**958**	**4388,04**	**979**	**4483,98**	**+21**	**+96**

W porównaniu do roku ubiegłego wzrosła ogólna ilość ocenianych plantacji jak i powierzchnia objęta oceną. Wzrosła ilość plantacji i powierzchnia upraw w grupie zbożowe, bobowate drobnonasienne, inne rolnicze, ziemniaki a w grupie oleiste i włókniste wzrosła ilość plantacji przy jednoczesnym spadku powierzchni. Zmalała ilość ocenianych plantacji w grupie roślin traw oraz bobowatych grubonasiennych. W tym roku po raz pierwszy od kilku lat wzrosła ilość ocenianych plantacji sadzeniaków ziemniaka i jego powierzchnia.

Nie zgłaszane są do urzędowej oceny polowej plantacje nasienne roślin warzywnych. Oceny tego materiału dokonują sami hodowcy w kategorii standard.

Wykres 3.1. Liczba plantacji nasiennych objętych oceną polową w latach 2017 – 2018

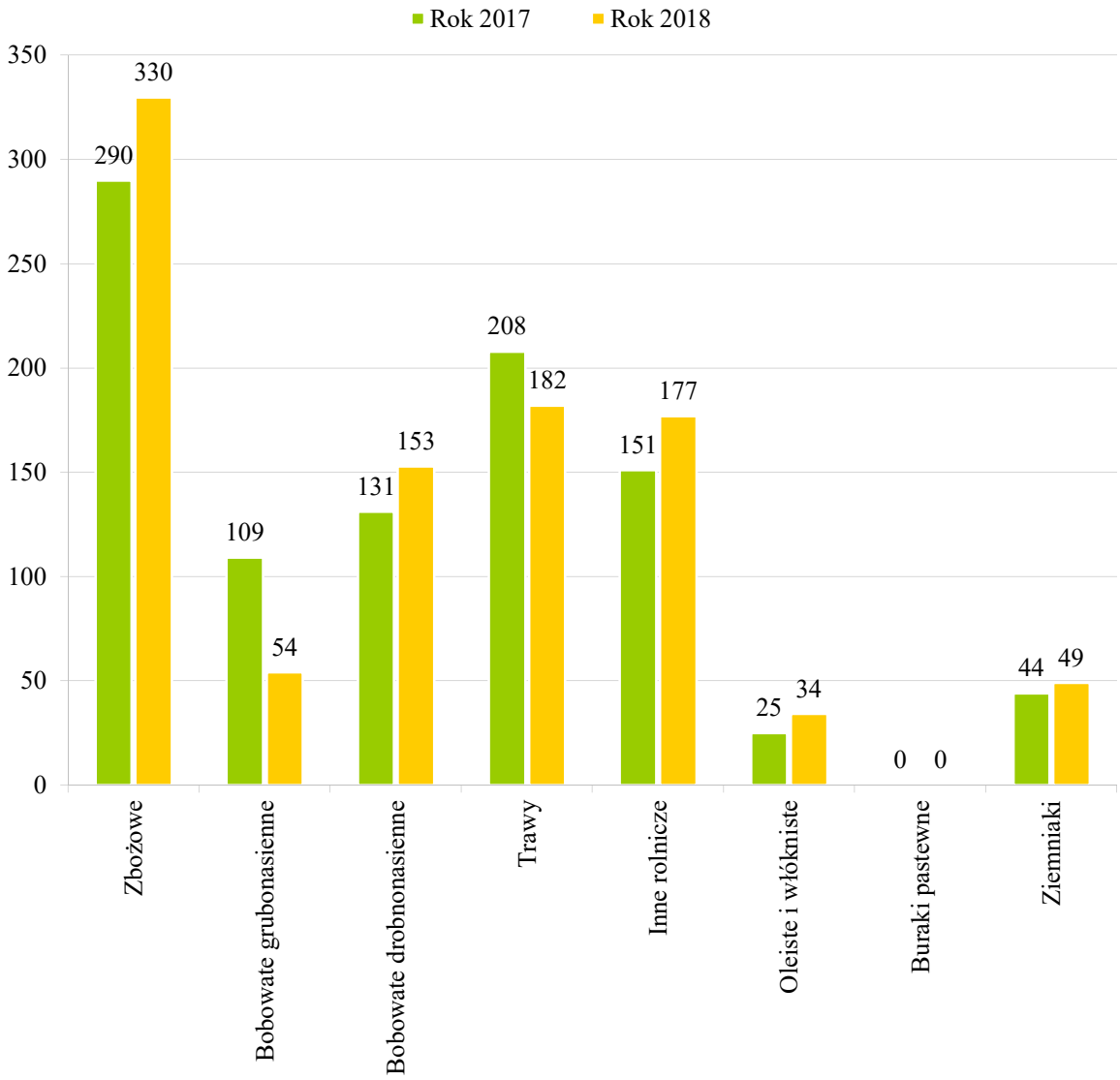

Wykres 3.2. Powierzchnia [ha] objęta oceną polową w latach 2017 – 2018

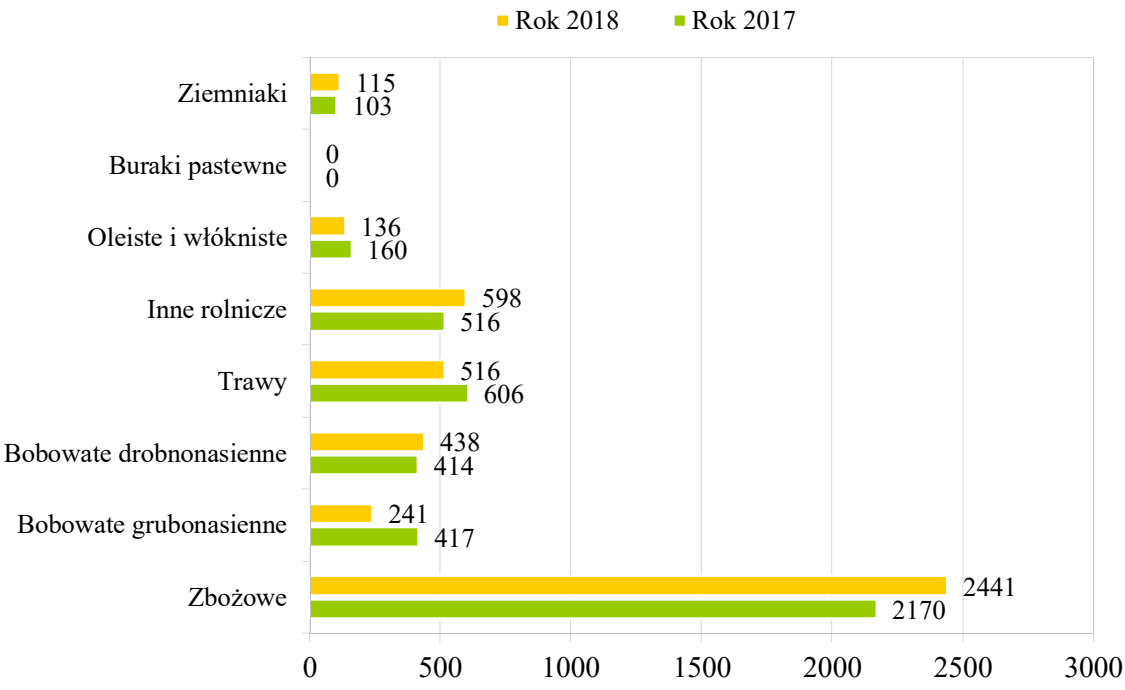

Tab. 3.2. Wyniki oceny polowej plantacji nasiennych wg grup roślin rolniczych w 2018 r.

Lp.	Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano	
		szt. plantacji	pow.ha	szt. plantacji	pow. ha	szt. plantacji	pow. ha
1	**Ogółem zboża,** w tym:	**330**	**2440,84**	**319**	**2361,79**	**11**	**79,05**
	pszenica ozima	63	513,33	63	513,33	0	0,00
	pszenica jara	35	300,75	33	287,75	2	13,00
	jęczmień ozimy	3	23,00	3	23,00	0	0,00
	jęczmień jary	32	265,54	32	265,54	0	0,00
	żyto ozime	24	161,90	20	137,90	4	24,00
	żyto jare	1	5,00	1	5,00	0	0,00
	pszenżyto ozime	76	713,74	72	677,89	4	35,85
	pszenżyto jare	21	99,00	21	98,00	0	1,00
	owies	41	246,08	41	245,58	0	0,50
	gryka	5	10,50	5	10,50	0	0,00
	kukurydza	29	102,00	28	97,30	1	4,70
2	**Bobowate grub.,**w tym:	**54**	**241,05**	**53**	**238,05**	**1**	**3,00**
	groch siewny	7	58,50	7	58,50	0	0,00
	łubin wąskolistny	17	69,20	17	69,20	0	0,00
	łubin żółty	21	75,50	20	72,50	1	3,00
	bobik	9	37,85	9	37,85	0	0,00
3	**Bobowate drobn.**, w tym:	**153**	**437,84**	**129**	**362,06**	**24**	**75,78**
	koniczyna łąkowa	144	408,42	124	352,86	20	55,56
	lucerna siewna	9	29,42	5	9,20	4	20,22
4	**Trawy**, w tym:	**182**	**515,68**	**161**	**461,40**	**21**	**54,28**
	festulolium	12	21,30	12	21,30	0	0,00
	kupkówka pospolita	89	221,80	81	205,22	8	16,58
	kostrzewa czerwona	10	43,36	8	36,36	2	7,00
	kostrzewa trzcinowa	2	3,57	2	3,57	0	0,00
	kostrzewa łąkowa	12	24,30	12	24,30	0	0,00
	życica trwała	35	123,96	25	96,26	10	27,70
	życica miesz.	11	40,82	11	40,82	0	0,00
	życica wielokw.	5	13,85	5	13,85	0	0,00
	życica wiel. wester.	6	22,72	5	19,72	1	3,00
5	**Oleiste i włókniste**, w tym:	**34**	**136,21**	**34**	**134,71**	**0**	**1,50**
	soja	6	21,80	6	21,80	0	0,00
	gorczyca biała	23	101,91	23	100,91	0	1,00
	konopie	5	12,50	5	12,00	0	0,50
6	**Inne rolnicze**, w tym:	**177**	**597,78**	**172**	**580,38**	**5**	**17,40**
	facelia błękitna	156	463,10	151	445,70	5	17,40
	rzodkiew oleista	21	134,68	21	134,68	0	0,00
7	**Buraki pastewn**e	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**
8	**Ziemniaki**	**49**	**114,58**	**48**	**113,58**	**1**	**1,00**
	Ogółem	**979**	**4483,98**	**916**	**4251,97**	**63**	**232,01**

Wykres 3.3. Plantacje oceniane w 2018 roku w poszczególnych grupach roślin rolniczych

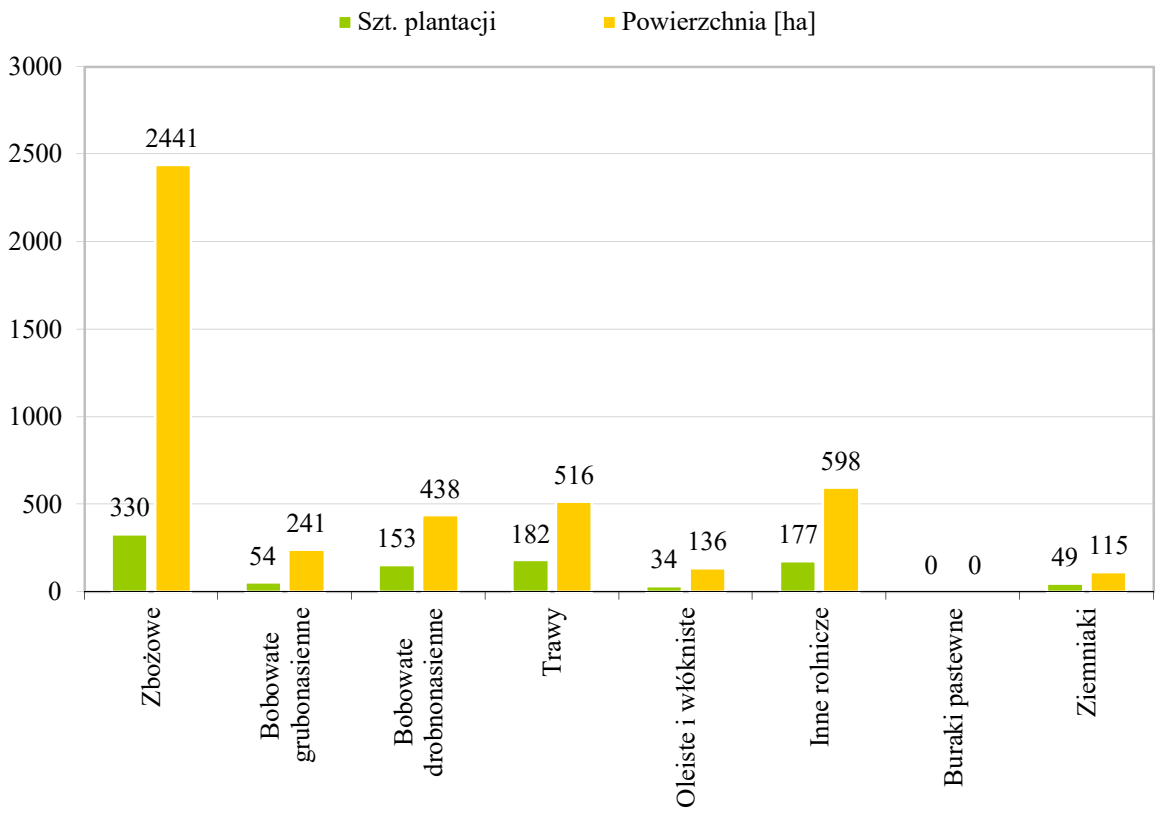

Największą powierzchnię wśród ocenianych jak i zakwalifikowanych plantacji nasiennych roślin rolniczych w grupie roślin zbożowych zajmuje niezmiennie pszenżyto ozime, w dalszej kolejności pszenica ozima oraz pszenica jara, jęczmień jary i owies.

Nastąpił znaczny wzrost ilości plantacji i powierzchni w grupie zbóż i innych rolniczych

(zwłaszcza facelii błękitnej), natomiast zmalała powierzchnia w grupie oleistych i włóknistych , przy niewielkim wzroście ilości plantacji. W grupie roślin oleistych i włóknistych dominuje jak zawsze gorczyca.

3.1.2. Dyskwalifikacje w ocenie polowej roślin rolniczych

W 2018 roku zdyskwalifikowano ogółem **63 plantacje** roślin rolniczych o łącznej powierzchni **232,01 ha,** co stanowi 5,17 % w stosunku do powierzchni objętej oceną.

Dyskwalifikacja ilości i powierzchni ha plantacji w roku 2018 zmalała w stosunku do roku 2017 o 5 plantacji – 37,09 ha.

Najwyższy procent dyskwalifikacji powierzchni odnotowano w grupie bobowatych drobnonasiennych oraz trawach. Głównym powodem dyskwalifikacji jak w roku ubiegłym było: zachwaszczenie plantacji, nie zachowanie izolacji przestrzennej oraz plantacje nieistniejąc.

Tab. 3.3. Ilość i powierzchnia zdyskwalifikowanych plantacji nasiennych wg grup roślin rolniczych w 2018 r

.

Lp.	Grupa roślin	Zdyskwalifikowano		
		sztuk plantacji	powierzchnia w ha	% powierzchni w ha
1	Zbożowe	11	79,05	3,24
2	Bobowate grubonasiennne	1	3,00	1,24
3	Bobowate drobnonasienne	24	75,78	17,31
4	Trawy	21	54,28	10,53
5	Inne rolnicze	5	17,40	2,91
6	Oleiste i włókniste	0	1,50	1,10
7	Ziemniaki	1	1,00	0,87
	Razem rolnicze	**63**	**232,01**	**5,17**

Wykres 3.4. Liczba i powierzchnia zdyskwalifikowanych plantacji nasiennych wg grup roślin rolniczych w 2018 r.

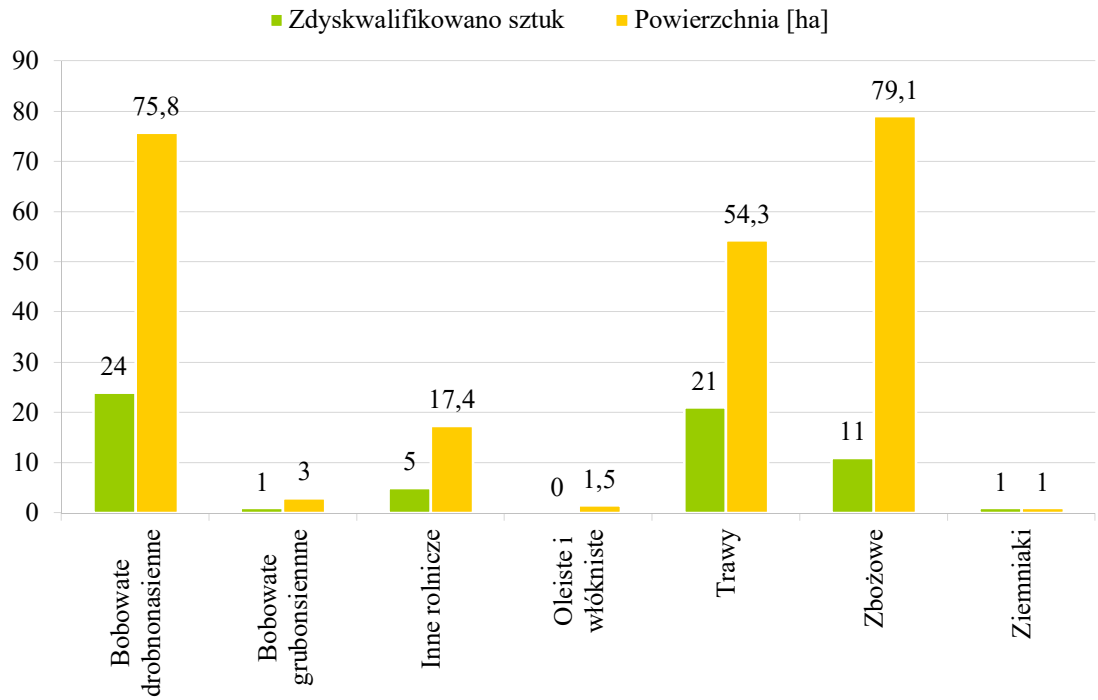

3.1.3. Ocena polowa plantacji roślin rolniczych wykonana przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych

Ocena polowa plantacji nasiennych roślin rolniczych w roku 2018 przeprowadzana była przez 16 kwalifikatorów urzędowych oraz 34 akredytowanych. Kwalifikatorzy akredytowani ocenili ogółem 713 plantacji o powierzchni 3085,60 ha, a urzędowi 266 plantacji o powierzchni 1398,38 ha.

Tab. 3.4. Liczba ocenianych plantacji w 2018 roku z podziałem na kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w poszczególnych oddziałach

Lp.	Oddziały	Objęto oceną ogółem		Ocena przez urzędowego kwalifikatora		Ocena przez akredytowanego kwalifikatora	
		szt. plant.	pow. ha	szt. plant.	pow. ha	szt. plant.	pow. ha
1	Białobrzegi	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2	Ciechanów	36	160,03	11	60,00	25	100,03
3	Garwolin	9	100,50	3	4,50	6	96,00
4	Grodzisk Maz.	34	219,52	24	151,02	10	68,50
5	Grójec	33	262,05	33	262,05	0	0,00
6	Kozienice	1	12,00	1	12,00	0	0,00
7	Lipsko	235	522,51	12	27,29	223	495,22
8	Łosice	23	48,10	23	48,10	0	0,00
9	Maków Maz.	48	232,68	3	18,40	45	214,28
10	Mińsk Maz.	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11	Mława	11	84,50	0	0,00	11	84,50
12	Nowy Dwór Maz.	60	335,05	17	78,25	43	256,80
13	Ostrołęka	0	0,00	0	0,00	0	0,00
14	Ostrów Maz.	5	17,68	1	3,60	4	14,08
15	Piaseczno	6	58,50	0	0,00	6	58,50
16	Płock	210	1086,69	73	390,95	137	695,74
17	Płońsk	66	288,35	8	47,50	58	240,85
18	Przysucha	27	109,30	7	28,70	20	80,60
19	Pułtusk	52	355,23	7	61,50	45	293,73
20	Radom	58	181,97	20	65,87	38	116,10
21	Siedlce	8	26,57	5	11,50	3	15,07
22	Sochaczew	29	202,24	4	19,00	25	183,24
23	Sokołów Podl.	21	146,51	14	108,15	7	38,36
24	Warszawa	1	4,00	0	0,00	1	4,00
25	Wyszków	6	30,00	0	0,00	6	30,00
	Ogółem	**979**	**4483,98**	**266**	**1398,38**	**713**	**3085,60**

W ramach nadzoru nad pracą kwalifikatorów skontrolowano 5 urzędowych kwalifikatorów na 18 plantacjach roślin rolniczych oraz 27 kwalifikatorów akredytowanych na 143 plantacjach.

Wykres 3.5. Ocena polowa plantacji nasiennych przeprowadzona przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w 2018 roku

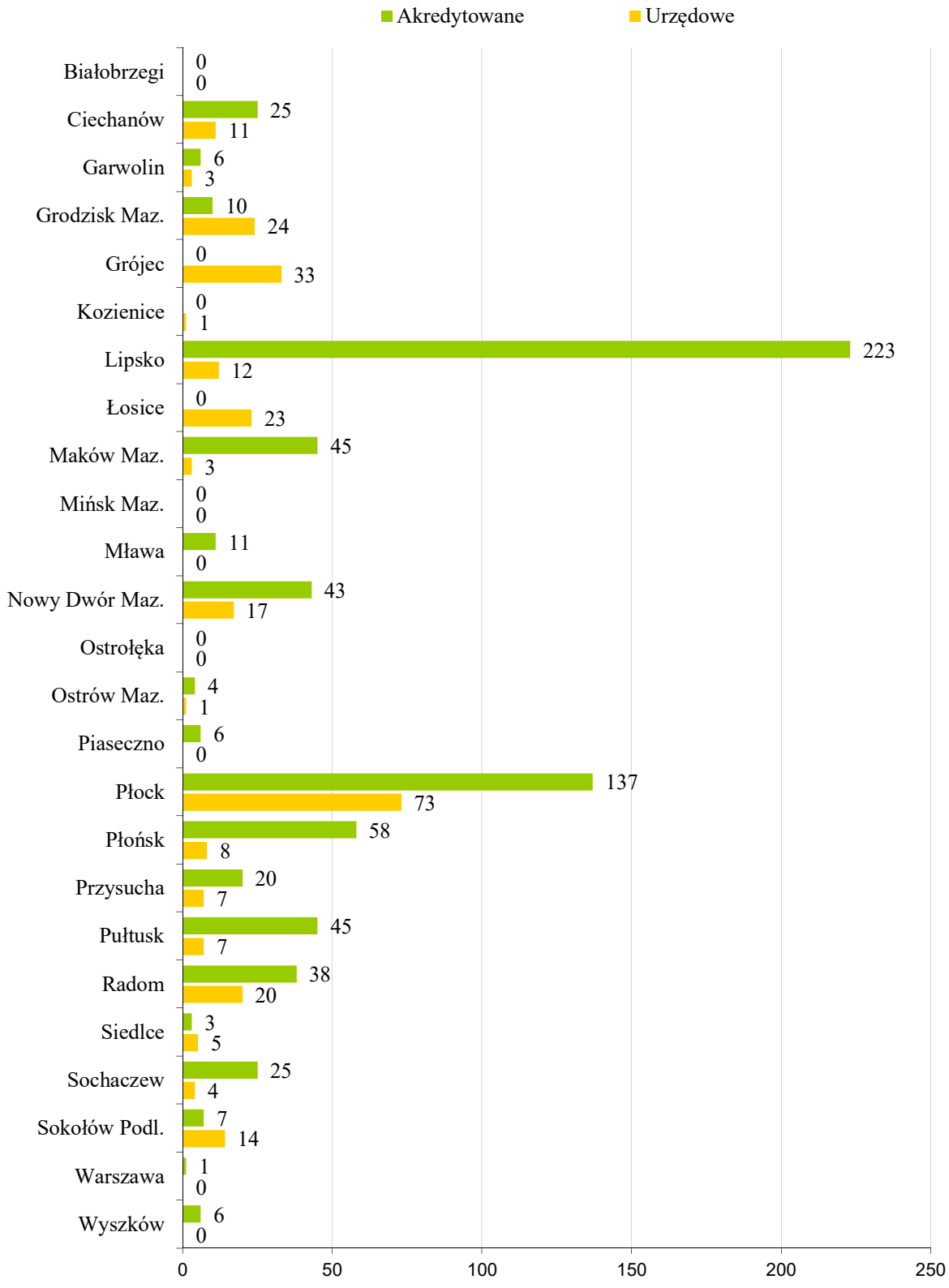

Duża ilość plantacji ocenianych przez kwalifikatorów akredytowanych w stosunku do ogólnej ilości ocenianych plantacji była w oddziale Lipsko, Płock, Płońsk, Pułtusk, Maków Maz. oraz Nowy Dwór Maz.. Przez urzędowych kwalifikatorów najwięcej oceniono plantacji w oddziale Płock, Grójec, Grodzisk Maz., Łosice oraz Nowy Dwór Maz. Ta proporcja wynika ze specyfiki produkcji poszczególnych grup roślin w danym rejonie.

Tab. 3.5. Kontrola pracy kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w poszczególnych oddziałach WIORiN w 2018 roku

Lp.	Oddziały	Objęto oceną ogółem sztuk plantacji	Ocena urzędowa		Ocena w akredytacji	
			sztuk plantacji	sztuk plantacji objętych kontrolą	sztuk plantacji	sztuk plantacji objętych kontrolą
1	Białobrzegi	0	0	0	0	0
2	Ciechanów	36	11	0	25	5
3	Garwolin	9	3	0	6	2
4	Grodzisk Maz.	34	24	0	10	4
5	Grójec	33	33	0	0	0
6	Kozienice	1	1	0	0	0
7	Lipsko	235	12	2	223	29
8	Łosice	23	23	0	0	0
9	Maków Maz.	48	3	3	45	12
10	Mińsk Maz.	0	0	0	0	0
11	Mława	11	0	0	11	5
12	Nowy Dwór Maz.	60	17	0	43	10
13	Ostrołęka	0	0	0	0	0
14	Ostrów Maz.	5	1	0	4	1
15	Piaseczno	6	0	0	6	2
16	Płock	210	73	4	137	35
17	Płońsk	66	8	0	58	13
18	Przysucha	27	7	0	20	2
19	Pułtusk	52	7	5	45	15
20	Radom	58	20	0	38	4
21	Siedlce	8	5	0	3	0
22	Sochaczew	29	4	0	25	4
23	Sokołów Podl.	21	14	4	7	0
24	Warszawa	1	0	0	1	0
25	Wyszków	6	0	0	6	0
	Ogółem	**979**	**266**	**18**	**713**	**143**

Wykres 3.6. Ilość plantacji nasiennych skontrolowanych w ocenie urzędowej i w akredytacji na terenie oddziałów w 2018 roku

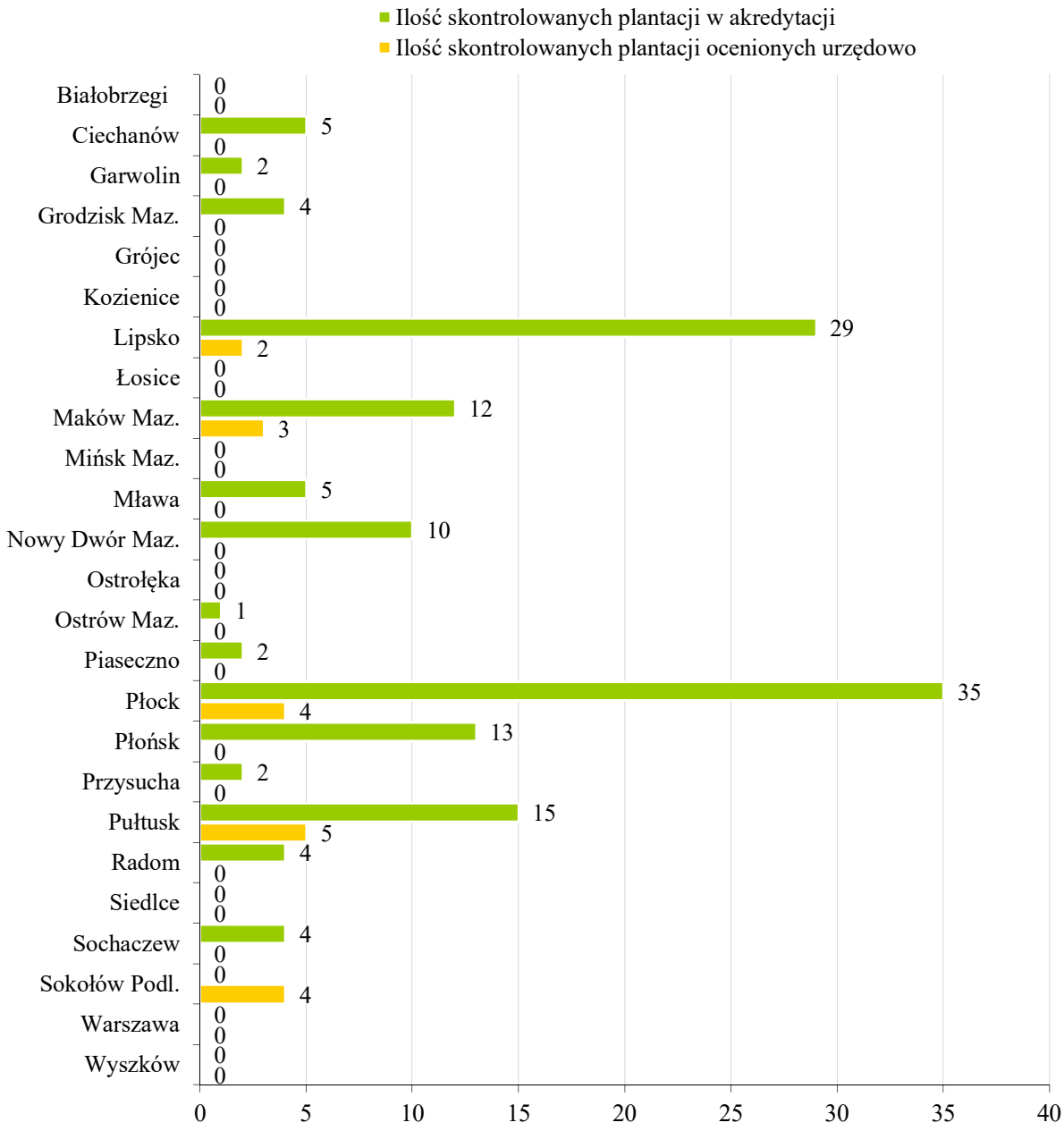

W roku bieżącym stwierdzono mniej nieprawidłowości niż w 2017 roku w trakcie kontroli pracy kwalifikatorów na plantacjach nasiennych. Zmieniono decyzje tylko w przypadku pracy 1 akredytowanego kwalifikatora na 2 plantacjach w Oddziale Płońsk. Nadal występowały błędy w złożonej przez kwalifikatorów akredytowanych dokumentacji po ocenie polowej. Ogółem wystosowano 6 pism pokontrolnych (3 w Oddziale Lipsko, 2 w Oddziale Płock, 1 w Oddziale Płońsk).

3.1.4. Ocena polowa materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych

Na terenie woj. mazowieckiego produkcją materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych zajmuje się 188 dostawców na powierzchni 498,58 ha.

W 2018 roku ocenę polową materiału szkółkarskiego przeprowadzono u 65 dostawców w kategorii elitarny i kwalifikowany na 196 plantacjach o powierzchni 218,49 ha.

Produkcją materiału szkółkarskiego CAC zajmowało się 123 dostawców na 434 plantacjach o pow. 280,09 ha.

U 52 dostawców występuje jednocześnie materiał szkółkarski w kategorii elitarny, kwalifikowany i CAC.

W porównaniu do roku ubiegłego powierzchnia materiału kwalifikowanego zwiększyła się o 4,14 ha, a materiału szkółkarskiego CAC o 2,9 ha.

Oceny plantacji materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych kategorii elitarny, kwalifikowany dokonywało 11 kwalifikatorów.

Materiał szkółkarski CAC wytwarza i ocenia sam dostawca, spełniając wymagania w zakresie wytwarzania i jakości określone dla tego materiału.

Tab. 3.6. Liczba gospodarstw szkółkarskich oraz powierzchnia elitarnych (E), kwalifikowanych (C) i CAC upraw roślin sadowniczych [ha] w latach 2017 – 2018

Rok	**Liczba gospodarstw produkujących materiał szkółkarski**			**Powierzchnia materiału szkółkarskiego ha**		
	Elitarny i kwalifikowany	**CAC**	**Ogółem**	**Elitarny i kwalifikowany**	**CAC**	**Ogółem**
2017	72	118	**190**	214,35	277,19	**491,54**
2018	65	123	**188**	218,49	280,09	**498,58**

Najwięcej dostawców materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych kategorii elitarny (E), kwalifikowany (C) i CAC jest w oddziałach: Wyszków (49), Płock (23), Grójec (23), Przysucha (15) i Garwolin (10).

Wykres 3.7. Liczba gospodarstw szkółkarskich roślin sadowniczych z podziałem na kategorię elitarny (E), kwalifikowany (C) i CAC w latach 2017 – 2018

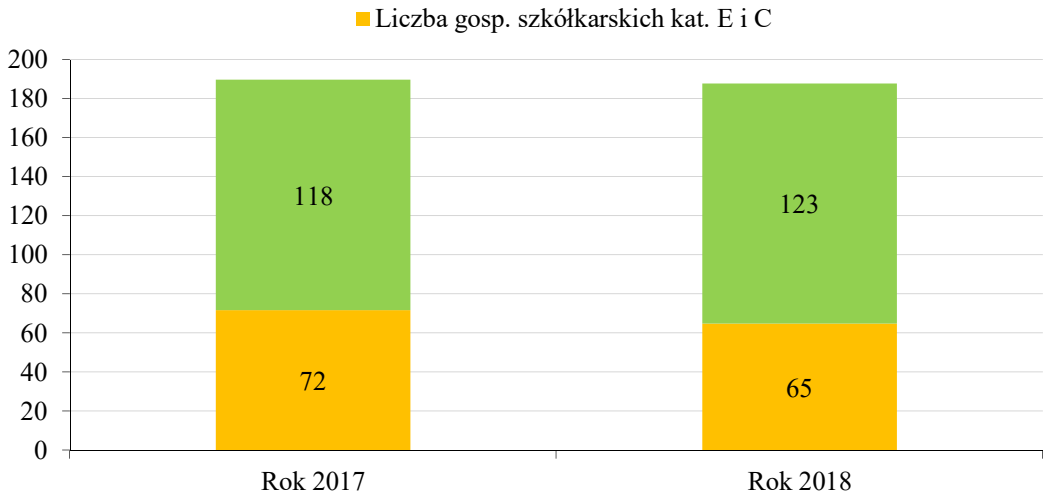

Wykres 3.8. Powierzchnia elitarnych (E), kwalifikowanych (C) i CAC upraw szkółkarskich roślin sadowniczych [ha] w latach 2017– 2018

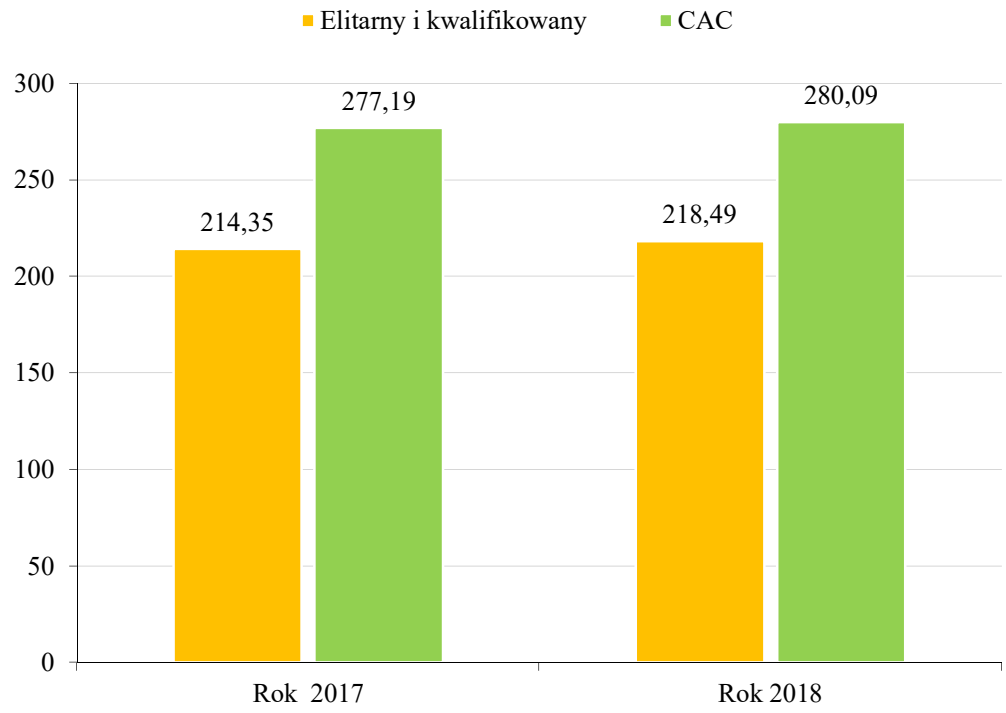

Największa powierzchnia ocenionych upraw szkółkarskich w kategorii elitarny i kwalifikowany i CAC jest w oddziałach: Płock (162,64 ha) Grójec (96,75 ha), Wyszków (70,75 ha), Białobrzegi (42,87 ha), Przysucha (21,15), Piaseczno (21,02 ha).

Tab. 3.7. Powierzchnia ocenianych rodzajów materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych w latach 2017 – 2018 w kategorii elitarny (E), kwalifikowany (C) i CAC

Lp.	Rodzaj materiału szkółkarskiego	Powierzchnia materiału szkółkarskiego ha w 2017 roku			Powierzchnia materiału szkółkarskiego ha w 2018 roku		
		Elitarny (E) i Kwalifikowany (C)	CAC	Razem kat. E, C i CAC	Elitarny (E) i Kwalifikowany (C)	CAC	Razem kat. E, C i CAC
1	Szkółka drzew owocowych	113,04	142,00	**255,04**	127,48	136,07	**263,55**
2	Szkółka krzewów jagodowych	16,94	30,00	**46,94**	12,76	23,57	**36,33**
3	Plantacja krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	4,36	22,00	**26,36**	3,04	20,73	**23,77**
4	Plantacja sadzonek truskawek	9,84	25,00	**34,84**	9,66	40,24	**49,90**
5	Plantacja podkładek generatywnych	1,16	1,00	**2,16**	1,03	0,61	**1,64**
6	Plantacja podkładek wegetatywnych	56,71	52,00	**108,71**	54,27	52,77	**107,04**
7	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów	8,40	5,00	**13,40**	7,85	6,03	**13,88**
8	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	2,00	0,03	**2,03**	0,50	0,07	**0,57**
9	Plantacja sadzonek malin	1,90	0,16	**2,06**	1,90	0,00	**1,90**
	Razem	**214,35**	**277,19**	**491,54**	**218,49**	**280,09**	**498,58**

Zwiększyła się powierzchnia ocenianych drzew owocowych oraz plantacji sadzonek truskawek na nie korzyść krzewów jagodowych, sadów matecznych do pozyskiwania nasion oraz podkładek generatywnych. W lipcu i sierpniu susza stanowiła duży problem we wszystkich uprawach szkółkarskich, natomiast cały sezon wegetacyjny był długi i korzystny dla wzrostu i rozwoju materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych.

Tab. 3.8. Liczba plantacji oraz powierzchnia materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych w kategorii elitarny (E), kwalifikowany (C) i CAC w 2018 r. w poszczególnych oddziałach WIORiN Warszawa

Lp.	WIORiN Warszawa	Liczba plantacji materiału szkółkarskiego w 2018 r.			Powierzchnia plantacji materiału szkółkarskiego [ha] w 2018 r.		
		kat. E i C	CAC	Razem	kat. E i C	CAC	Razem
	Oddział	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1	Białobrzegi	12	7	**19**	18,14	24,73	**42,87**
2	Ciechanów	1	13	**14**	1,46	11,83	**13,29**
3	Garwolin	1	18	**19**	0,50	11,25	**11,75**
4	Grodzisk Maz.	0	7	**7**	0,00	2,40	**2,40**
5	Grójec	20	28	**48**	83,23	13,52	**96,75**
6	Kozienice	4	7	**11**	1,25	6,35	**7,60**
7	Lipsko	0	3	**3**	0,00	1,57	**1,57**
8	Łosice	0	1	**1**	0,00	0,10	**0,10**
9	Maków Maz.	0	2	**2**	0,00	0,43	**0,43**
10	Mińsk Maz.	1	6	**7**	0,10	0,83	**0,93**
11	Mława	0	0	**0**	0,00	0,00	**0**
12	Nowy Dwór Maz.	0	0	**0**	0,00	0,00	**0**
13	Ostrołęka	4	18	**22**	2,60	10,62	**13,22**
14	Ostrów Maz.	0	0	**0**	0,00	0,00	**0**
15	Piaseczno	14	14	**28**	11,17	9,85	**21,02**
16	Płock	95	110	**205**	72,34	90,30	**162,64**
17	Płońsk	4	12	**16**	1,18	1,15	**2,33**
18	Przysucha	7	34	**41**	2,68	18,47	**21,15**
19	Pułtusk	0	3	**3**	0,00	1,17	**1,17**
20	Radom	1	8	**9**	0,40	3,53	**3,93**
21	Siedlce	0	0	**0**	0,00	0,00	**0**
22	Sochaczew	9	11	**20**	10,70	7,16	**17,86**
23	Sokołów Podlaski	0	0	**0**	0,00	0,00	**0**
24	Warszawa	9	8	**17**	3,86	2,96	**6,82**
25	Wyszków	14	124	**138**	8,88	61,87	**70,75**
	Razem	**196**	**434**	**630**	**218,49**	**280,09**	**498,58**

Największa liczba plantacji materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych w kategorii elitarny i kwalifikowany oraz CAC jest na terenie oddziału Płock (205), Wyszków (138) Grójec (48), Przysucha (41) oraz Piaseczno (28).

Wykres 3.9. Liczba plantacji materiału szkółkarskiego w kategorii elitarny, kwalifikowany i CAC w 2018 r. według oddziałów WIORiN Warszawa

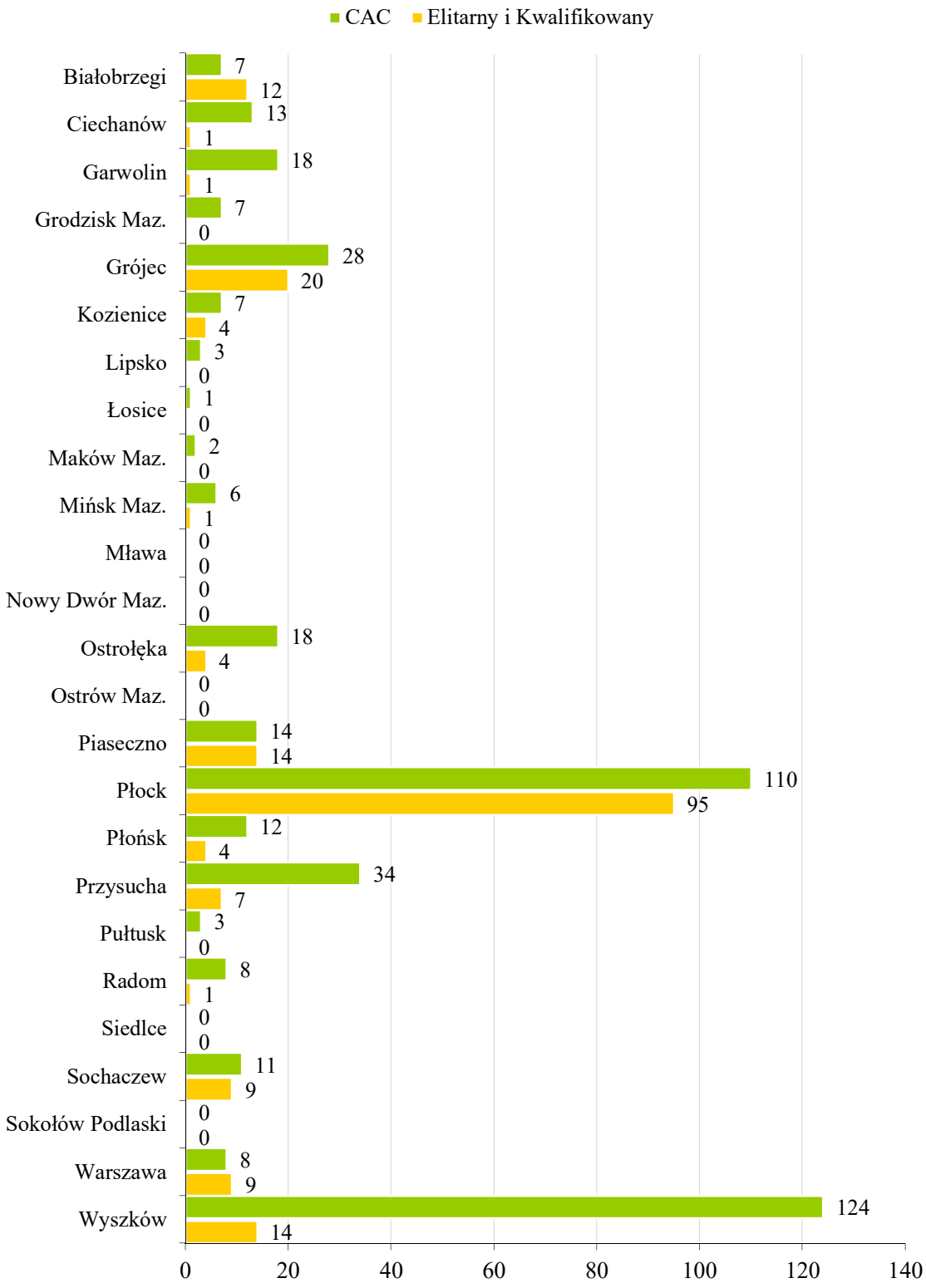

Korelacje pomiędzy materiałem szkółkarskim roślin sadowniczych zakwalifikowanym urzędowo, a zgłoszonym CAC przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3.10. Produkcja materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych według rodzajów w kategorii elitarny (E), kwalifikowany(C) i CAC w 2018 roku

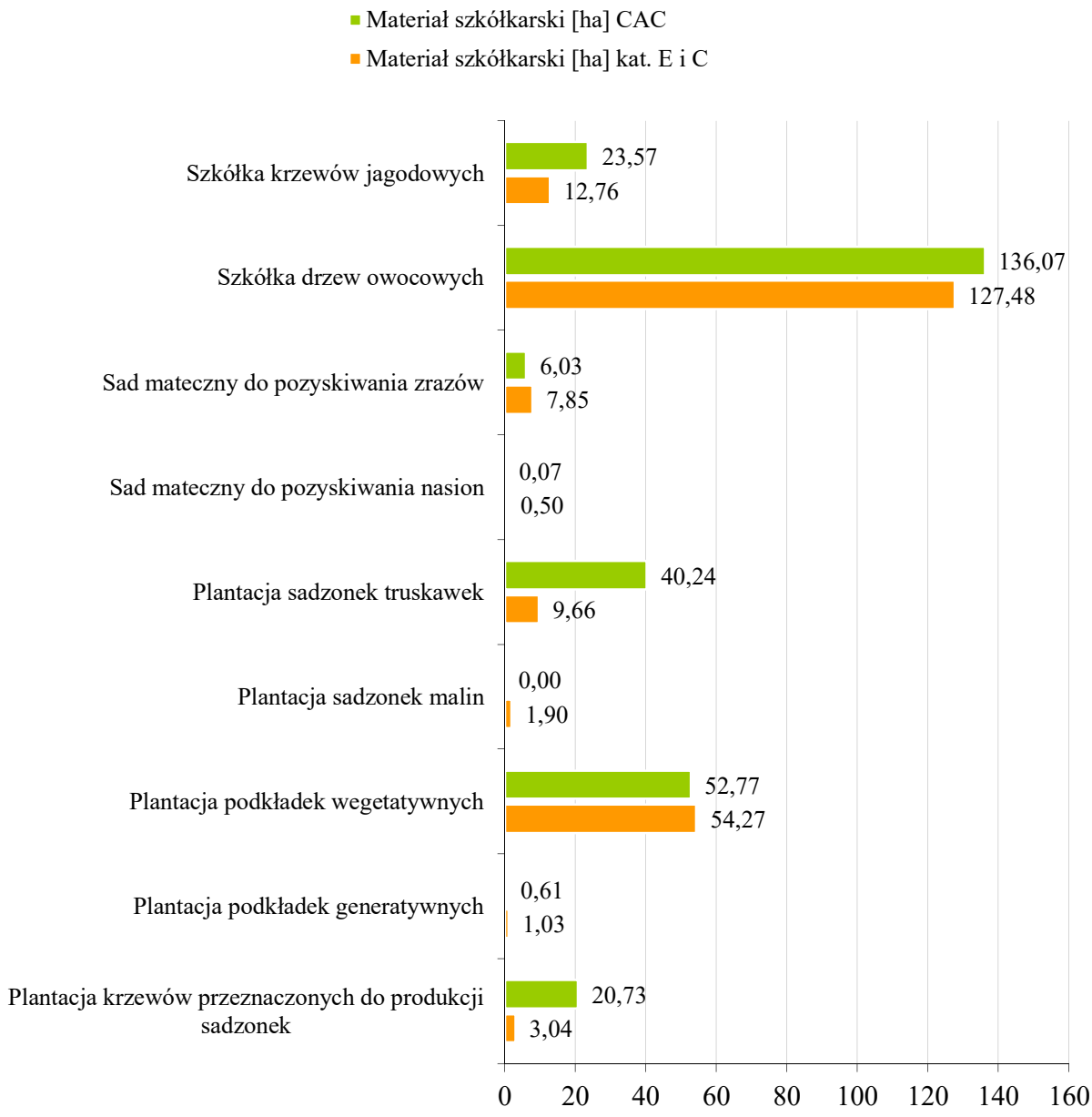

Tab. 3.9. Ilość materiału szkółkarskiego zakwalifikowanego w poszczególnych gatunkach i rodzajach materiału szkółkarskiego elitarnego (E) i kwalifikowanego (C) w latach 2017 – 2018

Lp.	Gatunek	Ilość zakwalifikowanych roślin/sztuk		
	Rodzaj materiału szkółkarskiego	**Rok 2017**	**Rok 2018**	**wzrost (+); spadek (-)**
1.	**Brzoskwinia**			
	Plantacja podkładek generatywnych	1550	0	-1550
	Szkółka drzew owocowych	1900	360	-1540
2.	**Czereśnia**			
	Plantacja podkładek wegetatywnych	587380	610265	+22885
	Szkółka drzew owocowych	76085	51910	-24175
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów (oczek)	641950	818700	+176750
3.	**Czereśnia ptasia**			
	Plantacja podkładek generatywnych	40000	0	-40000
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	50	50	0
4.	**Grusza domowa**			
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów (oczek)	229400	337800	+108400
	Szkółka drzew owocowych	255050	241030	-14020
5.	**Grusza kaukaska**			
	Plantacja podkładek generatywnych	26000	1000	-25000
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	1	1	0
6.	**Jabłoń domowa**			
	Plantacja podkładek generatywnych	0	0	0
	Plantacja podkładek wegetatywnych	11322840	11634235	+311395
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	18	0	-18
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów (oczek)	9999540	13917370	+3917830
	Szkółka drzew owocowych	3683340	3938750	+255410
	Szkółka drzew owocowych przeznaczonych na sady zraźnikowe i nasienne	0	4400	+4400
7.	**Morela**			
	Szkółka drzew owocowych	1925	255	-1670
8.	**Malina właściwa**			
	Plantacja mateczna sadzonek malin (elitarna)	1204400	888600	-315800
9.	**Pigwa pospolita**			
	Plantacja podkładek wegetatywnych	433950	329850	-104100
10.	**Porzeczka czarna**			
	Plantacja elitarna krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	132500	30000	-102500
	Plantacja krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	1482100	1388200	-93900

Lp.	Gatunek	Ilość zakwalifikowanych roślin/sztuk		
	Szkółka krzewów jagodowych	1195950	818000	-377950
	Szkółka krzewów jagodowych przeznaczonych na pl. reprodukcyjne	0	8000	+8000
11.	**Porzeczka czerwona**			
	Plantacja krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	237500	228000	-9500
	Szkółka krzewów jagodowych	276500	295500	+19000
12.	**Truskawka**			
	Plantacja mateczna sadzonek truskawek (elitarna)	230060	263000	+32940
	Plantacja sadzonek truskawek	2855900	2446180	-409720
13.	**Wiśnia**			
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów (oczek)	967100	653500	-313600
	Szkółka drzew owocowych	268240	214000	-54240
14.	**Śliwa domowa**			
	Plantacja podkładek generatywnych	100000	100000	0
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	0	0	0
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów (oczek)	2900	6100	+3200
	Szkółka drzew owocowych	37210	37495	+285
15.	**Agrest**			
	Plantacja elitarna krzewów jagodowych przeznaczonych do produkcji sadzonek	0	0	0
	Plantacja krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	208925	73650	-135275
	Szkółka krzewów jagodowych	277550	114150	-163400
16.	**Antypka**			
	Plantacja podkładek generatywnych	123000	90500	-32500
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	30	30	0
17.	**Ałycza**			
	Plantacja podkładek generatywnych	82500	8000	-74500

W zakresie produkcji materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych w kategorii kwalifikowany w 2018 roku jak i w latach ubiegłych zaobserwowano brak produkcji zrazów (oczek) do okulizacji i szczepienia z rodzaju *Prunus* - śliwa domowa oraz drastyczny spadek produkcji nasion w sadach matecznych do ich pozyskiwania.

Obserwuje się w dalszym ciągu zmniejszoną produkcję drzewek owocowych z rodzaju *Prunus*: brzoskwini, moreli i czereśni. Natomiast wzrosła produkcja drzewek owocowych z rodzaju *Malus* - jabłoni domowej w stosunku do produkcji w 2017 roku. Zaobserwowano również w kategorii elitarny zwiększoną produkcję sadzonek z rodzaju *Fragaria* – truskawki.

Zmniejsza się produkcja krzewów jagodowych z rodzaju *Ribes* - agrest, porzeczka czarna i porzeczka czerwona.

Na terenie woj. mazowieckiego znajdują się dostawcy posiadający gospodarstwa o dużej powierzchni upraw szkółkarskich 10 – 20 ha, którzy decydują się na wytwarzanie materiału szkółkarskiego kategorii elitarny i kwalifikowany.

Dostawcy materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych są otwarci na nową wiedzę z zakresu produkcji szkółkarskiej i starają się produkować materiał coraz lepszej jakości

Zwiększenie produkcji drzew owocowych, szczególnie jabłoni, spowodowane jest perspektywą przyszłego eksportu owoców do Chin.

Coraz większym zainteresowaniem, zwłaszcza do dużych nasadzeń towarowych, cieszą się drzewka dwuletnie z zimowego szczepienia w ręku. Zmienia się technika zakładania szkółek oraz plantacji matecznych, dostawcy zagęszczają sadzenie drzew i krzewów.

W obrocie materiałem szkółkarskim pochodzącym z produkcji w 2018 roku największym zainteresowaniem cieszą się odmiany jabłoni: Gala, Red Delicious, Reno 2, Camspur, Gloster, Idared, Muna, Najdared, Szampion. Poszukiwane są odmiany o owocach wybarwionych.

Na terenie woj. mazowieckiego do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa zgłosiło się 14 producentów uprawiających winorośl o powierzchni 28,86 ha, z których winogrona są przeznaczone do wyrobu wina. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadza kontrole upraw winorośli zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. z 2018 r. poz. 1159 ze zm.). W wyniku przeprowadzonych kontroli upraw winorośli stwierdzono rozbieżności pomiędzy wykazem upraw przekazanym przez KOWR a wynikami kontroli.

Wyniki kontroli przekazano do Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

3.2. Nadzór nad materiałem siewnym

3.2.1. Wpis podmiotów do ewidencji przedsiębiorców, rolników i dostawców

Zgodnie z art. 84, 86, 87 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2017 r. poz. 633 ze zm.) obrót materiałem siewnym dla profesjonalnych odbiorców może prowadzić przedsiębiorca, rolnik i dostawca, który zgłosi zamiar prowadzenia obrotu tym materiałem właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi i zostanie wpisany do:

- ewidencji przedsiębiorców,
- ewidencji rolników,
- ewidencji dostawców.

Tab. 3.10. Wpis do ewidencji przedsiębiorców, dostawców i rolników dokonujących obrotu materiałem siewnym według stanu na dzień 31.12.2018 r.

Lp.	Oddział	Ilość podmiotów wpisanych do ewidencji		
		przedsiębiorców	dostawców	rolników
1	Białobrzegi	16	21	0
2	Ciechanów	24	12	2
3	Garwolin	8	18	0
4	Grodzisk Maz.	42	47	5
5	Grójec	6	47	1
6	Kozienice	10	15	0
7	Lipsko	23	4	1
8	Łosice	13	7	1
9	Maków Maz.	51	41	6
10	Mińsk Maz.	9	11	0
11	Mława	36	5	1
12	Nowy Dwór Maz.	22	50	6
13	Ostrołęka	34	18	0
14	Ostrów Maz.	27	18	1
15	Piaseczno	9	34	4
16	Płock	53	34	2
17	Płońsk	22	9	5
18	Przysucha	15	20	0
19	Pułtusk	18	7	1
20	Radom	32	49	2
21	Siedlce	33	10	2
22	Sochaczew	15	15	2
23	Sokołów Podl.	48	10	3
24	Warszawa	87	81	4
25	Wyszków	12	56	2
	Razem	**665**	**639**	**51**

Wykres 3.11. Wpis do ewidencji przedsiębiorców, dostawców i rolników dokonujących obrotu materiałem siewnym według stanu na dzień 31.12.2018 r.

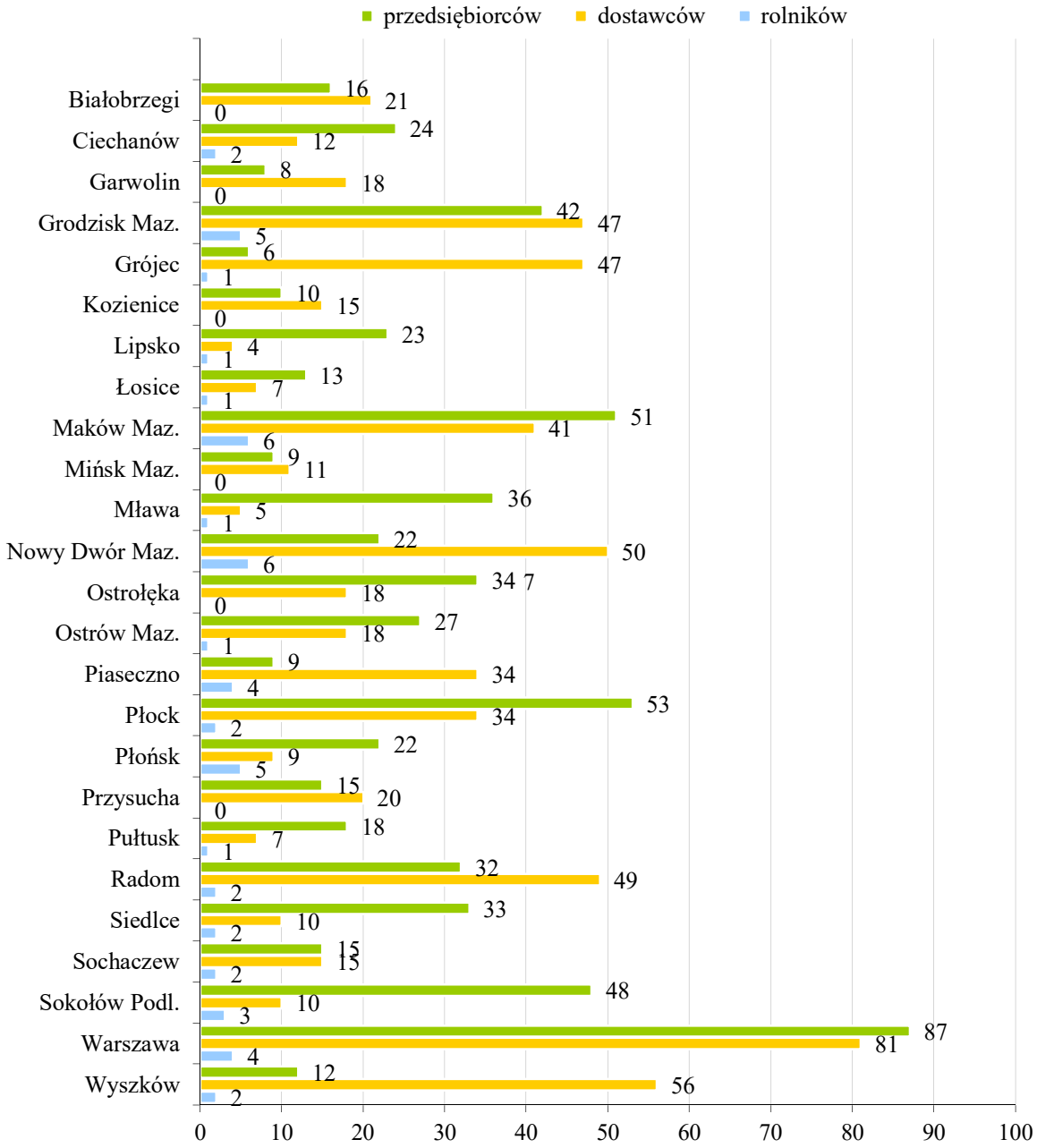

3.2.2. Kontrola materiału siewnego

W 2018 roku skontrolowano ogółem 1427 podmiotów wytwarzających, prowadzących obrót materiałem siewnym roślin rolniczych i warzywnych, materiałem szkółkarskim roślin sadowniczych, materiałem rozmnożeniowym i nasadzeniowym roślin warzywnych i ozdobnych.

Ogółem przeprowadzono 1976 kontroli, w tym:

- kontroli kompleksowych – 52,
- kontroli problemowych – 1872,
- kontroli sprawdzających – 19,
- kontroli doraźnych – 33.

Tab. 3.11. Ilości przeprowadzonych kontroli materiału siewnego, dostawców, kwalifikatorów i upraw na obecność GMO przez oddziały w 2018 r.

Lp.	Oddział	Ilość przeprowadzonych kontroli				
		materiału siewnego	dostawców	kwalifikatorów	upraw na GMO	ogółem
1	Białobrzegi	1	25	0	5	31
2	Ciechanów	34	20	5	18	77
3	Garwolin	12	13	2	20	47
4	Grodzisk Maz.	70	30	4	12	116
5	Grójec	11	50	3	5	69
6	Kozienice	10	22	3	20	55
7	Lipsko	20	12	31	16	79
8	Łosice	21	8	0	34	63
9	Maków Maz.	24	46	15	50	135
10	Mińsk Maz.	1	10	0	25	36
11	Mława	13	5	5	30	53
12	Nowy Dwór Maz.	33	50	10	15	108
13	Ostrołęka	10	33	0	22	65
14	Ostrów Maz.	7	24	1	69	101
15	Piaseczno	7	41	2	5	55
16	Płock	81	37	39	35	192
17	Płońsk	25	16	13	23	77
18	Przysucha	9	42	3	20	74
19	Pułtusk	21	3	20	23	67
20	Radom	25	44	4	23	96
21	Siedlce	27	8	0	34	69
22	Sochaczew	15	11	4	22	52
23	Sokołów Podl.	24	11	4	20	59
24	Warszawa	46	41	0	10	97
25	Wyszków	5	63	0	35	103
	Ogółem	**552**	**665**	**168**	**591**	**1976**

Wykres 3.12. Ilość przeprowadzonych kontroli ogółem przez oddziały w 2018 r.

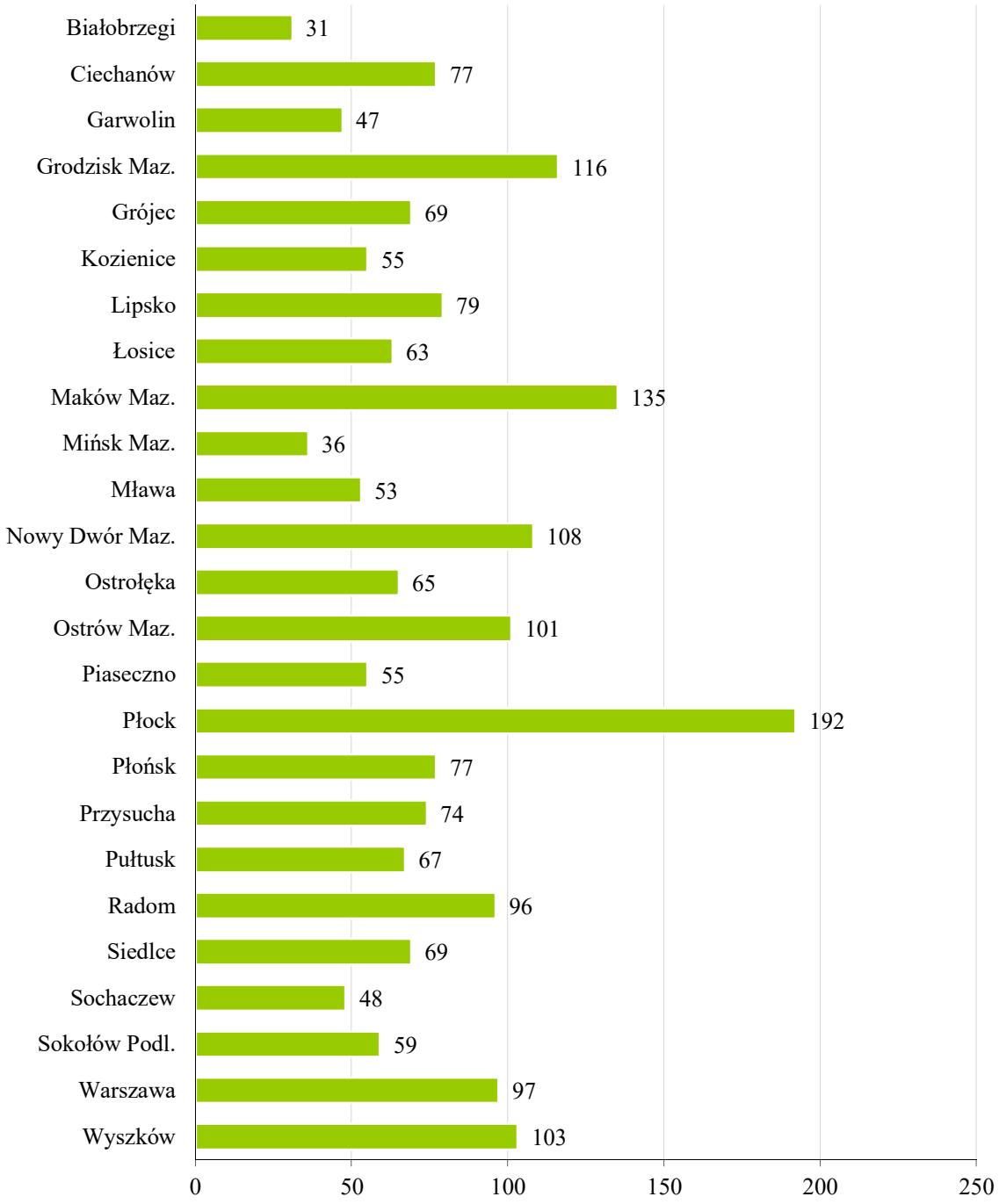

Skontrolowano w obrocie:

- 1738 partii roślin rolniczych – 4216,04 ton,
- 4111 partii materiału siewnego roślin warzywnych o łącznej masie 60270,0 kg,
- 75949 szt. roślin materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego warzyw,
- 1157249 szt. materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych,
- 59675 szt. materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych.

Tab. 3.12. Ilość materiału siewnego skontrolowanego w obrocie, zakwestionowanego i wycofanego z obrotu w 2018 roku

Grupy roślin	Liczba partii skontrolowanych	J.m.	Wielkość skontrolowanych partii (t/kg/szt.)			Liczba pobranych prób kontrolnych	Nie odpowiadało wymaganiom		Wycofano z obrotu na podstawie decyzji	
			ogółem	w tym materiału kat. standard/CAC	M.S. niedopuszczony do obrotu wg art. 104 ustawy		skontrolowanych partii ogółem	w tym partii ze względu na jakość	partii	ton/j.s./kg/szt.
Zboża ozime*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	306	ton	1 325,0		0,0	55,0	1,0	1,0	0,0	0,0
Zboża jare*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	327	ton	1 291,0		0,0	88,0	2,0	2,0	0,0	0,0
Kukurydza*	22	j.s.	4 368		0	8	0	0	0	0
	499	ton	492,0		3,0	27,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bobowate grubonas.*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	31	ton	131,0		0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bobowate drobnonas.*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	33	ton	114,0		0,0	3,0	0,0	0,0	1,0	0,0
Trawy	406	ton	339,0		49,0	16,0	4,0	4,0	7,0	49,7
Inne rolnicze	5	ton	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0
Oleiste i włókniste	40	j.s.	12 885		0	0	0	0	0	0
	26	ton	71,0		2,0	10,0	0,0	0,0	1,0	1,0
Burak cukrowy*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	0	ton	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Burak pastewny*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	0	ton	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ziemniak	43	ton	140,3		0,0	14,0	3,0	3,0	0,0	0,0
Warzywa - nasiona	4 111	kg	60 280,0	56 394,0	20,0	482,0	67,0	66,0	72,0	233,6
Drzewka owocowe		szt.	848 674	795 574	0	0	0	0	0	0
Krzewy jagodowe		szt.	273 005	273 005	0	0	0	0	0	0

Grupy roślin	Liczba partii skontrolowanych	J.m.	Wielkość skontrolowanych partii (t/kg/szt.)			Liczba pobranych prób kontrolnych	Nie odpowiadało wymaganiom		Wycofano z obrotu na podstawie decyzji	
			ogółem	w tym materiału kat. standard/CAC	M.S. niedopuszczony do obrotu wg art. 104 ustawy		skontrolowanych partii ogółem	w tym partii ze względu na jakość	partii	ton/j.s./kg/szt.
Podkładki		szt.	0	0	0	0	0	0	0	0
Sadzonki truskawek		szt.	2 400	2 400	0	0	0	0	0	0
Inny materiał szkółkarski		szt.	2 484	2 214	0	0	0	0	0	0
Sadzonki winorośli		szt.	30 686	0	0	0	0	0	0	0
Warzywa - rozmnoż. i nasadzeniowy		szt.	75 949	0	0	0	0	0	0	0
w tym cebula dymka		kg	745 800,0	745 800,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Materiał ozdobny		szt.	59 675	0	0	0	0	0	0	0

Z materiału siewnego znajdującego się w obrocie pobrano ogółem 692 szt. prób do kontrolnej oceny laboratoryjnej (zdolność kiełkowania nasion),

w tym:

- roślin rolniczych - 210 szt.,
- roślin warzywnych - 482 szt.

Ponadto pobrano próby kontrolne do oceny:

- weryfikacyjnej sadzeniaków ziemniaka - 14 szt.,
- modyfikacji genetycznej (GMO) kukurydzy - 6 szt.,
- modyfikacji genetycznej (GMO) rzepaku - 3 szt.

W wyniku kontrolnego laboratoryjnego badania - nie odpowiadało wymaganiom jakościowym z uwagi na niską zdolność kiełkowania nasion – **62** szt. prób, tj. 8,9 % badanych prób,

w tym:

- roślin warzywnych kat. standard - 54 szt.,
- roślin rolniczych - 8 szt.

Na 14 prób sadzeniaka ziemniaka i w kontrolnej ocenie zdrowotności – w 3 próbach stwierdzono ponadnormatywne porażenie wirusami.

W próbach kukurydzy i rzepaku nie stwierdzono modyfikacji genetycznej.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w czasie kontroli:

1. wydano 53 decyzji zakazu obrotu na 49,7 t materiału siewnego roślin rolniczych i 233,6 kg roślin warzywnych , z uwagi na:
   a. materiał siewny znajdujący się w obrocie niespełniający wymaganiom jakościowym z uwagi na niską zdolność kiełkowania nasion /próby kontrolne/,
   b. brak aktualnych informacji z okresowej oceny laboratoryjnej materiału siewnego znajdującego się w obrocie,

2. Nałożono 19 mandatów karnych na kwotę 4.350 zł , z uwagi na*:*
   - art. 126 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2017r. poz. 633 ze zm.) składanie wojewódzkiemu inspektorowi nieprawdziwych informacji dot. obrotu materiału siewnego – 1 mandat na kwotę 400 zł,
   - art. 126 ust.1 pkt 6 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2017r. poz. 633 ze zm.) nie zaopatrywanie materiału siewnego w etykiety, nie dołączanie dokumentu dostawcy, szkółkarskiego dokumentu dostawcy – 8 mandatów na kwotę 1.400 zł,
   - art.126 ust.1 pkt 7 ustawy z 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2017r. poz. 633 ze zm.) nie umieszczanie na dokumentach sprzedaży numeru partii - 3 mandaty na kwotę 800 zł,
   - art. 126 ust.1 pkt 31 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2017r., poz. 633 ze zm.) nie zgłaszanie w terminie 3 dni od odprawy celnej przywozu materiału siewnego z państw trzecich - 2 mandaty na kwotę 500 zł,
   - art. 126 ust.1 pkt 33 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2017r., poz. 633 ze zm.)obrót materiałem siewnym, który nie został poddany okresowej ocenie laboratoryjnej - 2 mandaty na kwotę 300 zł,
   - art. 107 ust.1 pkt 10 ustawy z dnia 18 grudnia 2003r. o ochronie roślin (Dz.U. z 2017r. poz. 2138 ze zm.) sprzedaż materiału szkółkarskiego bez paszportów roślin – 3 mandaty na kwotę 950 zł.

3. Wydano 40 zaleceń pokontrolnych.

4. Sporządzono 8 pism pokontrolnych.

3.3. Kontrola stosowania materiału siewnego kukurydzy i kontrola upraw rzepaku ozimego w kierunku obecności modyfikacji genetycznej.

Kontrola stosowania materiału siewnego kukurydzy.

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2017 r. poz. 633 ze zm.) dopuszczony jest do obrotu materiał siewny genetycznie zmodyfikowany.

Natomiast Rada Ministrów wprowadziła zakaz stosowania materiału siewnego genetycznie zmodyfikowanego - art. 104 ust. 9 ustawy o nasiennictwie. 2 stycznia 2013 r. Rada Ministrów wydała rozporządzenia:

- w sprawie zakazu stosowania materiału siewnego ziemniaka odmiany Amflora (Dz. U. z 2013 r., poz. 27),
- w sprawie zakazu stosowania materiału siewnego odmian kukurydzy MON 810 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1085 ze zm.).

Powody wprowadzenia zakazu:

- zagrożenie dla hodowców pszczół i rynku miodu,
- brak autoryzacji pyłku genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy MON 810 zgodnie z przepisami UE,
- dodatkowe aspekty bezpieczeństwa.

Kontrole stosowania materiału siewnego kukurydzy przeprowadzano na podstawie Zarządzenia Nr 5/2015 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 11.05.2015 r.

Kontrole polegały na sprawdzeniu dokumentów zakupu materiału siewnego, etykiet urzędowych oraz lustracji upraw kukurydzy w gospodarstwie.

Kontrola upraw rzepaku ozimego w kierunku obecności modyfikacji genetycznej.

Ustawą z dnia 22 marca 2018r. o zmianie ustawy o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 810), która weszła w życie 28 lipca 2018r. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin otrzymała do wykonania nowe zadanie polegające na kontroli upraw kukurydzy, rzepaku, soi pod katem GMO.

Planowane do wykonania kontrole upraw będą prowadzone poprzez:

- kontrolę materiału siewnego będącego w obrocie,
- kontrolę plantacji nasiennych,
- kontrolę upraw towarowych wykonywaną poprzez kontrolę dokumentacji oraz pobieranie prób materiału roślinnego do badań laboratoryjnych pod katem GMO.

Tab. 3.13. Liczba przeprowadzonych kontroli stosowania materiału siewnego kukurydzy i kontroli upraw rzepaku ozimego na obecność modyfikacji genetycznej w latach 2017 – 2018 przez oddziały WIORiN Warszawa

Lp.	Oddział	Liczba kontroli		Liczba pobranych próbek		Liczba wykorzystanych pasków do testów dla kukurydzy	
		rok 2017*	rok 2018*	rok 2017*	rok 2018*	rok 2017	rok 2018
1	Białobrzegi	10	5	2	1	4	4
2	Ciechanów	20	18	3	5	10	10
3	Garwolin	20	20	3	2	6	10
4	Grodzisk Maz.	20	12	3	4	6	6
5	Grójec	5	5	1	1	4	2
6	Kozienice	20	20	3	2	6	10
7	Lipsko	20	16	3	2	6	8
8	Łosice	40	34	7	8	10	20
9	Maków Maz.	60	50	11	10	14	50
10	Mińsk Maz.	41	25	8	2	12	20
11	Mława	40	30	7	2	14	16
12	Nowy Dwór Maz.	20	15	3	1	4	10
13	Ostrołęka	80	22	12	5	20	20
14	Ostrów Maz.	90	69	14	10	16	50
15	Piaseczno	5	5	1	1	4	2
16	Płock	60	35	11	9	14	18
17	Płońsk	20	23	3	4	6	14
18	Przysucha	20	20	3	1	6	14
19	Pułtusk	30	23	6	5	10	14
20	Radom	40	23	7	4	12	12
21	Siedlce	40	34	7	6	12	26
22	Sochaczew	20	22	4	4	8	20
23	Sokołów Podl.	30	20	6	1	14	10
24	Warszawa	10	10	2	1	4	4
25	Wyszków	40	35	7	5	18	30
	Razem	**801**	**591**	**137**	**96**	**240**	**400**

* - rok 2017 dotyczy kontroli i pobranych prób z kukurydzy

* - rok 2018 dotyczy kontroli i pobranych prób z kukurydzy i rzepaku ozimego

Wykres 3.13. Liczba przeprowadzonych kontroli stosowania materiału siewnego kukurydzy i kontroli upraw rzepaku ozimego na obecność modyfikacji genetycznej w roku 2018 przez Oddziały WIORiN Warszawa

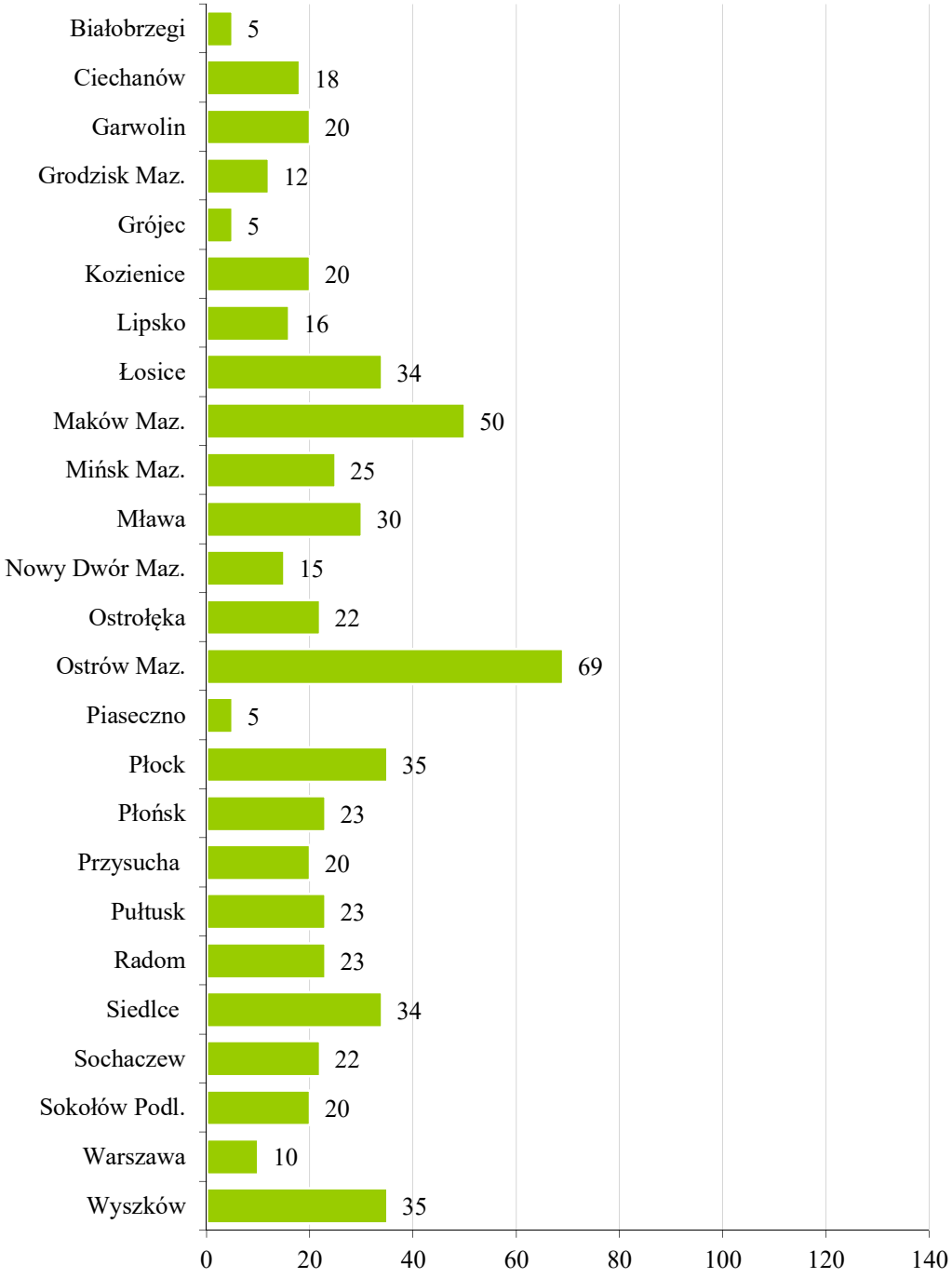

W woj. mazowieckim przeprowadzono kontrole w 550 gospodarstwach rolnych uprawiających kukurydzę na pow. 4159 ha. W czasie kontroli wykorzystano 400 pasków testowych ELISA. Pobrano 55 próbek z liści kukurydzy do badań w kierunku modyfikacji genetycznej typu MON 810 do

Laboratorium WIORiN w Rzeszowie. W wyniku wykonywania testów paskowych, badania prób liści kukurydzy nie stwierdzono modyfikacji genetycznej.
Jesienią 2018 roku inspektorzy WIORiN Warszawa przeprowadzili 41 kontroli upraw rzepaku ozimego, przekazując próbki z materiału roślinnego do badań na obecność GMO. Nie stwierdzono modyfikacji genetycznej.

3.4. Rolnictwo ekologiczne

W 2018 roku **wydano 127 decyzji** na zastosowanie w rolnictwie ekologicznym materiału siewnego, materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych, materiału szkółkarskiego nie wyprodukowanego metodami ekologicznymi, zwanego „materiałem konwencjonalnym".
Tab. 3.14. Liczba wydanych decyzji ekologicznych w poszczególnych oddziałach WIORiN Warszawa w latach 2017 – 2018

Lp.	Oddział	Rok 2017	Rok 2018
1	Białobrzegi	4	5
2	Ciechanów	5	4
3	Garwolin	3	2
4	Grodzisk Maz.	7	0
5	Grójec	3	6
6	Kozienice	3	4
7	Lipsko	4	2
8	Łosice	0	0
9	Maków Maz.	8	9
10	Mińsk Maz.	3	5
11	Mława	5	2
12	Nowy Dwór Maz.	3	6
13	Ostrołęka	3	9
14	Ostrów Maz.	2	3
15	Piaseczno	12	7
16	Płock	8	9
17	Płońsk	1	4
18	Przysucha	6	12
19	Pułtusk	2	3
20	Radom	12	12
21	Siedlce	2	3
22	Sochaczew	1	2
23	Sokołów Podl.	1	2
24	Warszawa	23	16
25	Wyszków	0	0
	Ogółem	**121**	**127**

Ilość wydanych decyzji w 2018 roku w porównaniu do roku ubiegłego wzrosła o 6. Zwiększa się ilość zgłoszonego materiału siewnego do wykazu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa wyprodukowanego metodami ekologicznymi.

Wykres 3.14. Liczba wydanych decyzji ekologicznych w poszczególnych oddziałach w latach 2017 – 2018

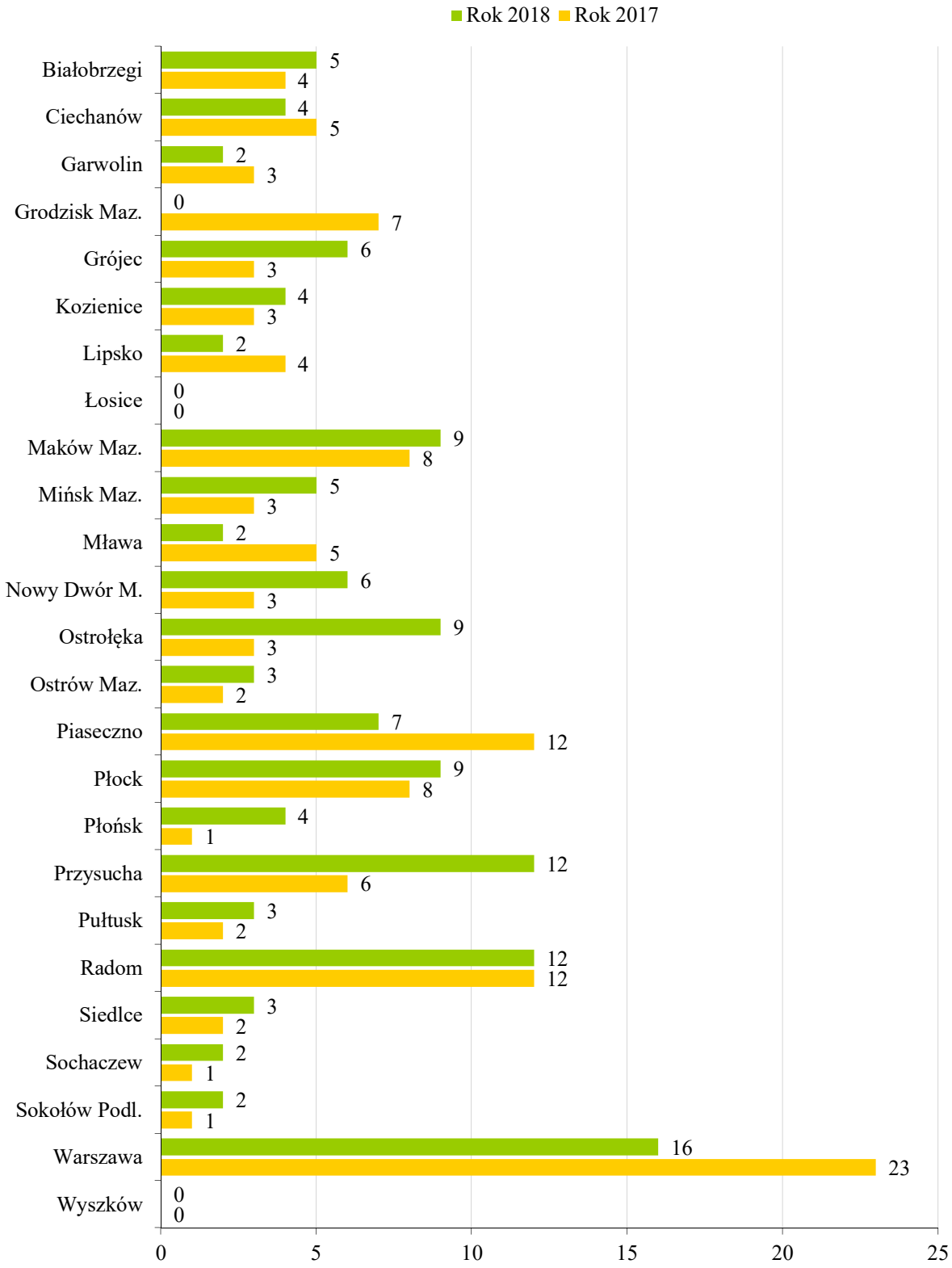

4. Diagnostyka laboratoryjna

4.1. Badania laboratoryjne

4.1.1. Działalność diagnostyczna Laboratorium Wojewódzkiego WIORiN

W 2018 roku w Laboratorium Wojewódzkim Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie przebadano ogółem **14 457 próbek** roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, wykonując **19 655 analiz laboratoryjnych**.

Ilości próbek przebadanych w rozbiciu na typy badań w 2018 r. przedstawia się następująco:

- ilość próbek dostarczonych do analiz nematologicznych/entomologicznych/ herbologicznych – **6 423 próbki** (43,13 % ogółu przebadanych próbek).
- ilość próbek dostarczonych do analiz mikologicznych – **3 364 próbek** (22,59 % ogółu przebadanych próbek).
- ilość próbek dostarczonych do analiz bakteriologicznych – **2 263 próbek** (15,2 % ogółu przebadanych próbek).
- ilość próbek dostarczonych do analiz wirusologicznych – **2 843 próbek** (19,09 % ogółu przebadanych próbek).*

*Uwaga: suma powyższych ilości próbek w rozbiciu na typy badań nie będzie równa w/w ogólnej liczbie próbek przebadanych laboratorium, ponieważ jedna próbka może być pobrana w kierunku kilku grup organizmów szkodliwych.

Wykres 4.1. Procentowy udział próbek przebadanych w rozbiciu na typy badań w Laboratorium Wojewódzkim w 2018 r.

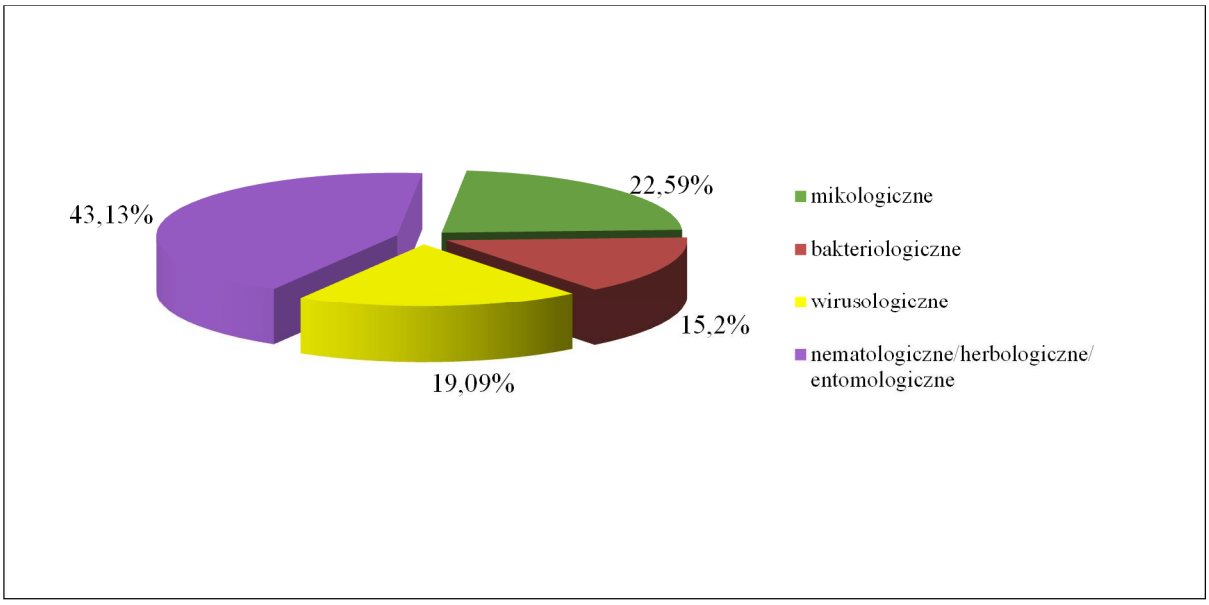

Tabela 4.1. Liczba przebadanych próbek w rozbiciu na typy badań w Laboratorium Wojewódzkim i pracowni laboratoryjnej Oddziału Granicznego w 2018r.

Nazwa jednostki	Typ badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba wykryć
Laboratorium Wojewódzkie	Bakt./ento./herb./mik./nem./ wirus.	4	0
Laboratorium Wojewódzkie	Bakteriologiczne	2263	186
Laboratorium Wojewódzkie	Entomologiczno/herbologiczne	4	0
Laboratorium Wojewódzkie	Entomologiczne	784	59
Laboratorium Wojewódzkie	Herbologiczne	49	0
Laboratorium Wojewódzkie	Mikologiczne	3364	6
Laboratorium Wojewódzkie	Nematologiczne	5244	20
Laboratorium Wojewódzkie	Wirusologiczne	2518	2
Oddział Graniczny	Entomologiczne	317	1
Oddział Graniczny	Nematologiczne	21	0
Oddział Graniczny	Wirusologiczne	274	0

Wykres 4.2. Łączna liczba przebadanych próbek i wykonanych analiz w Laboratorium Wojewódzkim WIORiN w 2018 r. ze względu na typ badań:

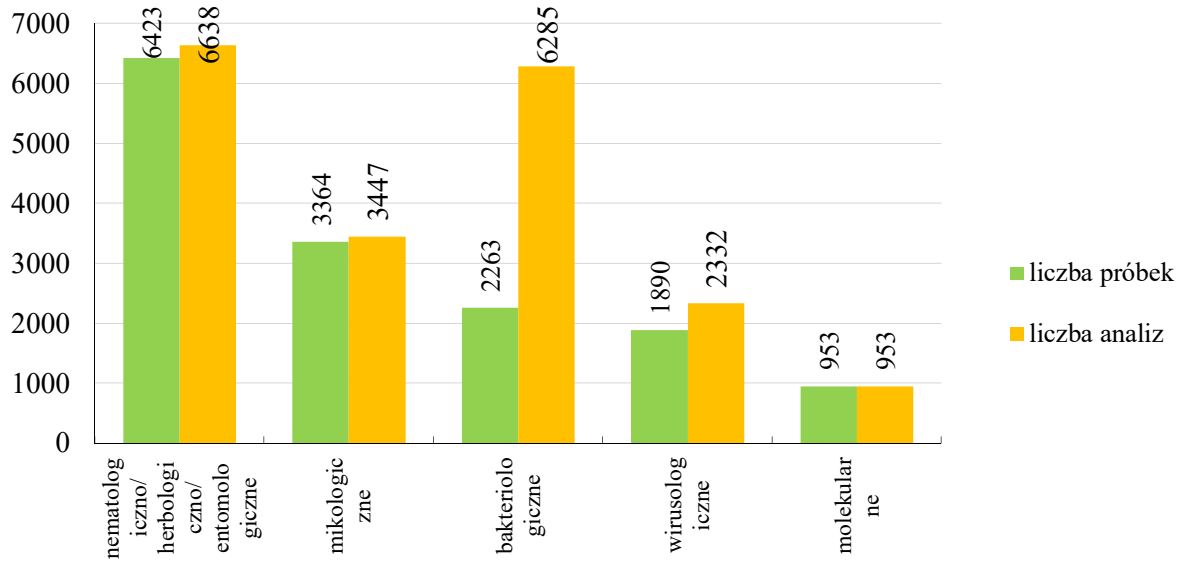

Wykres 4.3 Liczba przebadanych próbek w poszczególnych pracowniach Laboratorium Wojewódzkiego w latach 2016-2018:

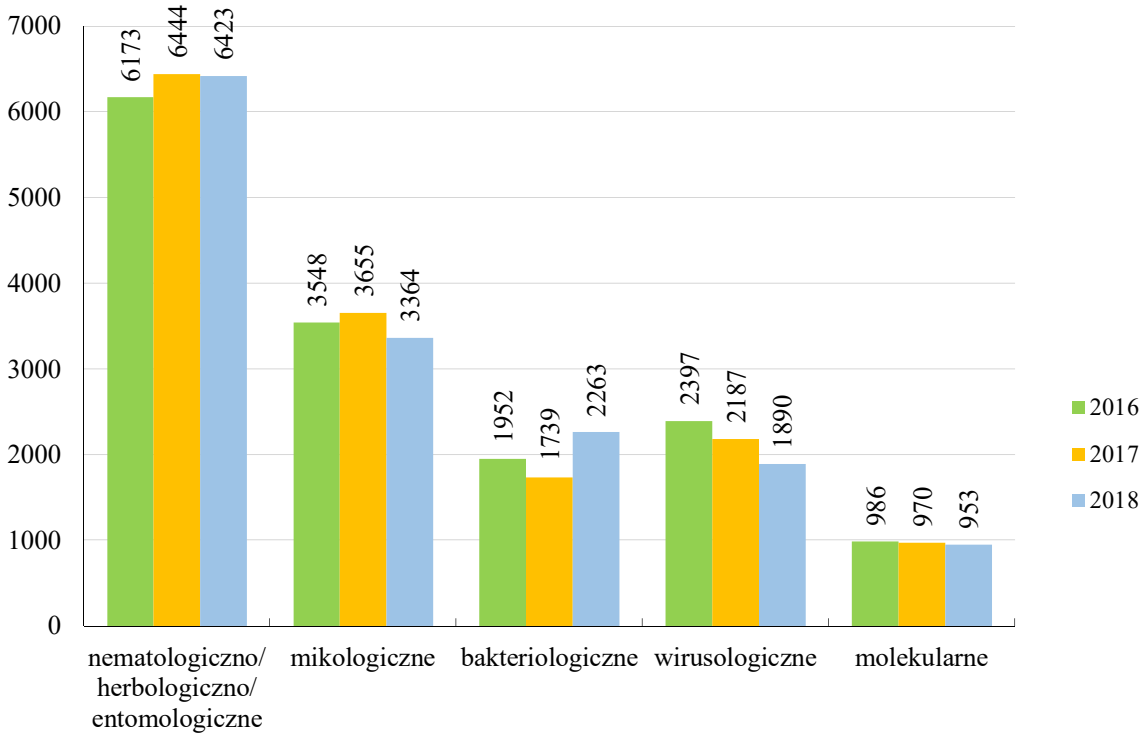

Wykres 4.4. Liczba wykonanych analiz laboratoryjnych w Laboratorium Wojewódzkim WIORiN w latach 2016-2018:

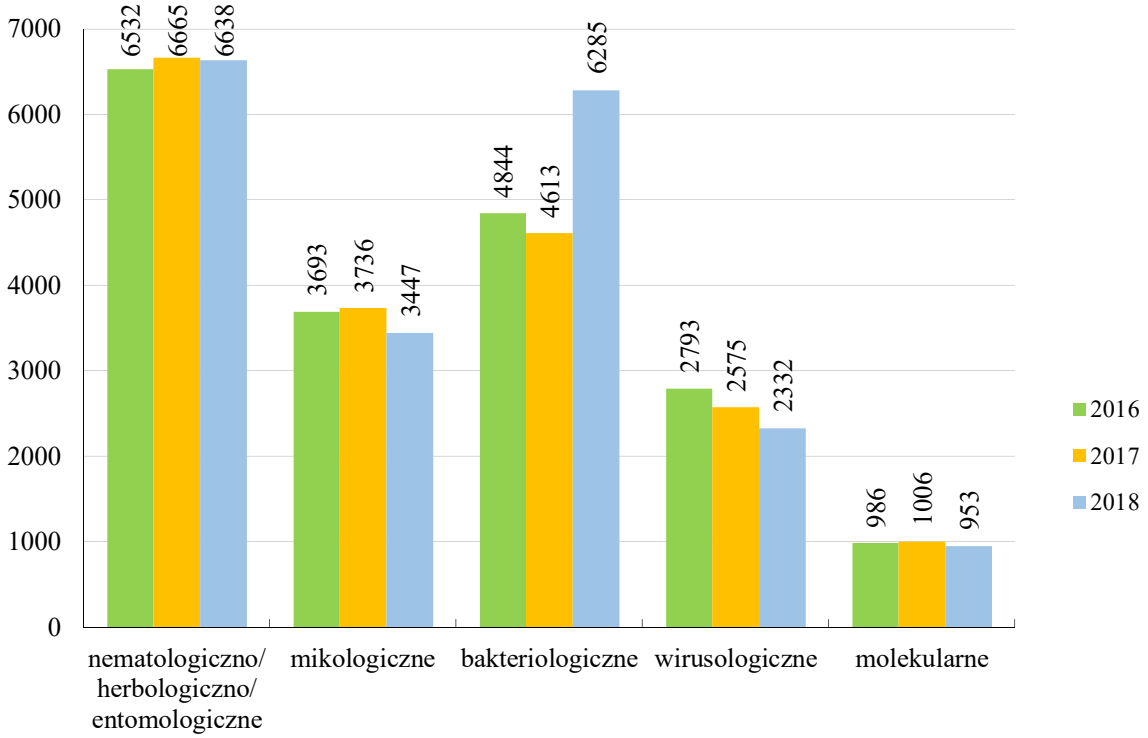

- **Pracownia molekularna**

W pracowni molekularnej przebadano **953 próbki materiału roślinnego** w kierunku *Apple proliferation mycoplasm* – proliferacji jabłoni - 745 próbek pędów z drzew jabłoni z materiału szkółkarskiego, w kierunku obecności wiroida *Chryzantemum stund viroid* – 32 próbki roślin chryzantem. W ramach monitoringu przebadano 10 próbek kwalifikowanego materiału siewnego sadzeniaków ziemniaka w stopniach klasy unijnej: kl E_{VII}, kl A_{VIII}, kl B_{IX} na obecność *Potato spindle tuber viroid* - wrzecionowatość bulw ziemniaka, 2 próbki ziemniaków z upraw towarowych i 164 próbki ziemniaków z materiału in vitro. Łącznie wykonano 953 analiz.

Tabela 4.2. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2018 r. :

Kierunek badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	Uwagi
Apple proliferation mycoplasm – Ap MLO	745	745	-	
Chryzantemum stund viroid - CSVd	32	32	-	
Potato spindle tuber viroid - PSTVd	176	176	-	

- **Pracownia nematologii/entomologii/herbologii:**

W pracowni nematologii/entomologii/herbologii ogółem wykonano **6 638 analiz laboratoryjnych.** W grupie tej przeważały badania gleby i podłoży uprawowych na obecność cyst mątwików z rodzaju *Globodera* – 4 123 próbki. W 13 próbkach gleby wykryto *Globodera rostochiensis.* Ponadto, w ramach obowiązku przebadania gleby na obecność nicieni, przed posadzeniem roślin na plantacjach materiału szkółkarskiego

wykonano badania na obecność nicieni *Longidorus spp. i Xiphinema spp.* – 190 próbek. Badano również nasiona cebuli i cebulę dymkę pod kątem obecności niszczyka zjadliwego *Ditylenchus dipsaci* – 526 próbek.

Przebadano 37 próbek sadzeniaków ziemniaka pod kątem występowania guzaków *Meloidogyne spp.* oraz 135 próbek pod kątem występowania niszczyka ziemniaczaka *Ditylenchus destructor*. Ponadto, w ramach monitoringu występowania węgorka sosnowca *Bursaphelenchus xylophilus* przebadano 263 próbki: drewna, produktów drzewnych i materiału opakowaniowego z drewna. W 6 próbkach wykryto *Bursaphelenchus mucronatus*. Badano również rośliny akwariowe - 13 próbek na obecność nicieni z rodzaju *Hirschmaniella*, porażenia tym nicieniem nie stwierdzono.

W kierunku badań organizmów szkodliwych entomologicznych i herbologicznych przyjęto do badania ogółem 1136 próbek materiału roślinnego: sadzonki roślin ozdobnych i uprawnych, świeże owoce,

produkty magazynowe: nasiona porzeczki, maku, otręby, błonnik itd. Przebadano 157 próbek w kierunku *Tuta absoluta*. Obecność skośnika pomidorowego stwierdzono w 2 próbkach. Przebadano 24 próbki na obecność wciornastka palmowego *Thrips palmi,* 45 próbek w kierunku *Ceratitis capitata.* W badanych próbkach stwierdzono obecność m.in. *Thripidae* (wciornastkowate), *Dispididae* (tarcznikowate), *Torcididae* (zwójkowate), *Tetranychus* (przędziorkowate).

Tabela 4.3. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2018 r.

Kierunek badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	Uwagi
NICIENIE				
Globodera rostochiensis i G*lobodera pallida*	4123	4139	13	Wykryto *Globodera rostochiensis*
Ditylenchus dipsaci	526	526	-	
Longidorus spp. i Xiphinema spp.	190	190	-	Wykryto *Longidorus* nie kwarantannowy w 3 próbkach
Ditylenchus destructor	135	135	-	
Meloidogyne fallax i *Meloidogyne chitwoodi*	37	37	-	
Bursaphelenchus xylophilus	263	274	-	Wykryto *Bursaphelenchus mocronatus* w 6 próbkach
Hirschmaniella spp.	13	13	-	Badania w Oddziale Granicznym
OWADY I NASIONA CHWASTÓW				
Szkodniki owadzie (kwar. i niekwarantannowe) oraz nasiona chwastów, w tym:				
Agrofagi kwarantannowe kraju importującego	32	32	-	
Thripidae	18	18	15	
Thrips palmi	24	24	-	Badania w Oddziale Granicznym
Tuta absoluta	157	157	2	
Ceratitis capitata	45	45	-	
Diaspididae	88	88	32	
Szkodniki owadzie	835	835	-	

- **Pracownia mikologii:**

W pracowni mikologicznej przebadano **3 364 próbek na** obecność grzybów i organizmów grzybopodobnych, wykonując **3447 analiz laboratoryjnych**. W grupie tej przeważały badania gleby i podłoży uprawowych na obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba ***Synchytrium endobioticum* - 3 253 próbki**. Przebadano 64 próbek jabłek na obecność grzyba *Neofabraea malicorticis* z partii owoców przeznaczonych na eksport do Chin – porażenia tym patogenem nie stwierdzono. Ponadto, przebadano próbki materiału rozmnożeniowego: rośliny truskawek pod kątem występowania *Phytophthora fragariae var. fragariae* (czerwonej zgnilizny korzeni truskawek) i rośliny ozdobne na obecność *Phytophthora ramorum.* W badanych próbach dostarczonych do laboratorium nie wykryto obecności tego patogena.

Tabela 4.4. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2018r.

Kierunek badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	Uwagi
Synchytrium endobioticum	3 253	3 253	-	
Neofabraea malicorticis	64	122	-	
Phytophthora ramorum	33	66	-	
Phytophthora fragariae var. *fragariae*	6	6	-	

- **Pracownia bakteriologii:**

W pracowni bakteriologicznej przebadano **2 263 próbki** bulw ziemniaków oraz materiału roślinnego na obecność występowania bakterii kwarantannowych: *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* i *Ralstonia solanacearum.* Ogółem wykonano 6 285 analiz laboratoryjnych, w tym na obecność:

Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus:

- 2 643 testem IF **(**immunofluorescencji),
- 444 testem FISH (fluorescent in situ hybridisation),
- 532 metodą hodowlaną,
- 217 testem biologicznym,
- 186 testem patogeniczności,

Ralstonia solanacearum 2 263 testem IF **(**immunofluorescencji).

Porażenie bakterią kwarantannową *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* stwierdzono w 186 próbkach bulw ziemniaków. Porażenia bakterią *Ralstonia solanacearum* nie stwierdzono.

Tabela 4.5. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2018 r.

Kierunek badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus	2 240	4 022	186	8,3%	
Ralstonia solanacearum (Smith) Yabuuchi et al.	2 263	2 263	-	-	

- **Pracownia wirusologii:**

W kierunku wirusów i organizmów wirusopodobnych ogółem przebadano **1 839 próbek materiału roślinnego**. Ogółem wykonano 1 969 analiz laboratoryjnych. Najliczniejszą grupę stanowiły badania materiału szkółkarskiego w kierunku wirusa szarki *Plum pox potyvirus* – 1 491 próbek. Wirusa pierścieniowej plamistości pomidora *Tomato ringspot virus* poszukiwano w 200 próbkach roślin pelargonii, a w 83 próbkach roślin (niecierpka, pomidora, chryzantemy) wirusa brązowej plamistości pomidora *Tomato spotted wilt virus.*

Przebadano również 65 próbek materiału szkółkarskiego w kierunku występowania wirusów: *Apple chlorotic leaf spot virus*, *Apple mosaic virus* i *Apple stem grooving virus* (w 2 próbkach stwierdzono obecność *wirusa ACLSV*, w 1 próbce stwierdzono obecnośc wirusa *ASGV)*.

Tabela 4.6 Zestawienie liczby próbek i analiz w 2018 r.

Kierunek badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
Plum pox potyvirus - PPV	1 491	1 491	2	0,13	
Tomato ringspot virus - ToRSV	200	200	-	-	Badania w Oddziale Granicznym
Tomato spotted wilt virus - TSWV	83	83	-	-	74 - w Oddziale Granicznym, 9 - LW
Apple chlorotic leaf spot virus - ACLSV	65	65	2	3,1	
Apple mosaic virus - ApMV		65	-	-	
Apple stem grooving virus - ASGV		65	1	1,5	

- **Laboratoryjna ocena zdrowotności sadzeniaków ziemniaka ze zbioru 2018:**

W pracowni wirusologicznej badano również kwalifikowany materiał siewny sadzeniaków ziemniaka. Ogółem przebadano **51 próbek** sadzeniaków ziemniaka (wykonano 363 analizy) na obecność następujących wirusów jakościowych:

- Potato leafroll virus (PLRV) – liściozwój,
- Potato virus Y (PVY) – smugowatość,
- Potato mosaic virus (PVM) – wirus M ziemniaka,
- Potato virus A (PVA) – wirus A ziemniaka,
- Potato virus X (PVX) – wirus X ziemniaka,
- Potato virus S (PVS) – wirus S ziemniaka,

Z przebadanych próbek sadzeniaków ziemniaka zakwalifikowano ogółem 43 próbki. Z powodu ponadnormatywnego porażenia wirusami zdyskwalifikowano 8 próbek sadzeniaków ziemniaka.

Tabela 4.7. Ocena laboratoryjna sadzeniaków ziemniaka w 2018 r.

Laboratoryjna ocena zdrowotności sadzeniaków ziemniaka							
ocena	**objęto oceną**		**zakwalifikowano**		**zdyskwalifikowano**		
	plantacji	**ha**	**plantacji**	**ha**	**plantacji**	**ha**	**%**
W próbie oczkowej i teście ELISA	51	119,58	43	100,63	8	19	15,8

4.2. Rozwój bazy diagnostycznej Inspekcji

4.2.1. Działania w kierunku poprawy warunków technicznych, w tym zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego

Działanie Laboratorium Wojewódzkiego opiera się na dobrze przeszkolonym personelu diagnostycznym oraz wyposażeniu pracowni laboratoryjnych w specjalistyczny, wysokiej klasy sprzęt laboratoryjny. Laboratorium Wojewódzkie spełnia zasady bezpieczeństwa fitosanitarnego poprzez wprowadzone w laboratorium różne rozwiązania organizacyjno-techniczne; podział laboratorium na strefy o różnych poziomach zabezpieczeń, stosowanie komór laminarnych II klasy bezpieczeństwa fitosanitarnego, stanowiących zabezpieczenie przed uwolnieniem organizmów szkodliwych do środowiska, zastosowanie systemu wentylacji powietrza z odpowiednimi filtrami, zastosowanie systemu dezynfekcji ścieków technologicznych.

W 2018 r. laboratorium doposażono w drobny sprzęt laboratoryjny: dla pracowni bakteriologicznej zakupiono: lodówko-zamrażarkę, wagę laboratoryjna, płytę grzewczą, mały autoklaw mikrofalowy do narzędzi; dla entomologii: płytę grzewczą REC; dla pracowni molekularnej: komorę i grzebienie do elektroforezy, dozownik HandyStep .

4.2.2. Działania ukierunkowane na akredytację metod badawczych w Laboratorium Wojewódzkim

Laboratorium Wojewódzkie posiada Certyfikat Akredytacji Laboratorium Badawczego (Nr AB 1167) od 23 marca 2010 roku. Aktualny zakres akredytacji obejmuje 8 metod badawczych.

Dnia 24.09.2018r. w Laboratorium Wojewódzkim odbyła się kolejna ocena na zgodność z normą przeprowadzona przez auditorów PCA.

W dniu oceny Laboratorium otrzymało raport z oceny. Laboratorium spełnia wymagania akredytacyjne oraz utrzymuje kompetencje do wykonywania wszystkich badań wskazanych w zakresie akredytacji oraz zgłoszonych do rozszerzenia zakresu.

Na podstawie wyników oceny w procesie nadzoru akredytacja została utrzymana w dotychczasowym zakresie z uwzględnieniem rozszerzenia i korekty zakresu.

Otrzymaliśmy znowelizowane wydanie nr 10 dokumentu „Zakres Akredytacji Laboratorium Badawczego Nr AB 1167" z dnia 12.10.2018 r. Certyfikat Akredytacji nr AB 1167 ważny do dnia 22.03.2022 r. oraz kontrakt podpisany w dniu 23.03.2010 r. pozostają w mocy.

Tabela 4.8. Metody badawcze objęte systemem akredytacji.

Badane obiekty / Grupa obiektów	Metody badawcze	Procedury badawcze/Dokumenty normatywne
Bulwy ziemniaka/materiał roślinny	Obecność bakterii *Clacibacter michiganensis ssp. sepedonicus.* Metody jakościowe: - Test immunofluorescencji pośredniej (IF) - Test FISH (ang. Fluorescent In Situ Hybridisation) - Test biologiczny i test patogeniczności na roślinach oberżyny - metoda hodowlana	DK 2006/56/WE z dnia 12.06.2006 Załącznik I (z wyłączeniem pkt. 6, 9.1, 9.3, 9.5, 9.6) Załącznik II.
	Obecność bakterii *Ralstonia solanacearum* Metoda jakościowa - Test immunofluororescencji pośredniej (IF)	DK 2006/63/WE z dnia 14.07.2006 Załącznik II Sekcja VI.A.5
Gleba i podłoża uprawowe	Obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba *Synchytrium endobioticum* Metody jakościowe: - Metoda Jellema	Wykrywanie i identyfikacja zarodni przetrwalnikowych *Synchytrium endobioticum* PB/M – 01.00.00 wyd. 6 z dn. 19.02.2016 r.

Badane obiekty / Grupa obiektów	Metody badawcze	Procedury badawcze/Dokumenty normatywne
	Obecność nicieni *Globodera spp.* Metody jakościowe: - Metoda ekstrakcji z zastosowaniem automatycznego ekstraktora cyst, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju *Globodera.* PB/N – 01.00.00 wyd. 6 z dn. 28.11.2011 r.
Trociny, zrębki drewna, drewniane materiały opakowaniowe	Obecność nicieni *Bursaphelenchus* grupa *„xylophilus”.* Metody jakościowe: - Metoda ekstrakcji nicieni z drewna, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju *Bursaphelenchus,* grupa „*xylophilus*”. PB/N-04.00.00 wyd. 4 z dn. 28.11.2011 r.
Gleba i podłoża uprawowe	Obecność nicieni *Longidorus spp.* i *Xiphinema spp.* Metody jakościowe: - Metoda z zastosowaniem aparatu Oostenbrinka, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju *Longidorus* i *Xiphinema.* PB/N-03.00.00 wyd. 4 z dn. 28.11.2011 r.
Materiał roślinny – rośliny *Prunus*	Obecność *Plum pox potyvirus* Metody jakościowe: - Test Elisa	Wykrywanie *Plum pox potyvirus* testem Elisa PB/W-01.00.00 wyd.6 z dn. 06.05.2015r.
Rośliny, części roślin	Obecność organizmu grzybopodobnego *Phytophthora ramorum* Metoda hodowlana Metoda mikroskopowa	Wykrywanie i identyfikacja *Phytophthora ramorum* PB/M-04.00.00 wyd. 1 z dn.12.02.2018 r.

4.3. Nadzór merytoryczny nad działalnością diagnostyczną Inspekcji

4.3.1. Badania biegłości/porównania międzylaboratoryjne

Laboratorium Wojewódzkie w 2018 roku brało udział w 2 badaniach biegłości, których organizatorem było Centralne Laboratorium GIORiN.

Tabela 4.9. Udział Laboratorium Wojewódzkiego w badaniach biegłości w 2018 r.

Metoda badawcza	**Organizator badań biegłości**	**Obiekty badań lub materiały**	**Wynik badań biegłości**
Badania biegłości w zakresie identyfikacji *Phytophtora ramorum* z zast. m. pułapkowej, hodowlanej i mikroskopowej.	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	Zestaw 4 próbek gleby zakażonych plecha *Phytophtora sp*.	ZADAWALAJĄCY
Badania biegłości w zakresie wykrywania obecności *Plum pox potyvirus* w materiale roślinnym	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	Zestaw 3 próbek liści w formie zliofilizowanej.	ZADAWALAJĄCY

Badania biegłości są jednym z elementów, na którym Laboratorium Wojewódzkie buduje swoją wiarygodność i rzetelność do wyników wykonywanych badań.

Uzyskane wyniki z badań biegłości w 2018 r. oraz z ubiegłych latach świadczą o wysokich kompetencjach kadry diagnostycznej Laboratorium Wojewódzkiego oraz o tym, że udział pracowników w szkoleniach specjalistycznych daje oczekiwane rezultaty.

4.3.2. Sterowanie jakością badań

Wszystkie pracownie Laboratorium Wojewódzkiego stosują metody zapewnienia jakości badań takie jak: badania na próbkach archiwalnych, badania równoległe, sprawdzanie badań przy pomocy próbek fortyfikowanych, sprawdzanie wyników przy pomocy materiałów odniesienia. Metody te stosowane są alternatywnie, w miarę potrzeb i możliwości, zgodnie ze specyfiką danej pracowni.

Plan zapewnienia jakości w 2018 r. dla poszczególnych pracowni przedstawia się następująco:

Tabela 4.10. Ilość próbek w ramach zapewnienia jakości badań

Pracownia Laboratorium Wojewódzkiego	Organizm	Badania równoległe	Badania archiwalne	Badania weryfikacyjne w CL Toruń	Badania z użyciem CRM
Nematologia/ entomologia/ herbologia	*Globodera spp.*	94	44	7	-
	Bursaphelenchus xylophilus	98	-	3	-
	Longidorus/ Xyphinema	38	-	11	-
Wirusologia	*PPV*	112	56	3	-
Bakteriologia	*Cms* *Rs*	78	78	38	128
Mikologia	*Synchytrium endobioticum*	94	47	1	-
	Phytophtora ramorum	8	2	2	-
PCR	*Fitoplazmy z grupy 16Srx*	2	18	1	-

Prawidłowe wyniki badań świadczą o kompetencji pracowników i wiarygodności wykonywanych badań.

4.3.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Laboratorium Wojewódzkiego.

W 2018 r. pracownicy Laboratorium Wojewódzkiego uczestniczyli w 22 szkoleniach zewnętrznych związanych z wykonywaniem badań oraz systemami zarządzania laboratorium. W „Rocznym planie szkoleń na 2018r." zaplanowano 14 szkoleń, z czego zrealizowano 12. Dwa szkolenia nie odbyły się z przyczyn niezależnych od laboratorium. Pracownicy wzięli również udział w 9 szkoleniach niezaplanowanych.

Wszyscy pracownicy laboratorium w ciągu całego roku uczestniczą w szkoleniach wewnętrznych dotyczących metod badawczych, wytycznych przekazanych przez Centralne Laboratorium GIORiN, zmian wprowadzanych do dokumentacji systemowej oraz zmian dokumentów Polskiego Centrum Akredytacji. W 2018 r. odbyły się 33 szkolenia wewnętrzne.

Tabela 4.11. Tabela przedstawiająca udział pracowników w zewnętrznych szkoleniach specjalistycznych i szkoleniach z zakresu systemu zarządzania laboratorium:

Lp.	Temat szkolenia	Organizator szkolenia	Liczba osób
1.	Szkolenie dla nowo zatrudnionych pracowników (przy współudziale BNF, BN, BIORiT)	CL	2
2.	Wykrywanie i identyfikacja *Pospiviroidae* z użyciem metody One-step RT-PCR	CL	1
3.	Badanie nasion pomidora na obecność *Pepino mosaic virus* metodą real-time PCR	CL	1
4.	Wykrywanie i identyfikacja bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* za pomocą testu IF i FISH. Wykrywanie i identyfikacja bakterii *Ralstonia solanacearum* za pomocą testu IF:		
	– szkolenie dla nowych pracowników	CL	1
	– szkolenie doskonalące dla specjalistów	CL	1
5.	Test biologiczny i test patogeniczności	CL	1
6.	Metoda hodowlana ze szczególnym uwzględnieniem podłoża MTNA	CL	1
7.	Wykrywanie i identyfikacja grzybów z rodzajów *Monilinia i Neofabraea* metodami hodowlanymi	CL	2

Lp.	Temat szkolenia	Organizator szkolenia	Liczba osób
8.	Wykrywanie i identyfikacja *Phytophthora* do gatunku metodami hodowlanymi	CL	2
9.	Wykrywanie i identyfikacja wciornastków (*Thysanoptera*) (szkolenie dla pracowników laboratoriów)	CL	1
10.	Praktikum entomologiczne (praktyczne doskonalenie metod preparowania owadów, szkolenie dla pracowników laboratoriów)	CL	2
11.	Metody molekularne w diagnostyce nicieni *Ditylenchus dipsaci*, *Ditylenchus destructor*	CL	2
12.	Spotkanie z kierownikami Laboratoriów Wojewódzkich WIORiN z udziałem Wojewódzkich Inspektorów	CL	1
	Szkolenia niezaplanowane		
13.	Better Training for Safer Food ON PHS S9	BARI, ITALY	2
14.	Chwasty i rośliny pasożytnicze zastrzeżone przy eksporcie do określonych krajów trzecich	CL	1
15.	Istota zmian w normie ISO 17025	BZJ	1
16.	Mikroorganizmy zasiedlające ziarno zbóż	Uniwersytet Warmińsko - Mazurski	1
17.	Elastyczny zakres akredytacji	CL	1
18.	Nowelizacja normy ISO/IEC 17025	PCA	1
19.	Szacowanie niepewności metod badawczych	WIORiN Poznań	1
20.	Konwersatorium „Praktycy dla praktyków”	A2KCent	2

Szkolenia zewnętrzne, jak i wewnętrzne są jednym z najważniejszych narzędzi do podnoszenia kompetencji i umiejętności personelu, a co za tym idzie również do doskonalenia Systemu Zarządzania Laboratorium.

5. Ocena laboratoryjna materiału siewnego.

5.1. Ocena laboratoryjna.

Laboratorium Oceny Nasion w okresie sprawozdawczym wykonało ocenę laboratoryjną 3 226 prób materiału siewnego.

Tabela 1.1. Liczba ocenionych laboratoryjnie prób materiału siewnego wg typu oceny

Rodzaj oceny	Liczba prób	Udział [w %]
Ocena urzędowa - pierwotna	674	20,9
Ocena powtórna	87	2,7
Ocena okresowa (remanenty)	860	26,6
Zlecenia	754	23,4
Próby kontrolne	786	24,4
Świadectwa dla mieszanek	65	2,0
Razem	3 226	100,0

Tabela 1.2. Liczba przebadanych partii materiału siewnego kategorii elitarny i kwalifikowany roślin rolniczych oraz ich masa w ocenie laboratoryjnej w 2018 r.

Grupa roślin	Oceniono laboratoryjnie		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		
	partii	ton	partii	ton	partii	ton	%
Razem rośliny rolnicze:	**674**	**9532,3**	**645**	**9303,7**	**29**	**228,6**	**2,4**
w tym:							
1. zbożowe, w tym:	**232**	**5166,5**	**231**	**5148,5**	**1**	**18,0**	**0,3**
- pszenica zwyczajna ozima	72	1819,9	72	1819,9	0	0,0	0,0
- pszenica zwyczajna jara	24	589,8	24	589,8	0	0,0	0,0
- jęczmień ozimy	1	22,9	1	22,9	0	0.0	0,0
- jęczmień jary	33	737,7	33	737,7	0	0,0	0,0
- żyto ozime	15	263,9	15	263,9	0	0,0	0,0
- pszenżyto ozime	53	1163,6	53	1163,6	0	0,0	0,0
- pszenżyto jare	2	31,5	1	13,5	1	18,0	57,1
- owies zwyczajny	21	375,8	21	375,8	0	0,0	0,0
kukurydza	11	161,4	11	161,4	0	0	0,0
2. pastewne, w tym	**360**	**3524,4**	**334**	**3333,8**	**26**	**190,6**	**5,4**
- bobowate grubonasienne	47	724,8	42	691,5	5	33,3	4,6
- bobowate drobnonasienne	70	559,3	70	559,3	0	0,0	0,0
- trawy	111	1020,1	102	950,4	9	69,7	6,8
- facelia błękitna	60	532	56	516,5	4	15,5	2,9

Grupa roślin	Oceniono laboratoryjnie		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		
	partii	ton	partii	ton	partii	ton	%
- rzodkiew oleista	72	688,2	64	616,2	8	72,0	10,5
3. buraki	**5**	**100,0**	**5**	**100,0**	**0**	**0,0**	**0,0**
4. oleiste i włókniste, w tym	**77**	**741,4**	**75**	**721,4**	**2**	**20,0**	**2,7**
- gorczyca biała	77	741,4	75	721,4	2	20,0	2,7

Ogółem oceniono laboratoryjnie 674 partie materiału siewnego roślin rolniczych kategorii elitarny i kwalifikowany o łącznej masie 9 532,3 tony:

- zakwalifikowano 645 partii o masie 9 303,7 tony,

- zdyskwalifikowano 29 partii o masie 228,6 tony.

Najwięcej dyskwalifikacji zanotowano w grupie roślin pastewnych– rzodkiew oleista – 10,5%, trawy – 6,8%, bobowate grubonasienne – 4,6%.

W 2018 r. zdyskwalifikowano 2,4% ocenianego materiału siewnego roślin rolniczych, podczas gdy w 2017 r. dyskwalifikacja była na poziomie 5,0%. Najczęstszym powodem dyskwalifikacji była niska zdolność kiełkowania nasion oraz zawartość nasion obcych gatunków.

5.1.1. Ogólne podsumowanie.

W stosunku do roku 2017 odnotowano wzrost liczby wszystkich prób materiału siewnego zgłoszonych do oceny laboratoryjnej o 7,1%.

W 2018 r. pod nadzorem Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie znajdowały się 2 akredytowane laboratoria, oceniające materiał siewny roślin rolniczych kategorii kwalifikowany i elitarny: IHAR – PIB Radzików i CN Warszawa.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa zgodnie ze swymi właściwościami nałożonymi przez ustawę o nasiennictwie i ustawę o ochronie roślin pełni obowiązki urzędu kwalifikacyjnego oraz urzędu kontrolującego jakość materiału siewnego znajdującego się w obrocie na obszarze RP. Co roku w ramach urzędowej kontroli materiału siewnego pobierane są próby kontrolne z partii materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych wprowadzonych do obrotu lub partii ocenionych przez podmioty akredytowane. W 2018 r. liczba prób kontrolnych w stosunku do roku 2017 wzrosła o 8,3%.

W 2018 r. w Laboratorium Oceny Nasion wystawiono:

645 – świadectw oceny laboratoryjnej

65 – świadectw dla mieszanek nasiennych

2 395 – informacji o wynikach badania oraz informacji o dyskwalifikacji partii materiału siewnego

121 – międzynarodowych świadectw ISTA - „orange”.

W 2018 r. do oceny tożsamości odmianowej z materiału siewnego roślin rolniczych oraz roślin warzywnych zostało pobranych przez urzędowych próbobiorców 90 prób (wzrost o 9,8%)

5.1.2. Testy sprawdzające „Proficiency Test" organizowane przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA) oraz krajowe testy porównawcze.

Laboratorium Oceny Nasion posiada akredytację Międzynarodowego Związku Oceny Nasion (ISTA) i zobowiązane jest do brania udziału w międzynarodowych testach sprawdzających tzw. „Proficiency Test". W roku 2018 laboratorium wykonało analizy laboratoryjne 12 próbek testowych. Celem testów było sprawdzenie poprawności wykonania analizy czystości, określenia zawartości nasion innych gatunków, wilgotności, żywotności metodą tetrazolinową czy zdolności kiełkowania oraz wypełniania międzynarodowego świadectwa „orange" dla gatunków *Lupinus angustifolius, Beta vulgaris, Daucus carota* oraz *Oryza sativa.*

Międzynarodowy Związek Oceny Nasion pozytywnie ocenił wszystkie wyniki wykonanych analiz przyznając najwyższe oceny „**A**"

Laboratorium uczestniczy w testach sprawdzających od samego początku ich wprowadzenia tj. od 1995 roku.

W ramach porównawczych testów między laboratoryjnych oceniono, przygotowane przez LON Poznań 5 prób: 2 próby *Lupinus angustifolius* (oznaczanie masy 1000 nasion i gorzkości) i 3 próby *Fagopyrum esculentum* (wykonano analizy czystości i zdolności kiełkowania oraz zawartości nasion innych gatunków).

W 2018 r. Laboratorium Oceny Nasion w Warszawie przygotowało 6 prób testowych z nasion roślin zbożowych, które zostały przekazane do analizy dla laboratoriów akredytowanych, znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego.

5.1.3. Nadzór i kontrola nad podmiotami akredytowanymi.

Zgodnie z przepisami ustawy o nasiennictwie wojewódzcy inspektorzy Ochrony Roślin i Nasiennictwa są zobowiązani do udzielania zainteresowanym przedsiębiorcom akredytacji w zakresie oceny laboratoryjnej, pobierania próbek materiału siewnego oraz przestrzegania przepisów w tym zakresie przez podmioty akredytowane.

5.1.3.1. Laboratoria akredytowane.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Rośli i Nasiennictwa w Warszawie prowadzi nadzór i kontrolę nad pracą 2 laboratoriów akredytowanych firm: Centrala Nasienna w Warszawie i IHAR - PIB Radzików. W 2018 r. przeprowadzono kontrolę podległych laboratoriów, w czasie których sprawdzano:

- dokumentację prowadzoną w laboratorium oraz wystawione świadectwa i informacje po ocenie laboratoryjnej,

- przygotowanie merytoryczne personelu,
- działanie sprzętu i aparatury laboratoryjnej,
- przechowywanie prób po ocenie laboratoryjnej,
- poprawność wykonywania analiz materiału siewnego, zgodnie z międzynarodową metodyką ISTA.

W ramach kontroli pobrano również i oceniono laboratoryjnie 47 duplikatów prób badanego materiału siewnego. W wyniku kontroli stwierdzono, że w 3 przypadkach uzyskane wyniki istotnie odbiegały od wyników pierwotnych.

W 2018 r. laboratoria akredytowane po raz ósmy z rzędu uczestniczyły w ogólno krajowych testach sprawdzających przygotowanych przez LON Poznań. Analizy czystości i kiełkowania nasion *Fagopyrum esculentum* wykonane przez oba laboratoria oceniono bardzo dobrze („A"), natomiast oznaczanie innych nasion oceniono w przypadku CN Warszawa na „B", a w przypadku IHAR PIB Radzików na „A". Laboratorium akredytowane IHAR PIB Radzików brało udział także w oznaczaniu gorzkości łubinów i wyliczaniu masy 1000 nasion, uzyskując wyniki pozytywne.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień, które byłyby podstawą do uchylenia akredytacji.

5.1.3.2. Nadzór i kontrola nad próbobiorcami akredytowanymi i urzędowymi

W 2018 r. w ramach nadzoru nad akredytowanymi podmiotami skontrolowano 5 akredytowanych próbobiorców upoważnionych do pobierania prób materiału siewnego kategorii kwalifikowany i elitarny. Kontrola próbobiorców polegała na sprawdzeniu poprawności pobierania prób, sporządzania protokółów pobrania prób lub ponownym pobraniu prób z partii, z których wcześniej pobierał próby kontrolowany próbobiorca lub sprawdzeniu tzw. duplikatów pobranych przez niego prób. Pobrano i oceniono laboratoryjnie 15 prób oraz 47 duplikatów. Nieprawidłowości w sposobie pobierania prób nie stwierdzono.

Na terenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie działa 26 urzędowych próbobiorców.

Zgodnie z wcześniej przyjętymi założeniami i opracowanym harmonogramem kontroli w 2018 r. skontrolowano 7 urzędowych i próbobiorców. Sprawdzano posiadany sprzęt, dostępność materiałów merytorycznych, sposób rejestrowania pobieranych prób, ilość prób pobranych w ostatnim sezonie oraz nazwy firm zlecających próbobranie. Przeprowadzano także audyt próbobrania..

Poza tym w ramach kontroli poprawności pobierania prób materiału siewnego przez wszystkich urzędowych próbobiorców w 2018 r. pobrano i oceniono laboratoryjnie 14 prób. W wyniku kontroli nie stwierdzono uchybień, które byłyby podstawą do cofnięcia upoważnień.

5.1.4. Nadzór nad upoważnieniami do wypełniania etykiet urzędowych materiału siewnego.

W 2018 r. na terenie województwa mazowieckiego działały trzy firmy upoważniona do wypełniania urzędowych etykiet materiału siewnego (DANKO Hodowla Roślin Oddział w Laskach, Centrala

Nasienna w Warszawie Sp. z o.o. z siedzibą w Pułtusku oraz firma „PIETRZAK"). Ze względu na położenie siedziby firmy, upoważnienie dla DANKO zostało wydane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu.

WIORiN w Warszawie był odpowiedzialny za bezpośredni nadzór i przeprowadzenie kontroli sposobu postępowania przy wypełnianiu urzędowych etykiet (prowadzenie rejestru i rozliczenie etykiet zakupionych w WIORiN Warszawa, sprawdzenie prawidłowości wypełniania etykiet).

W wyniku przeprowadzonej w ciągu okresu sprawozdawczego kontroli nie stwierdzono uchybień, będących podstawą do uchylenia posiadanych upoważnień

5.1.5. Drukowanie etykiet i paszportów.

W 2018 r. do obowiązków LON należało wzorem lat ubiegłych drukowanie etykiet rolniczych oraz paszportów szkółkarskich i dla sadzeniaków ziemniaka. Ogółem wydrukowano **223 511 szt.** paszportów i etykiet nasiennych.

Tabela 1.3. Liczba wydrukowanych paszportów i etykiet nasiennych

Rodzaj etykiety/ paszportu	Ilość szt.	Udział [w %]
Etykiety nasienne	93 345	41,8
Paszporty szkółkarskie	45 825	20,5
Etykiety szkółkarskie	104	ślad
Paszporty ziemniaczane	56 172	25,1
Etykiety eksportowe OECD	28 065	12,6
Razem	**223 511**	**100,0**

Tabela 1.4. Liczba wydrukowanych etykiet nasiennych

Rodzaj etykiety (kolor)	Ilość szt.	Udział [w %]
Etykiety białe z f. paskiem	222	0,2
Etykiety białe	688	0,7
Etykiety niebieskie	88 577	95,0
Etykiety czerwone	775	0,8
Etykiety zielone	3 006	3,2
Etykiety szare	77	0,1
Razem	**93 345**	**100,0**

Tabela 1.5. Liczba wydrukowanych paszportów (etykiet)

Rodzaj paszportu (etykiety)	Ilość szt.	Udział [w %]
Paszporty szkółkarskie niebieskie	45 825	44,9
Etykiety szkółkarskie niebieskie	104	0,1
Paszporty ziemniaczane niebieskie	56 172	55,0
Razem	**102 101**	**100,0**